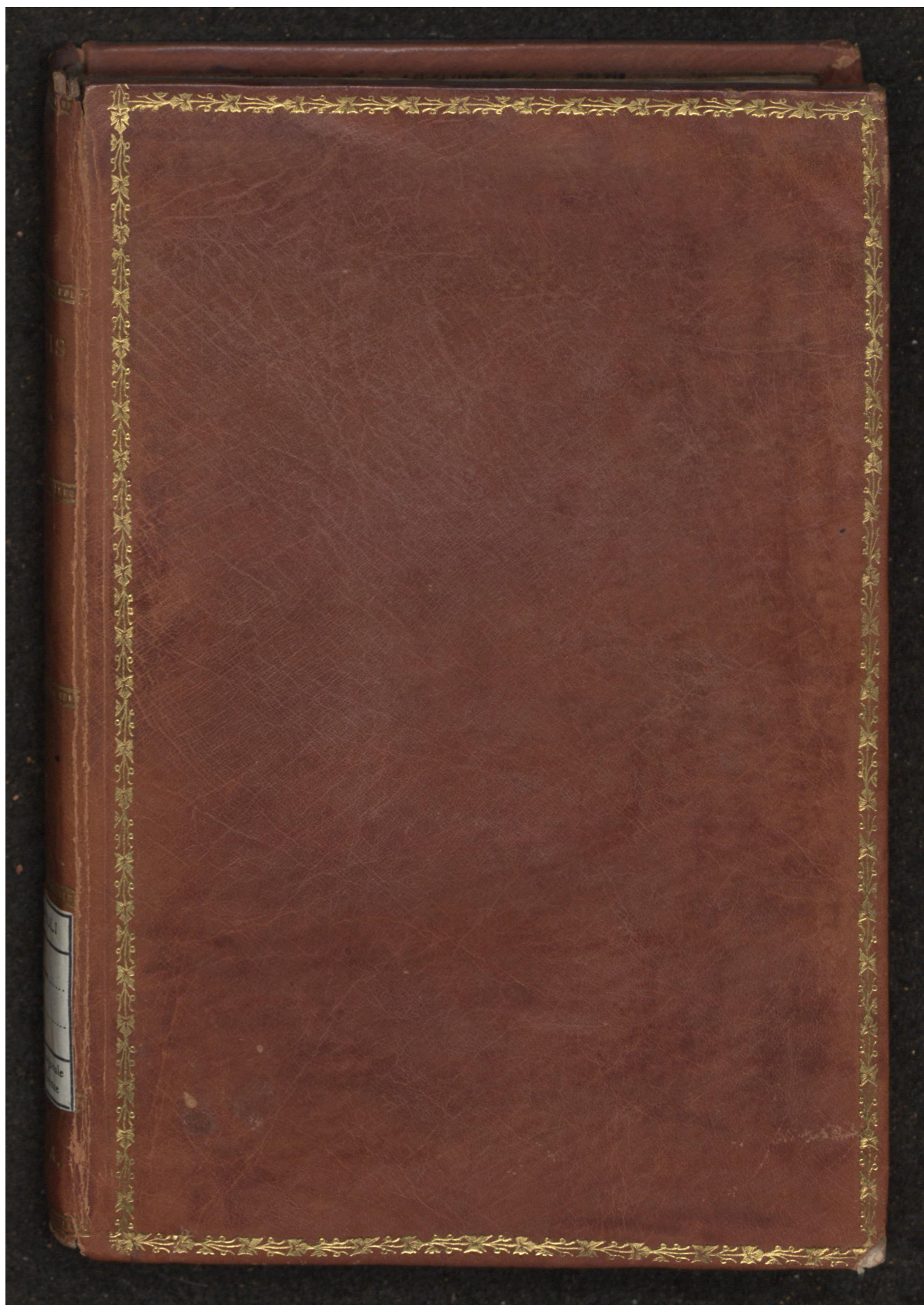
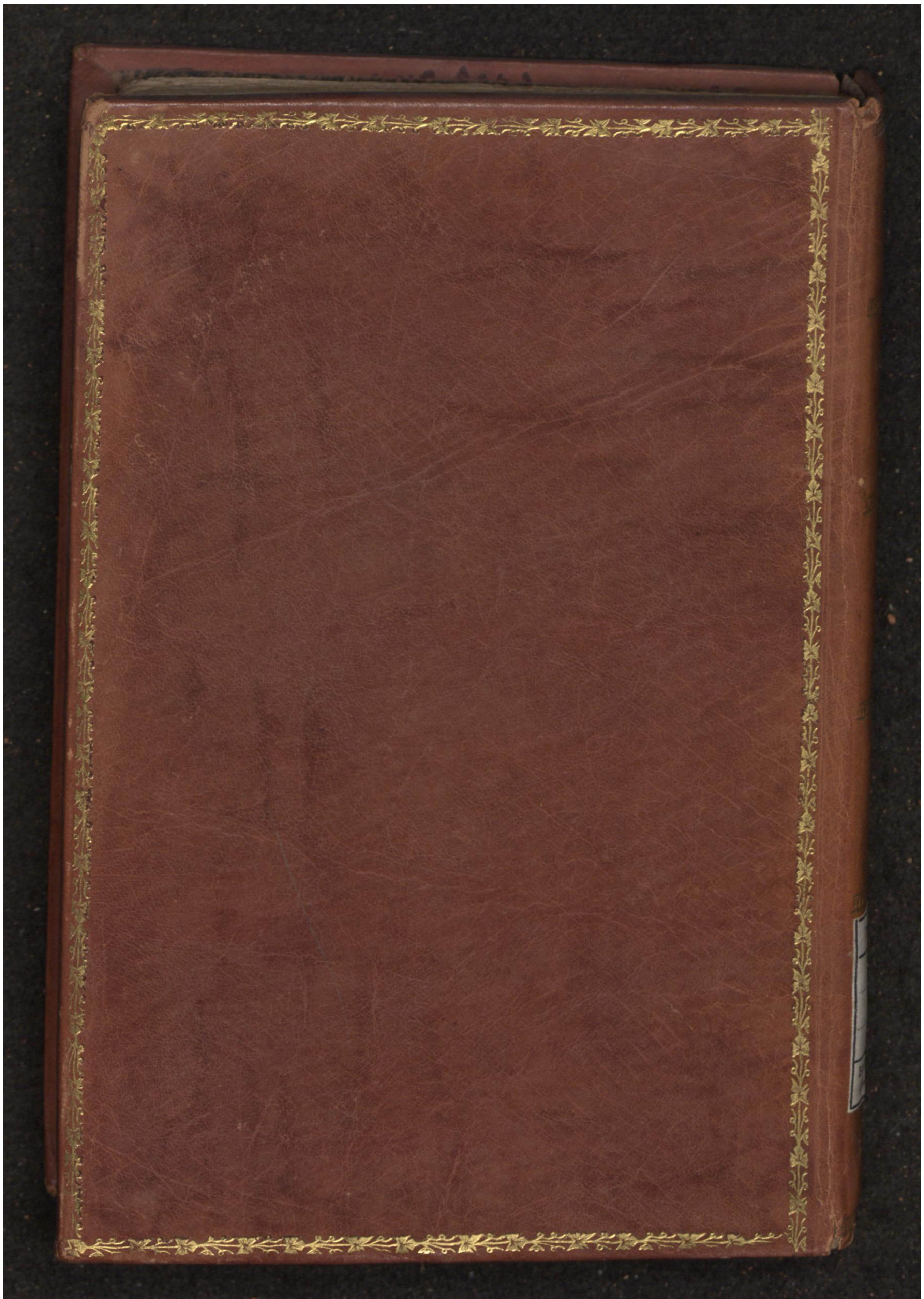

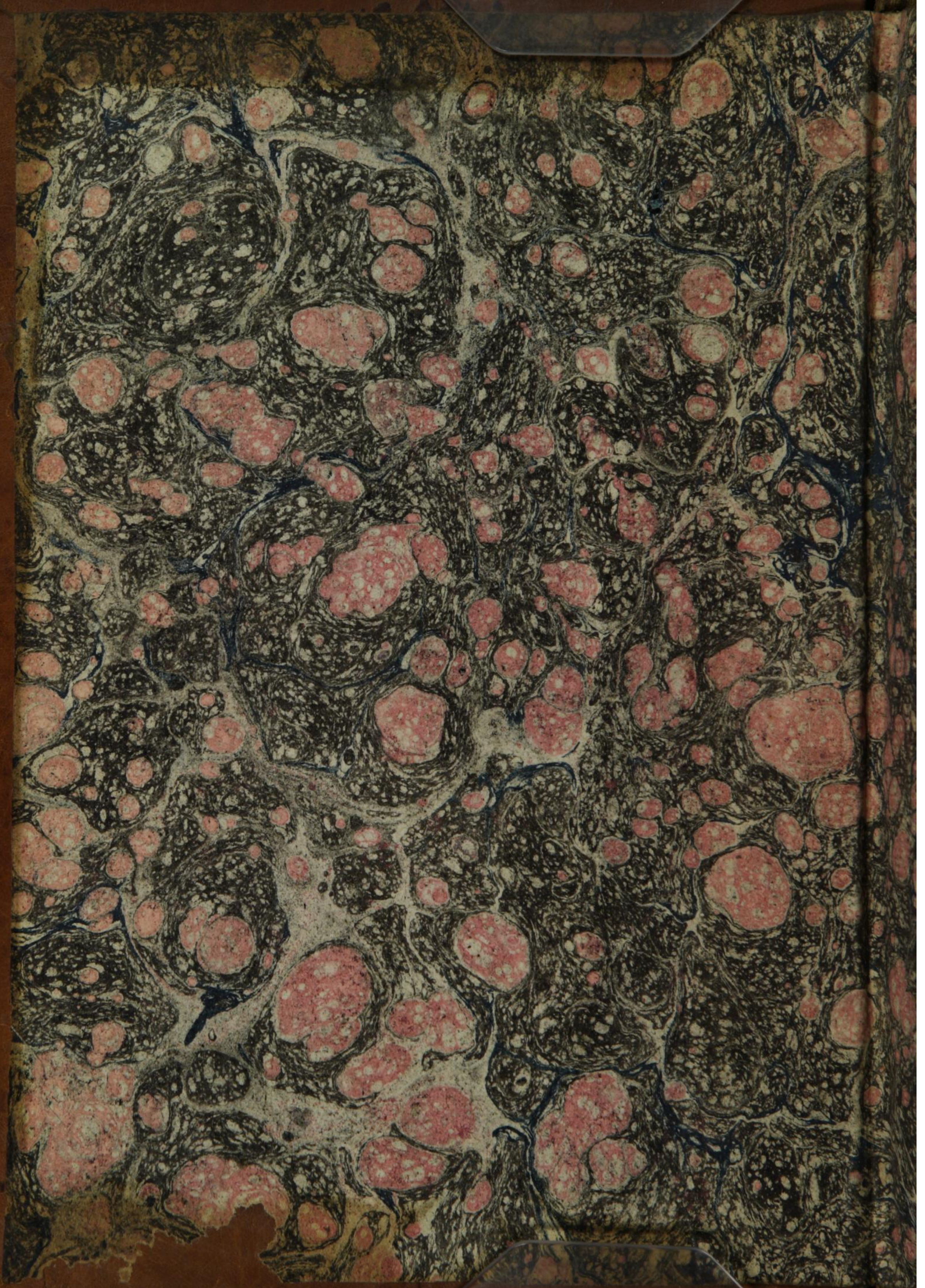

VIII
CEBETIS
TABULA
EC.
71
INCUNABULI
L
7
8
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
S. L. ET A.

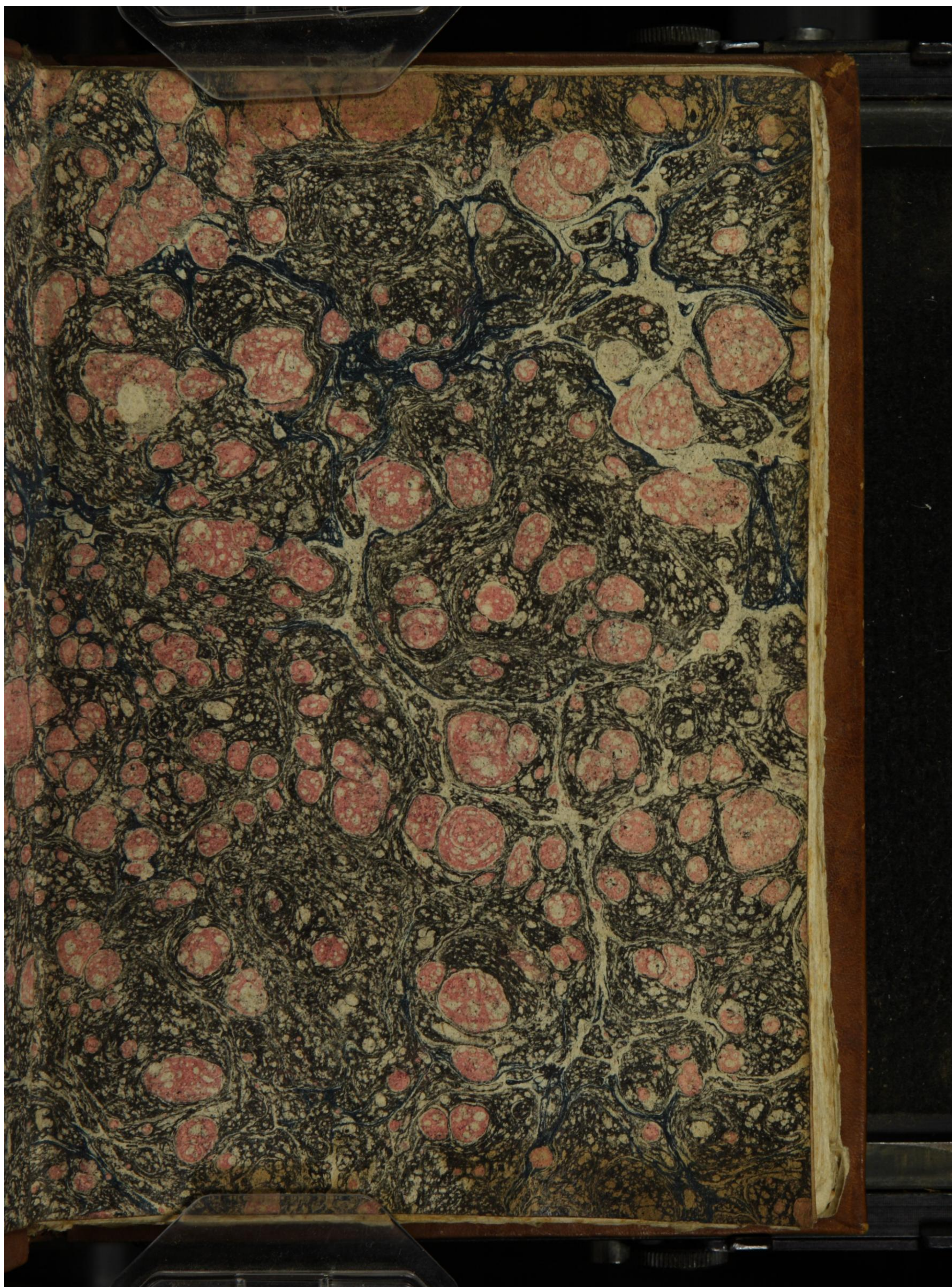

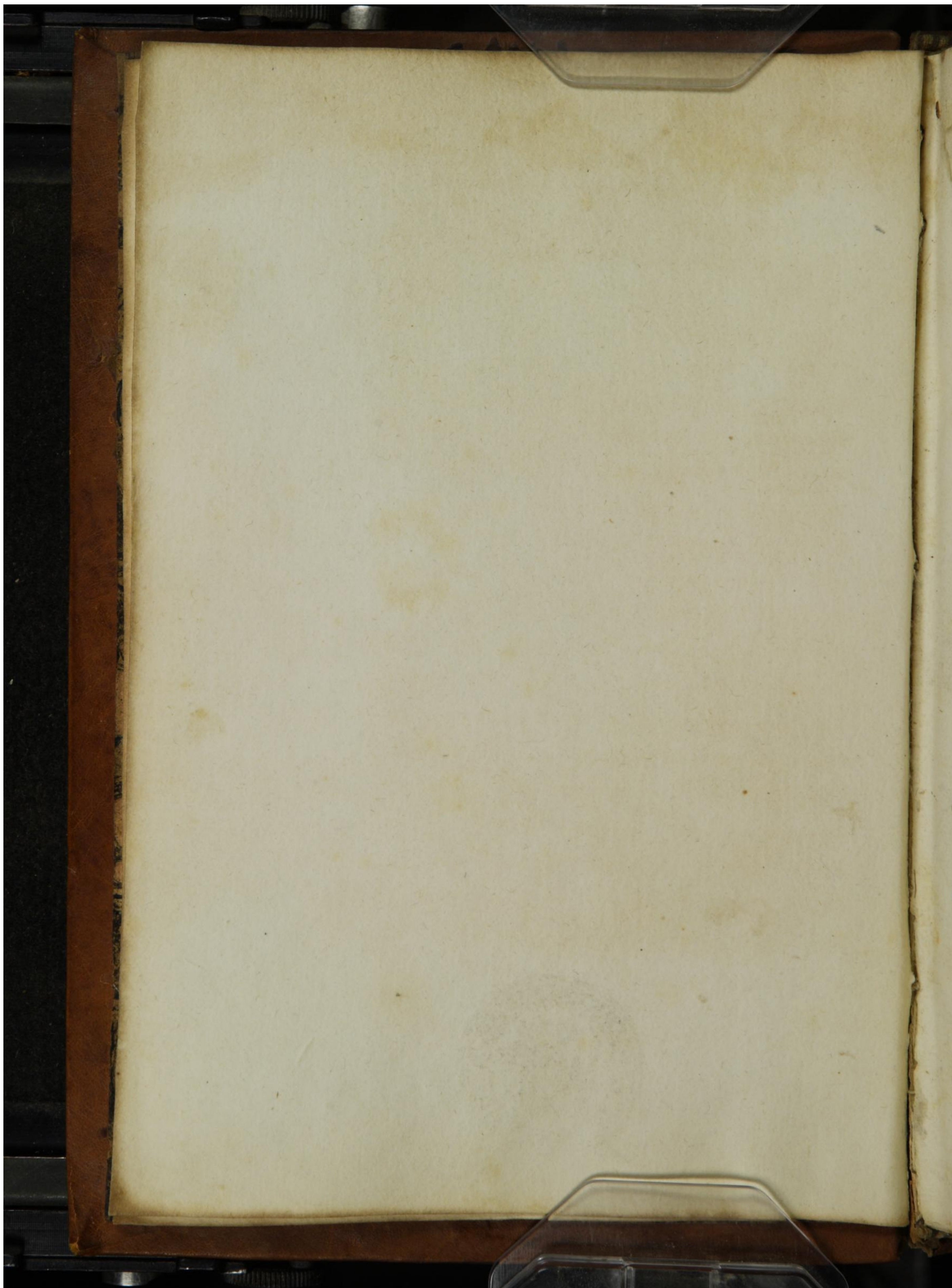

ΚΕΒΗΤΟΣ ΠΙΝΑΞ·

τυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐμ τῷ τοῦ
κρόνου ἱερῷ. ἐμ ᾧ πολλὰ μὲμ καὶ ἄλλα
ἀναθήματα ἐθεωροῦμεν. ἀνέκειτο δὲ
καὶ πίναξ τις ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ· ἐμ ᾧ ἦμ γρα
φή τις ξένη. καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους. οὓς οὐ
κ ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν τίνες καὶ πόθεν ἦ
σαν. οὔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γε
γραμμένον. οὔτε στρατόπεδον· ἀλλὰ περί
βολος ἦν ἐν αὑτῷ, ἔχωμ ἑτέρους περιβόλους
δύο· τὸμ μὲμ, μείζω. τὸν δὲ, ἐλάττω· ἦν δὲ
καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου. πρὸς
δὲ τῇ πύλῃ, ὄχλος ἐδόκει ἡμῖν πολὺς ἐφε
στάναι· ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου, πλῆθός τι
γυναικῶν ἑωρᾶτο. ἐπὶ δὲ τῆς εἰσόδου τοῦ πρώ
του πυλῶνος καὶ περιβόλου, γέρωμ τις ἑστὼς
ἔμφασιν ἐποίει ὡς προστάττων τι τῷ εἰσιόντι
ὄχλῳ· ἀπορούντων δὲ ἡμῶν περὶ τῆς μυθο,
λογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύ
της τις παρεστὼς, οὐδὲν δεινὸν πάσχετε ὦ ξέ
νοι ἔφη, ἀπορουντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης·

οὐ γὰρ τῶν ἐπιχωρίων πολλοὶ ἴσασι τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία δύναται. οὐ δὲ γάρ ἐστι πολιτικὸν ἀνάθημα· ἀλλὰ ξένος τίς πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο· ἀνὴρ ἔμφρων καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν. λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ πυθαγόρειόν τινα καὶ παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον. ὅς τό τε ἱερὸν τοῦτο καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ κρόνῳ. πότερον οὖν ἔφην ἐγὼ καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γινώσκεις ἑωρακώς; καὶ ἐθαύμασά γε ἔφη αὐτὸν πολὺν χρόνον. νεώτερος γὰρ ὤν. πολλὰ καὶ σπουδαῖα διελέγετο. καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας, πολλάκις αὐτοῦ ἠκηκόειν διεξιόντος.

Πρὸς Διὸς τοίνυν ἔφην ἐγὼ εἰ μή τις σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὖσα, διήγησαι ἡμῖν. πάνυ γὰρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι τί ποτε ἐστὶν ὁ μῦθος. Οὐδεὶς φθόνος ὦ ξένοι ἔφη. ἀλλὰ τουτί δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι. ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. διότι ἔφην ἐγώ. ὅτι εἰ μὲν προσέξετε ἔφη καὶ συνοίσετε τὰ λεγόμενα, φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθε. εἰ δὲ μή, ἄφρονες καὶ κακοδαίμονες· καὶ πικροὶ· καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε· ἔστι γὰρ ἡ ἐξήγησις,

ἔοικεν τῷ τῆς σφιγγὸς αἰνίγματι. ὃ ἐκείνη
προυβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ
συνίη τις, ἐσώζετο. εἰ δὲ μὴ συνίη, ἀπώλλυτο
ὑπὸ τῆς σφιγγός. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐ-
ξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώ-
ποις σφίγξ ἐστιν. αἰνίττεται δὲ καὶ τάδε. τί ἀ-
γαθόν. τί κακόν. τί οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν ἐ-
στιν ἐν τῷ βίῳ. ταῦτ' οὖν ἐὰν μή τις συνίῃ, ἀ-
πόλλυται ὑπ' αὐτῆς οὐχ ἅπαξ ὥσπερ ὁ ὑπὸ
τῆς σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν, ἀλλὰ
κατὰ μικρὸν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται.
καθάπερ οἱ ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδιδόμενοι.
ἂν δέ τις γνῷ, ἀνάπαλιν ἡ μὲν ἀφροσύνη ἀ-
πόλλυται. αὐτὸς δὲ σώζεται. καὶ μακάριος καὶ
εὐδαίμων γίνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς
οὖν προσέχετε καὶ μὴ παρακούετε. ὦ ἡρά-
κλεις ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμ-
βέβληκας ἡμᾶς εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει. ἀλλ' ἔστιν
ἔφη οὕτως ἔχοντα. οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν δι-
ηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέρ-
γως. ἐπεί περ καὶ τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐ-
στιν. ἀναλαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ καὶ ἐκτείνας

πρὸς τὴν γραφήν. ὁρᾶτε, ἔφη, τὸν περίβολον τοῦ-
τον; ὁρῶμεν. τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς,
ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗτος βίος. καὶ ὁ ὄχλος ὁ
πολὺς ὁ παρὰ τὴν πύλην ἐφεστὼς, οἱ μέλλον-
τες εἰσπορεύεσθαι εἰς τὸν βίον οὗτοί εἰσιν. ὁ δὲ
γέρων ὁ ἄνω ἑστηκὼς ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ
χειρὶ καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων τι, οὗτος δαί-
μων καλεῖται. προστάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομέ-
νοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς
τὸν βίον. καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βα-
δίζειν, εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ. ποί-
αν οὖν ὁδὸν κελεύει βαδίζειν, ἢ πῶς ἔφην ἐγώ.
ὁρᾷς οὖν παρὰ τὴν πύλην θρόνον τινὰ κεί-
μενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ' ὃν εἰσπορεύε-
ται ὁ ὄχλος, ἐφ' οὗ κάθηται γυνὴ πεπλασμέ-
νη τῷ ἤθει, καὶ πιθανὴ φαινομένη καὶ ἐν τῇ χει-
ρὶ ἔχουσα ποτήριόν τι; ὁρῶ. ἀλλὰ τίς ἐστιν αὕ-
τη ἔφην. ἀπάτη καλεῖται φησὶν. ἡ πάντας
τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἶτα τί πράτ-
τει αὕτη. τοὺς εἰσπορευομένους εἰς τὸν βίον, πο-
τίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει. τοῦτο δὲ, τί ἐστι τὸ
ποτόν. πλάνη ἔφη καὶ ἄγνοια. εἶτα τί. πιόντες

τοῦτο πορευομένοις εἰς τὸν βίον. πότερομ οὖμ πάμ-
τες πίνουσι τὸμ πλάνον, ἢ οὔ. πάντες πίνου-
σιν ἔφη. ἀλλ' οἱ μὲν, πλεῖον. οἱ δὲ, ἧττον. ἔτι δὲ
οὐχ ὁρᾷς ἔνδον τῆς πύλης πλῆθός τι γυναι-
κῶν ἑταιρῶν παντοδαπὰς μορφὰς ἐχουσῶν;
ὁρῶ. αὗται τοίνυν δόξαι. καὶ ἐπιθυμίαι καὶ ἡδο-
ναὶ καλοῦνται. ὅταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος,
ἀναπηδῶσιν αὗται, καὶ συμπλέκονται πρὸς ἕ-
καστον. εἶτα ἀπάγουσι. ποῖ δὲ ἀπάγουσιν
αὐτούς. αἱ μὲν, εἰς τὸ σώζεσθαι ἔφη. αἱ δὲ, εἰς τὸ
ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην. ὦ δαιμόνιε ὡς
χαλεπὸν τὸ πόμα λέγεις. καὶ πᾶσαί γε ἔφη
ἐπαγγέλλονται. ὡς ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἄξουσαι, καὶ
εἰς βίον εὐδαίμονα καὶ λυσιτελῆ. οἱ δὲ, διὰ τὴν
ἄγνοιαν καὶ τὸν πλάνον ὃν πεπώκασι παρὰ
τῆς ἀπάτης, οὐχ εὑρίσκουσι ποία ἐστὶν ἡ ἀ-
ληθινὴ ὁδὸς ἡ ἐν τῷ βίῳ. ἀλλὰ πλανῶνται εἰ-
κῆ, ὥσπερ ὁρᾷς καὶ τοὺς πρότερον εἰσπορευο-
μένους ὡς περιάγονται ὅπῃ ἂν αὗται δεικνύ-
ωσιν; ὁρῶ τοῦτο μὲν ἔφην. ἡ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ἐ-
στὶν. ἡ ὥσπερ τυφλὴ καὶ μαινομένη τις εἶναι δο-
κοῦσα, καὶ ἑστηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς στρογγύλου. κα-

λέγεται μὲν ἔφη τύχη. ἔστι δὲ οὐ μόνον τυφλὴ
ἀλλὰ καὶ μαινομένη καὶ κωφή· αὕτη οὖν τί ἔρ-
γον ἔχει. περιπορεύεται πανταχοῦ ἔφη· καὶ
παρ' ὧν μὲν ἁρπάζει τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἑτέροις
δίδωσι. παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται πα-
ραχρῆμα ἃ δέδωκε καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῆ καὶ
ἀβεβαίως· διὸ καὶ τὸ σημεῖον, καλῶς μηνύει
τὴν φύσιν αὐτῆς· ποῖον τοῦτο ἔφην ἐγώ. ὅτι ἐ-
πὶ στρογγύλου λίθου ἕστηκεν· εἶτα τί τοῦτο ση-
μαίνει· ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς οὐδὲ βεβαία ἐστὶν ἡ
παρ' αὐτῆς δόσις· ἐκπτώσεις γὰρ μεγάλαι καὶ
σκληραὶ γίνονται ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ· ὁ
δὲ ὄχλος ὁ πολὺς οὗτος ὁ περὶ αὐτὴν ἑστηκὼς
τί βούλεται· καὶ τίνες καλοῦνται· καλοῦνται
μὲν οὗτοι ἀπροβούλευτοι· αἰτοῦσι δὲ ἕκαστος
αὐτῶν, ἃ ῥίπτει· πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσι
τὴν μορφήν. ἀλλ' οἱ μὲν, αὐτῶν δοκοῦσι χαίρειν.
οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν ἐκτετακότες τὰς χεῖρας· οἱ
μὲν δοκοῦντες ἔφη χαίρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ
εἰληφότες τι παρὰ τῆς τύχης εἰσίν· οὗτοι δὲ
καὶ ἀγαθὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσιν· οἱ δὲ δο-
κοῦντες κλαίειν καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακότες, εἰσὶ

παρ' ὧν ἀφείλετο ἃ δέδωκε πρότερον αὐ-
τοῖς· οὗτοι δὲ πάλιν κακὴν τύχην αὐτὴν καλοῦ-
σι· τίνα οὖν ἐστὶν ἃ δίδωσιν αὐτοῖς· ὅτι οὐ-
τως οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν, οἱ δὲ ἀπο-
βαλόντες, κλαίουσιν· ταῦτα ἔφη ἃ παρὰ τοῖς
πολλοῖς ἀνθρώποις, δοκεῖ εἶναι ἀγαθά· ταῦ-
τα οὖν τίνα ἐστί· πλοῦτος δηλαδὴ καὶ δόξα, καὶ
εὐγένεια· καὶ τέκνα· καὶ τυραννίδες· καὶ βασιλεῖαι·
καὶ τἆλλα ὅσα τούτοις παραπλήσια· ταῦτα
οὖν, πῶς οὐκ ἐστὶν ἀγαθά. περὶ μὲν τούτου
ἔφη· καὶ αὖθις διαλεξόμεθα· νῦν δὲ περὶ τὴν
μυθολογίαν γενώμεθα· ἔγω οὕτως· ὁρᾷς
οὖν ὡς ἂν παρέλθοις τὴν πύλην ταύτην ἀνώτερον
ἄλλον περίβολον καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβό-
λου ἑστηκυίας κεκοσμημένας ὥσπερ αἱ ἑταῖ-
ραι εἰώθασι; καὶ μάλα· αὗται τοίνυν ἡ μὲν ἀ-
κρασία καλεῖται· ἡ δὲ, ἀσωτεία· ἡ δὲ, ἀπλη-
στία· ἡ δὲ, κολακεία· τί οὖν ὧδε ἑστήκασιν αὗ-
ται· παρατηροῦσιν ἔφη τοὺς εἰληφότας τι πα-
ρὰ τῆς τύχης· εἶτα τί· ἀναπηδῶσι καὶ συμ-
πλέκονται αὐτοῖς· καὶ κολακεύουσι καὶ ἀξιοῦσι
παρ' αὐταῖς μένειν· λέγουσαι, ὅτι βίον ἕξουσιν

ἡδὺν καὶ ἄπονον· καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐ
δεμίαν. ἐὰν οὖν τις πεισθῇ ὑπ' αὐτῆς εἰσελθεῖν
εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δο
κεῖ εἶναι ἡ διατριβή, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄν
θρωπον· εἶτα οὐκέτι· ὅταν γὰρ ἀναμήψῃ, αἰσθά
νεται ὅτι οὐκ ἤσθιεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατεσθίε
το καὶ ὑβρίζετο· διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάντα
ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς τύχης, ἀναγκάζεται
ταύταις ταῖς γυναιξὶ δουλεύειν καὶ πάνθ' ὑπο
μένειν· καὶ ἀσχημονεῖν καὶ ποιεῖν ἕνεκεν τούτων
ὅσα ἐστὶ βλαβερά· οἷον, ἀποστερεῖν· ἱεροσυλεῖν·
ἐπιορκεῖν· προδιδόναι· λῄζεσθαι· καὶ πάνθ' ὅ
σα τούτοις παραπλήσια· ὅταν οὖν πάντα αὐ
τὸν ἐπιλίπῃ, παραδίδονται τῇ τιμωρίᾳ· ποία
δέ ἐστιν αὕτη· ὁρᾷς ὀπίσω τι αὐτῶν ἔφη ὥσπερ
θυρίον μικρὸν καὶ τόπον στενόν τινα καὶ σκοτεινόν;
οὐκοῦν καὶ γυναῖκες αἰσχραὶ καὶ ῥυπαραὶ καὶ ῥά
κη ἠμφιεσμέναι δοκοῦσι συνεῖναι. καὶ μάλα.
αὗται τοίνυν ἔφη ἡ μὲν τὴν μάστιγα ἔχου
σα, καλεῖται τιμωρία· ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν
τοῖς γόνασιν ἔχουσα, λύπη· ἡ δὲ τὰς τρίχας τίλ
λουσα ἑαυτῆς, ὀδύνη· ὁ δ' ἄλλος οὗτος ὁ παρε-

ἑστηκὼς αὐταῖς δυστυχής τις καὶ λυπρὸς καὶ γυμνὸς
καὶ μετὰ ταῦτα τὰ ὅμοια αὐτῷ αἰσχρὰ καὶ λυ
πηρά. τίς ἐστιν. ὁ μὲν, ὀδυρμὸς καλεῖται ἔ
φη. ἡ δὲ, ἀδελφὴ αὐτοῦ ἀθυμία. τούτοις
οὖν παραδίδοται καὶ μετὰ τούτων συμβιοῖ τι
μωρούμενος. εἶτα πάλιμ ἐνταῦθα εἰς ἕτε
ρομ οἶκον ῥίπτεται εἰς τὴμ κακοδαιμονίαμ. καὶ
ὧδε τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει ἐν πάσῃ κα
κοδαιμονίᾳ ἂμ μὴ ἡ μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς
τύχης συναντήσῃ. εἶτα τί γίνεται ἐὰν ἡ με
τάνοια αὐτῷ συναντήσῃ. ἐξαιρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶμ
κακῶν καὶ συνίστησιν αὐτῷ ἑτέραμ δόξαν. καὶ ἐ
πιθυμίαμ. τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴμ παιδείαν ἄγου
σαν. ἅμα δὲ καὶ τὴμ εἰς τὴν ψευδοπαιδείαμ
καλουμένημ. εἶτα τί γίνεται. ἐὰν μὲμ φησὶ
τὴν δόξαμ ταύτην προσδέξηται τὴν ἄξουσαν
αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴμ παιδείαν καθαρθεὶς
ὑπ᾽ αὐτῆς, σώζεται. καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμωμ
γίνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. εἰ δὲ μή, πάλιμ πλα
νᾶται ὑπὸ τῆς ψευδοδοξίας. ὦ ἡράκλεις ὡς
μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἡ δὲ ψευδοπαι
δεία, ποία ἐστὶν ἔφην ἐγώ. οὐχ ὁρᾷς τὸν ἕτερομ

περίβολον ἕκτον; καὶ μάλα ἔφην ἐγώ. οὐκοῦν
ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴμ εἴσοδομ, γυνή
τις ἕστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρὰ καὶ εὔτα-
κτος εἶναι. καὶ μάλα. ταύτην τοίνυν οἱ πολλοὶ
καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων, παιδείαν καλοῦσιν.
οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ ψευδοπαιδεία ἔφη. οἱ μέντοι
σωζόμενοι ὁπόταμ βούλωνται εἰς τὴν ἀληθι-
νὴν παιδείαν ἐλθεῖν ὧδε πρῶτον παραγίνον-
ται. πότερον οὖν ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὴν ἀ-
ληθινὴν παιδείαν ἄγουσα; ἔστιν ἔφη. οὗτοι
δὲ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἔσω τοῦ περιβόλου ἀνακάμ-
πτοντες, τίνες εἰσίν. οἱ τῆς ψευδοπαιδείας ἐ-
ρασταὶ ἠπατημένοι καὶ οἰόμενοι μετὰ τῆς
ἀληθινῆς παιδείας συνομιλεῖν. τίνες οὖν
καλοῦνται οὗτοι. οἱ μὲμ ποιηταὶ ἔφη. οἱ δὲ, ῥή-
τορες. οἱ δὲ, διαλεκτικοί. οἱ δὲ, μουσικοί. οἱ
δὲ, ἀριθμητικοί. οἱ δὲ, γεωμέτραι. οἱ δὲ, ἀστρο-
λόγοι. οἱ δὲ ἡδονικοί. οἱ δὲ, περιπατητικοί. οἱ δὲ
κριτικοί. καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις εἰσὶ παραπλήσι-
οι. αἱ δὲ γυναῖκες ἐκεῖναι αἱ δοκοῦσαι περιτρέ-
χειν ὅμοιαι ταῖς πρώταις. ἐμ αἷς ἔφης εἶναι τὴν ἀ-
κρασίαν. καὶ αἱ ἄλλαι αἱ μετὰ ταύτης τίνες εἰσίν. αὗ

ται ἐκεῖναι ἐστὶν ἔφη. πότερον οὖν καὶ ὧδε εἰσ
πορεύονται. νὴ δία καὶ ὧδε. σπανίως δὲ καὶ
οὐχὶ ὥσπερ ἐμ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. Πότε
ρον οὖν καὶ αἱ δόξαι; ναὶ ἔφη. ἔτι μὲν γὰρ καὶ
ἐν τούτοις τὸ πόμα ὃ ἔπιον παρὰ τῆς ἀπάτης
καὶ ἡ ἄγνοια μένει νὴ δία καὶ μετ᾽ αὐτῆς γε ἡ ἀ
φροσύνη καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ ἀπ᾽ αὐτῶν. οὔθ᾽ ἡ δό
ξα. οὔθ᾽ ἡ λοιπὴ κακία. μέχρις ἂμ ἀπογνόντες
τῆς ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθι
νὴν ὁδὸν. καὶ πίωσι τὴν τούτου καθαρτικὴν δύ
ναμιν. καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ πάντα ὅσα ἔχου
σι. καὶ τὰς δόξας καὶ τὴν ἄγνοιαν. καὶ τὴν
λοιπὴν πᾶσαν κακίαν. τότε ἂν, οὕτω σωθή
σονται. ὧδε δὲ μένοντες παρὰ τῇ ψευδο
παιδείᾳ, οὐδέποτε ἀπολυθήσονται. οὐδὲ ἐλ
λείπει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν. ἕνεκα τούτων τῶν μα
θημάτων. ποία οὖν αὕτη ἡ ὁδός ἐστιν, ἡ φέρου
σα ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. ὁρᾷς ἔφη ἄ
νω τόπον τινὰ ἐκεῖνον. ὅπου οὐδεὶς ἐνοι
κεῖ, ἀλλ᾽ ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ. οὐκοῦν καὶ θύ
ραν τινὰ μικρὰν. καὶ ὁδόν τινα πρὸ τῆς θύρας
ἥτις οὐ πολὺ ὀχλεῖται. ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πο

ρεύονται. ὥσπερ δυσανόδου τινὸς καὶ τραχείας
καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης. καὶ μάλα ἔφην.
Οὐκοῦν καὶ βουνός τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι. καὶ
ἀνάβασις στενὴ πάνυ. καὶ κρημνοὺς ἔχουσα.
ἔνθεν κἀκεῖθεν βαθεῖς, ὁρῶ. αὕτη τοίνυν ἐστὶν
ἡ ὁδὸς ἔφη ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν παι-
δείαν, καὶ μάλα γε χαλεπὴ προσιδεῖν. οὐ-
κοῦν καὶ ἄνω γε περὶ τὸν βουνὸν ὁρᾷς πέτραν
μεγάλην καὶ ὑψηλὴν κύκλῳ ἀπόκρημνον;
ὁρῶ ἔφην. ὁρᾷς οὖν καὶ γυναῖκας δύο ἑστηκυίας
ἐπὶ τῆς πέτρας λιπαρὰς καὶ εὐεκτούσας τῷ
σώματι. καὶ ὡς ἐκτετάκασι τὰς χεῖρας προ-
θύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες καλοῦνται ἔφην αὗ-
ται. ἡ μέν, ἐγκράτεια καλεῖται ἔφη. ἡ δὲ
καρτερία. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί οὖν τὰς χεῖ-
ρας ἐκτετάκασιν. οὕτω προθύμως. παρα-
καλοῦσιν ἔφη τοὺς παραγινομένους ἐπὶ
τὸν τόπον θαρρεῖν καὶ μὴ ἀποδειλιᾶν. λέγου-
σαι. ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι αὐτούς. εἶτα
ἥξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. ὅταν οὖν παραγένων-
ται ἐπὶ τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαίνουσιν. ὁρῶ γὰρ
ὁδὸν φέρουσαν οὐδὲ μίαν ἐπ' αὐτάς. αὗται ἀ-

ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ προσκαταβαίνουσι καὶ ἕλ-
κουσιν αὐτοὺς ἄνω πρὸς ἑαυτάς. εἶτα κελεύου-
σιν αὐτοὺς διαναπαύσασθαι. καὶ μετὰ μι-
κρὸν, διδόασιν ἰσχὺν καὶ θάρσος καὶ ἐπαγγέλ-
λονται αὐτοὺς καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν
παιδείαν. καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ὡς ἔ-
στι καλή τε καὶ ὁμαλὴ καὶ εὐπόρευτος. καὶ καθα-
ρὰ παντὸς κακοῦ. ὥσπερ ὁρᾷς. ἐμφαίνεταί μοι
δῆλα. ὁρᾷς οὖν ἔφη καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ἄλσους
ἐκείνου τόπον τινά. ὃς δοκεῖ καλός τε εἶναι καὶ
λειμωνοειδής. καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπό-
μενος, καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ
τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον καὶ πύλην ἑτέ-
ραν, ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος
οὗτος. εὐδαιμόνων οἰκητήριον ἔφη. ὧδε γὰρ δι-
ατρίβουσιν αἱ ἀρεταὶ πᾶσαι καὶ ἡ εὐδαιμονί-
α. εἶεν ἔφην ἐγώ. ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι. οὐ-
κοῦν παρὰ τὴν πύλην ὁρᾷς ἔφη ὅτι γυνή τίς ἐ-
στι καλὴ καὶ καθεστηκυῖα τὸ πρόσωπον. μέση
δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ. στολὴν δὲ ἔ-
χουσα ἁπλῆν καὶ ἀκαλλώπιστον. ἕστηκε δὲ οὐ-
κ ἐπὶ στρογγύλου λίθου. ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου. ἀ

ἀσφαλῶς κειμένου. καὶ μετὰ ταύτης, ἄλλαι δύο
αἳ εἰσὶ· θυγατέρες τινὲς δοκοῦσιν εἶναι, ἐμφαί-
νει οὕτως ἔχειν. τούτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ μέ-
σῳ. παιδεία ἐστίν. ἡ δὲ, ἀλήθεια. ἡ δὲ, πειθώ.
Τί δὲ ἕστηκεν ἐπὶ λίθου τετραγώνου αὕτη· ση-
μεῖον· ἔφη ὅτι ἀσφαλής τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς
αὐτὴν ὁδός ἐστι τοῖς ἀφικνουμένοις. καὶ τῶν διδο-
μένων ἀσφαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι·
καὶ τίνα ἐστὶν ἃ δίδωσιν αὕτη· θάρσος καὶ ἀφο-
βία ἔφη ἐκεῖνος· ταῦτα δὲ τίνα ἐστίν· ἐπιστή-
μη ἔφη τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν
τῷ βίῳ· ἡράκλεις ὡς καλὰ ἔφην τὰ δῶρα· ἀλ-
λὰ τίνος ἕνεκεν ἔξω τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕ-
τως· ὅπως τοὺς παραγινομένους ἔφη θε-
ραπεύῃ καὶ ποτίζῃ, τὴν καθαρτικὴν δύναμιν
εἶθ' ὅταν καθαρθῶσιν, οὕτως αὐτοὺς εἰσάγῃ
πρὸς τὰς ἀρετάς· πῶς τοῦτο ἔφην ἐγώ. οὐ γὰρ
συνίημι. ἀλλὰ συνήσεις ἔφη. ὥσπερ ἄν, εἴ τις φι-
λοτίμως κάμνων ἐτύγχανε πρὸς ἰατρὸν
ἂν δήπου γενόμενος, πρότερον καθαρτικοῖς
ἐξέβαλε πάντα τὰ νοσοποιοῦντα, εἶτα οὕ-
τως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑγίειαν

κατέρχονται δὲ μὴ ἐπάγωνται οἷς ἐπέ~~[illegible]~~ευσ | ται
εὐλόγως ἂν διὰ τοῦ ἀπωσθεὶς ἐξώλετο ὑπὸ
τῆς μόνης. Ταῦτα συνίημι ἔφην ἐγώ. Τὸν
αὐτὸν τοίνυν τρόπον ἔφη καὶ πρὸς τὴν παιδεί-
αν, ὅταν τις παραγίνηται, θεραπεύει αὐτὸν καὶ
ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ὅπως ἐκκαθά-
ρῃ πρῶτον καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ πάντα ὅσα
ἔχων ἦλθε. Ποῖα ταῦτα. Τὴν ἄγνοιαν καὶ
τὸν πλάνον, ὃν ἐπεπώκει παρὰ τῆς ἀπά-
της, καὶ τὴν ἀλαζονείαν, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν
καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὸν θυμὸν, καὶ τὴν φι-
λαργυρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὧν ἀνεπλή-
σθη ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. Ὅταν οὖν κα-
θαρθῇ, ποῦ αὐτὸν ἀποστέλλει. Ἔνδον ἔφη
πρὸς τὴν ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρε-
τάς. Ποίας ταύτας. Οὐχ ὁρᾷς ἔφη ἔσω
τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν, ὡς εὐειδεῖς δοκοῦ-
σιν εἶναι καὶ εὔτακτοι, καὶ στολὴν ἀτρυφερὸν καὶ ἁ-
πλῆν ἔχουσιν. Ἔτι τε ὡς ἄπλαστοί εἰσι καὶ
οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι ὥσπερ αἱ ἄλ-
λαι. Ὁρῶ ἔφην. Ἀλλὰ τίνες αὗται καλοῦν-
ται. Ἡ μὲν πρώτη ἐπιστήμη ἔφη καλεῖ-

ται. αἱ δὲ ἄλλαι ταύτης ἀδελφαί, ἀνδρεία,
καὶ δικαιοσύνη. καλοκαγαθία. σωφροσύνη. εὐ
ταξία. ἐλευθερία. ἐγκράτεια. πραότης. ὦ
κάλλισται ἔφην ἐγώ. ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι
ἐσμέν. ἐὰν συνῆτε ἔφη καὶ ἕξιν περιποιή
σησθε ὧν ἀκούετε. ἀλλὰ προσέξομεν ὡς
μάλιστα ἔφην ἐγώ. τί γὰρ οὖν ἔφη σωθή
σεσθε. ὅταν οὖν παραλάβωσιν αὐτὸν αὗ
ται, ποῦ ἀπάγουσιν. πρὸς τὴν μητέρα ἔ
φη. αὕτη δὲ τίς ἐστιν. εὐδαιμονία ἔφη.
ποία δὲ ἐστὶν αὕτη. ὁρᾷς τὴν ὁδὸν ἐκείνην
τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀ
κρόπολις τῶν περιβόλων πάντων. ὁρῶ. οὐ
κοῦν ἐπὶ τοῦ προπυλαίου γυνὴ καθεστηκυῖα
εὐειδής τις κάθηται ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ. κε
κοσμημένη ἐλευθέρως καὶ ἀπεριέργως, καὶ ἐ
στεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνυ καλῶς.
ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. αὕτη τοίνυν ἐ
στὶν ἡ εὐδαιμονία, ἔφη. ὅταν οὖν ὧδε
τις παραγένηται, τί ποιεῖ. στεφανοῖ αὐτὸν ἔ
φη τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ἡ εὐδαιμονία καὶ αἱ
ἄλλαι πᾶσαι ἀρεταί. ὥσπερ τοὺς νενικηκό

τὰς τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. καὶ ποίους ἀ-
γῶνας νενίκηκεν αὐτὸς ἔφην ἐγώ. τοὺς μεγί-
στους ἔφη καὶ τὰ μέγιστα θηρία. ἃ πρότερον
αὐτὸν κατήσθιε καὶ ἐκόλαζε καὶ ἐποίει δοῦλον.
ταῦτα πάντα νενίκηκε καὶ ἀπέρριψεν ἀφ' ἑ-
αυτοῦ καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ. ὥστε ἐκεῖνα νῦν
τούτῳ δουλεύουσι. καθάπερ οὗτος ἐκείνοις
πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία.
πάνυ γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. πρῶτον μὲν ἔ-
φη, τὴν ἄγνοιαν καὶ τὴν πλάνην. ἢ οὐ δοκεῖ
σοι θηρία ταῦτα εἶναι; καὶ πονηρά γε ἔφην
ἐγώ. εἶτα τὴν λύπην καὶ τὸν ὀδυρμόν, καὶ
τὴν φιλαργυρίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὴν λοι-
πὴν ἅπασαν κακίαν. πάντων τούτων κρα-
τεῖ καὶ οὐ κρατεῖται ὥσπερ τὸ πρότερον. ὢ
καλῶν ἔργων ἔφην ἐγὼ καὶ καλλίστης νίκης. ἀλ-
λ' ἐκεῖνο ἔτι μοι εἰπέ. τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφά-
νου οὗ ἔφης στεφανοῦν αὐτόν. εὐδαιμονική
ὦ νεανίσκε. ὁ γὰρ στεφανωθεὶς ταύτῃ τῇ δυνά-
μει εὐδαίμων γίνεται καὶ μακάριος. καὶ οὐκ ἔ-
χει ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμο-
νίας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέ-

της· ὅταν δὲ ἀφανισθῇ, τί ποιεῖ. ἢ ποῖ βα-
δίζει· ἄγουσιν αὐτὸν ὑπολαβοῦσαι αἱ ἕτεραι
πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅθεν ἦλθε πρότερον
καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας
ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι· καὶ ὡς ναυαγοῦσιν ἐν
τῷ βίῳ καὶ πλανῶνται καὶ ἄγονται κατακεκρατη-
μένοι· ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων· οἱ μὲν ὑπὸ
ἀκρασίας· οἱ δὲ, ὑπὸ ἀλαζονείας. οἱ δὲ, ὑπὸ
φιλαργυρίας· ἕτεροι δὲ ὑπὸ κενοδοξίας· οἱ
δὲ, ὑφ' ἑτέρων κακῶν ἐξ ὧν οὐ δύνανται ἐκλῦ-
σαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν οἷς δέδενται· ὥστε σω-
θῆναι καὶ ἀφικέσθαι ὧδε· ἀλλὰ ταράττον-
ται διὰ παντὸς τοῦ βίου· τοῦτο δὲ πάσχουσι
διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν ἐνθάδε ὁδὸν εὑ-
ρεῖν. ἐπελάθοντο γὰρ τὸ παρὰ τοῦ δαιμονίου πρόσ-
ταγμα. ὀρθῶς μοι δοκεῖς λέγειν. ἀλλὰ καὶ τοῦ-
το πάλιν ἀπορῶ. διὰ τί δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν τό-
πον ἐκεῖνον αἱ ἕτεραι ὅθεν ἥκει τὸ πρότερον·
οὐκ ἀκριβῶς ᾔδει. οὐ δὲ ἠπίστατο ἔφη οὐδὲν τῶν
ἐκεῖ· ἀλλ' ἐνεδοίαζε. καὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν καὶ τὸν
πλάνον ὃν δὴ ἐπεπώκει, τὰ μὴ ὄντα ἀγα-
θὰ, ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι· καὶ τὰ μὴ ὄντα·

sugg. pass. vincior δέω, ligo.

ἥκω. venio.

κακά, κακά. διὸ καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι
οἱ ἐκεῖ διατριβόμενοι. νῦν δὲ ἀπειληφὼς τὴν ἐ
πιστήμην τῶν συμφερόντων, αὐτός τε καλῶς
ζῇ. καὶ τούτους θεωρεῖ ὡς κακῶς πράττουσιν. ἐπει
δὰν οὖν θεωρήσῃ πάντα, τί ποιεῖ ἢ ποῖ βα
δίζει. ὅπου ἂν βούληται ἔφη. πανταχοῦ γάρ
ἐστιν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥσπερ τὸ κωρύκιον ἄν
τρον ἔχοντι. καὶ πανταχοῦ οὗ ἂν ἀφίκηται πάν
τα καλῶς βιώσεται μετὰ πάσης ἀσφαλεί
ας. ὑποδέξονται γὰρ αὐτὸν ἀσμένως, πάντες
καθάπερ τὸν ἰατρὸν οἱ πάσχοντες. πό
τερον οὖν κακείνας τὰς γυναῖκας ἃς ἔφης θη
ρία εἶναι, οὐκέτι φοβεῖται μή τι πάθῃ ὑπ' αὐ
τῶν. οὐδὲν οὐ μὴ διοχληθήσεται οὔτε ὑπὸ
ὀδύνης, οὔτε ὑπὸ λύπης, οὔτε ὑπ' ἀκρασί
ας, οὔτε ὑπὸ φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ πονί-
ας, οὔτε ὑπὸ ἄλλου κακοῦ οὐθενός. ἁπάντων
γὰρ κυριεύει. καὶ ἐπάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότε
ρον αὐτὸν λυπούντων, καθάπερ οἱ ἐχιόδηκτοι.
τὰ γὰρ θηρία δήπου πάντας τοὺς ἄλλους κα
κοποιοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους οὐ λυ
πεῖ διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τοῦτο.

ἀπολαμβάνω.
vide ... in v.o κώρυκος.
ντες

καὶ τοῦτον οὐθὲν λυπεῖ διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ᾽ ἔτι τοῦτό μοι εἰπέ. τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκοῦντες ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ παραγίνεσθαι. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐστεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν εὐφροσύνης τινός. οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι. οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι. καὶ τὰς κνήμας καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφθαι. κατέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινων. οἱ μὲν ἐστεφανωμένοι, οἱ σεσωσμένοι εἰσὶ πρὸς τὴν παιδείαν. καὶ εὐφραίνονται τετυχηκότες αὐτῆς. οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς παιδείας ἀνακάμπτουσι. κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. οἱ δὲ, ἀποδεδειλιακότες, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι καὶ πλανῶνται ἀνοδίᾳ. αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μετ᾽ αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται. λῦπαι ἔφη καὶ ὀδύναι. καὶ ἀθυμίαι. καὶ ἀδοξίαι. καὶ ἄγνοιαι. πάντα κακὰ λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. νὴ δία πάντα ἔφη ἐπακολουθοῦσιν. ὅταν δὲ οὗτοι παραγένωνται εἰς τὸν πρῶτον περίβολον πρὸς τὴν ἡδυπάθειαν, καὶ τὴν ἀ-

κρασίαν, οὐχὶ αὐτοὺς αἰτιῶνται, ἀλλ' εὐθὺς
κακῶς λέγουσι καὶ τὴν παιδείαν καὶ τοὺς ἐκεῖ-
σε βαδίζοντας, ὡς ταλαίπωροι καὶ ἄθλιοί εἰσι
καὶ κακοδαίμονες, οἱ τὸν βίον τὸν παρ' αὐτοῖς
ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι καὶ οὐκ ἀπολαύουσι
τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν. ποῖα δὲ λέγουσιν ἀ-
γαθὰ εἶναι. τὴν ἀσωτίαν καὶ τὴν ἀκρασίαν·
ὡς εἰπεῖν ἄν τις ἐπὶ κεφαλαίου. τὸ γὰρ εὐω- ac si diceret quisq(ue) maxima, et precipua, viz: bona.
χεῖσθαι βοσκημάτων τρόπον, ἀπόλαυσιν με-
γίστων ἀγαθῶν ἡγοῦνται εἶναι. αἱ δὲ ἕτε-
ραι γυναῖκες αἱ ἐκεῖθεν παραγινόμεναι ἱλα-
ραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται. δόξαι
ἔφη. καὶ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν παιδείαν τοὺς
εἰσελθόντας πρὸς τὰς ἀρετάς, ἀνακάμπτου-
σιν ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσι καὶ ἀναγγείλω-
σιν ὅτι εὐδαίμονες ἤδη γεγόνασιν οὓς τότε
ἀπήγαγον. πότερον οὖν ἔφην ἐγὼ αὗται
εἴσω πρὸς τὰς ἀρετὰς εἰσπορεύονται; ἔφη
οὔ. οὐ γὰρ θέμις δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν
ἐπιστήμην. ἀλλὰ τῇ παιδείᾳ παραδιδόα-
σιν αὐτούς. εἶτα ὅταν ἡ παιδεία παραλά-
βῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν ἄλλους ἀ-

ἐκχύσαι· ὥσπερ αἱ νῆες τὰ φορτία ἐξελόμε-
ναι πάλιν ἀνακάμπτουσι· καὶ ἄλλων τινῶν
γεμίζονται. ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δο-
κεῖς ἔφην ἐξηγεῖσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ἡ-
μῖν δεδήλωκας, τί προστάττει τὸ δαιμόνιον
τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν. θαρρεῖν
ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαρρεῖτε· πάντα γὰρ ἐξηγή-
σομαι καὶ οὐδὲν παραλείψω. καλῶς λέ-
γεις ἔφην ἐγώ. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα πάλιν
ὁρᾶτε ἔφη τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣ δοκεῖ τυφλή
τις εἶναι· καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύλου ἑστάναι· ἣν καὶ ἄρ-
τι ὑμῖν εἶπον ὅτι τύχη καλεῖται; ὁρῶμεν.
ταύτῃ κελεύει ἔφη μὴ πιστεύειν· καὶ βέβαιον μη- πλοῦτ. πε... ἀπολλάω.
δὲν πιστεύειν· μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν ὅ,τι ἂν
παρ' αὐτῆς λάβῃ· μηδὲ ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι·
οὐδὲν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι
καὶ ἑτέρῳ διδόναι· πολλάκις γὰρ τοῦτο εἴωθε
ποιεῖν. καὶ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν, κελεύ-
ει πρὸς τὰς ἑαυτῆς δόσεις, ἥττους γίνε-
σθαι· καὶ μήτε χαίρειν ὅταν διδῷ· μήτε ἀθυ-
μεῖν ὅταν ἀφέληται· καὶ μήτε ψέγειν αὐτὴν
μήτε ἐπαινεῖν· οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισ-

μου. ἀλλ᾽ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε πάντα. ὥσπερ πρό
τερον ὑμῖν ἔλεξα. διὰ τοῦτο οὖν, τὸ δαιμόνιομ
κελεύει, μὴ θαυμάζειν ὅτι ἂν, πράττῃ αὕτη.
μηδὲ γίνεσθαι ὁμοίους τοῖς κακοῖς τραπεζί-
ταις. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταμ μὲν λάβωσι τὸ ἀργύ
ριομ παρὰ τῶμ ἀνθρώπων, χαίρουσι καὶ ἴδι
ομ νομίζουσιν εἶναι. ὅταμ δὲ ἀπαιτῶνται ἀ-
γανακτοῦσι. καὶ δεινὰ οἴονται πεπονθέναι. οὐ
μνημονεύοντες ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέ
ματα. ἐφ᾽ ᾧ οὐδὲν κωλύειν τὸν θέμενομ πάλιν κο
μίσασθαι. ὡσαύτως τοίνυμ κελεύει ἔχειν τὸ
δαιμόνιομ. καὶ πρὸς τὴν παρ᾽ αὐτῆς δόσιν. καὶ
μνημονεύειν ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ τύχη.
ὥστε ἃ δέδωκεν ἀφελέσθαι, καὶ ταχέως πά
λιν δοῦναι πολλαπλάσια. αὖθις δὲ μόνον ἃ
φελέσθαι ἃ δέδωκεν. οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τὰ
προϋπάρχοντα. ἃ τοίνυν δίδωσι κελεύει λαμβά
νειν παρ᾽ αὐτῆς καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχον
τα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ δόσιν.
ποίαν ταύτην ἔφην ἐγώ. ἣν λήψονται πα
ρὰ τῆς παιδείας, ἢν διασωθῶσιν ἐκεῖ.
αὕτη οὖν τίς ἐστιν. ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη ἔφη

τῶν συμφορῶν καὶ ἀσφαλὴς δόσις καὶ βε-
βαία καὶ ἀμετάβλητος. φεύγειν οὖν κελεύει
συντόμως πρὸς ταύτην. καὶ ὅταν ἔλθωσι
πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκείνας ἃς καὶ πρότερον εἶ-
πον. ὅτι ἀκρασία καὶ ἡδυπάθεια καλοῦνται.
καὶ ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττε-
σθαι. καὶ μὴ πιστεύειν μὴ δὲ ταύταις μηδέν.
ἕως ἂν πρὸς τὴν ψευδοπαιδείαν ἀφίκωνται.
κελεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐνδιατρῖψαι, καὶ
λαβεῖν ὅτι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς ὥσπερ
ἐφόδιον. εἶτα ἐντεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀ-
ληθινὴν παιδείαν συντόμως· ταῦτ' ἐστὶν ἃ
προστάττει τὸ δαιμόνιον. ὅστις τοίνυν παρ' αὐ-
τά τι ποιεῖ, ἢ παρακούει ἀπόλλυται κακὸς
κακῶς. ὁ μὲν δὴ μῦθος ὦ ξένοι ὁ ἐν τῷ πί-
νακι τοιοῦτος ἡμῖν ἐστιν. εἰ δὲ δεῖ τί προσπυ-
θέσθαι περὶ ἑκάστου τούτων· οὐδεὶς φθόνος. ἐ-
γὼ γὰρ ὑμῖν φράσω. καλῶς λέγεις ἔφην ἐ-
γώ. ἀλλὰ τί κελεύει αὐτοὺς τὸ δαιμόνιον λα-
βεῖν παρὰ τῆς ψευδοπαιδείας. ταῦτα ἃ δοκεῖ
εὔχρηστα εἶναι. ταῦτ' οὖν τίνα ἐστί. γραμ-
ματα ἔφη καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἃ καὶ πλά-

των φησίν. ὥσπερεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔ-
χειν τοῖς νέοις· ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περισπῶνται·
πότερον δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν εἰ μέλλοι τις
ἥξειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, ἢ οὔ· ἀνά-
γκη μὲν οὐδὲ μία ἔφη· χρήσιμα μέντοι ἐστί·
πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλε-
ται ταῦτα. οὐθὲν ἄρα λέγεις ταῦτα χρήσιμα εἶ-
ναι πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας; ἔστι γὰρ
καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι· ὅμως δὲ οὐ-
κ ἄχρηστα καὶ ταῦτα ἐστίν. ὡς γὰρ δι' ἑρμηνέως συ-
μβάλλομεν τὰ λεγόμενα ἐπίστω. ὅμως μέντοι
γε· οὐκ ἄχρηστον ἦν ἡμᾶς καὶ αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀ-
κριβεστέραν ἔχειν ἄν τι συνήκαμεν. οὕτως καὶ ἄ-
νευ τούτων τῶν μαθημάτων οὐδὲν κωλύσει γενέ-
σθαι. πότερον οὐδὲν προέχουσιν οὗτοι οἱ μα-
θηματικοί, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων; πῶς μέλλουσι προέχειν ἐπεὶ
δ' ἂν φαίνωνται ἠπατημένοι περὶ ἀγαθῶν καὶ
κακῶν ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι· καὶ ἔτι κατεχόμε-
νοι ὑπὸ πάσης κακίας· οὐδὲν γὰρ κωλύει εἰ-
δέναι μὲν γράμματα καὶ κατέχειν τὰ μαθήμα-
τα πάντα. ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ

εἶναι. καὶ φιλάργυροι. καὶ ἄδικοι. καὶ προδόται.
καὶ τὸ πέρας ἄφρονες. ἀμέλει πολλοὺς τοι-
ούτους ἐστὶν ἰδεῖν. πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν,
ἔφη εἰς τὸ βελτίους ἄνδρας γενέσθαι, ἕνεκα
τούτων τῶν μαθημάτων. οὐδαμῶς φαίνεται
ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ἀλλὰ τί ἐστιν ἔφην ἐγὼ
τὸ αἴτιον. ὅτι ἐμ τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ διατρί-
βουσιν ὥσπερ ἐγγίζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν
παιδείαν. καὶ τί τοῦτο ὠφελεῖ αὐτοὺς ἔφη ὅταμ
πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖμ παραγιγνομένους ἐκ τοῦ
πρώτου περιβόλου ἀπὸ τῆς ἀκρασίας καὶ
τῆς ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον περίβολον,
πρὸς τὴμ παιδείαν τὴν ἀληθινήν. οἳ τούτους
τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν. ὥστε
πῶς ἔτι προέχουσιν. ἄρα ἢ ἀκινητότεροι ἢ
δυσμαθέστεροί εἰσιν. πῶς ἔφην τοῦτο ἐγώ. ὅ-
τι ἐμ τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο,
ὃ προσποιοῦνταί γε ἐπίστασθαι, οὐκ οἴδασιν
ἕως δ᾽ ἂμ ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν. ἀκινήτους
αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι πρὸς τὸ ὁρμᾶμ πρὸς τὴν
ἀληθινὴμ παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον οὐχ ὁ-
ρᾷς ὅτι καὶ αἱ δόξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβό-

λου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως. ὥστε οὐ-
δὲν οὗτοι ἐκείνων βελτίους εἰσί, ἐὰμ μὴ καὶ του-
τοις συνῇ μεταμέλεια καὶ πεισθῶσιν ὅτι οὐ
παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ ψευδοπαιδείαν. δι'
ἣν ἀπάτην ταύτην, οὕτω διακείμενοι, οὐκ ἄν ποτε
σωθεῖεν. καὶ ὑμεῖς τοίνυν ὦ ξένοι ἔφη ἐὰν μὴ
οὕτως ποιῆτε καὶ ἐμ διατρίβητε τοῖς λεγο-
μένοις μέχρις ἂμ ἕξιν λάβητε· ἀλλὰ περὶ τῶν
αὐτῶν πολλάκις δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ δια-
λείπειν· τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθαι, εἰ
δὲ μὴ οὐδὲν ὄφελος ἔσται ὧν νῦν ἀκούετε.
ποιήσομεν. τοῦτο δὲ ἐξήγησαι πῶς οὐκ ἔστιμ
ἀγαθὰ ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι πα-
ρὰ τῆς τύχης. οἷον τὸ ζῆμ. τὸ ὑγιαίνειν. τὸ πλουτεῖν
τὸ εὐδοξεῖν. τὸ τέκνα ἔχειν. τὸ νικᾶμ. καὶ τὰ λοι-
πὰ ὅσα τούτοις παραπλήσια. ἢ πάλιν τἀ ἐ-
ναντία πῶς οὐκ ἔστι κακά. πάνυ γὰρ ἡμῖμ πα-
ράδοξομ καὶ ἄπιστομ δοκεῖ λεγόμενον. ἄγε
τοίνυν πειρῶ ἔφη ἀποκρίνασθαι τὸ φαινόμε-
νόμ περὶ ὧν ἄν σε ἐρωτῶ. ἀλλὰ ποιήσω τοῦ-
το ἔφην ἐγώ. πότερομ οὖμ κἂμ κακῶς τις
ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ τὸ ζῆν; οὔ μοι δοκεῖ ἀλλὰ

κακὸμ ἔφην ἐγώ. πῶς οὖν ἀγαθόν ἐστι τὸ
ζῆμ ἔφη. ὥσπερ τούτῳ ἐστὶ κακόν. ὅτι τοῖς μὲν
κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι, τοῖς δὲ κα-
λῶς, ἀγαθόμ. καὶ κακὸμ ἄρα λέγεις τὸ ζῆν
καὶ ἀγαθὸν εἶναι. ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθά-
νως λέγε. ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ
κακὸμ καὶ ἀγαθὸν εἶναι. οὕτω μὲν γὰρ καὶ ὠ-
φέλιμον καὶ βλαβερὸν ἂν εἴη. καὶ αἱρετὸμ καὶ φευ-
κτὸν ἅμα ἀεί. ἀπίθανον μέμ. ἀλλὰ πῶς
εἰ τὸ κακῶς ζῆμ, ᾧ ἂμ ὑπάρχοι, κακόν τι ὑ-
πάρχει αὐτῷ, κακὸμ αὐτὸ τὸ ζῆν ἐστιν. ἀλ-
λ' οὐ τὸ αὐτὸ ἔφη κακὸν ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κα-
κῶς ζῆν. ἢ οὔ σοι φαίνεται. ἀμέλει οὐδ' ἐ-
μοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. τὸ τοίνυν ζῆν οὐ κακόν
ἐστιν. ἐπεὶ εἰ ἦμ κακόμ, τοῖς ζῶσι καλῶς κα-
κὸμ δὴ ὑπῆρχεν. ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν
ὅπερ ἐστὶ κακόμ. ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειμ. ἐ-
πεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις συμβαίνει τὸ ζῆν καὶ
τοῖς κακῶς ζῶσι καὶ τοῖς καλῶς, οὐκ ἂμ εἴη οὔτε
ἀγαθὸμ εἶναι τὸ ζῆμ οὔτε κακόν. ὥσπερ οὐ-
δὲ τὸ τέμνειν καὶ καίειν ἐν τοῖς ἀρρωστοῦσι μὲν ἐ-
στι νοσερὸν καὶ ὑγιεινόμ. οὐκοῦμ οὕτω καὶ ἐπὶ

τοῦ ζῆμ ἐστὶ ταῦτα. σὺ τοίνυμ οὕτως θεώρη-
σον πότερον ἂν βούλοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν
καλῶς καὶ ἀνδρείως. ἀποθανεῖν ἔγωγε κα-
λῶς. οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κακόν ἐστιν, εἴ-
περ αἱρετώτερόν ἐστι πολλάκις τὸ ἀποθα-
νεῖν τοῦ ζῆν. ἔστι ταῦτα. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λό-
γος καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν καὶ νοσεῖν. πολλάκις γὰρ
οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν. ἀλλὰ τὸ ἐναντίον. ὅταν
ᾖ περίστασις τοιαύτη. ἀληθῆ λέγεις. ἄγε
δὴ σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως.
εἰ ἴσω θεωρεῖν ἐστιν ὡς πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν ὑπάρ-
χοντά τινι πλοῦτον. κακῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ
ἀθλίως. μὴ Δία πολλούς γε. οὐκοῦν οὐδὲν
τούτοις ὁ πλοῦτος βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν καλῶς.
οὐ φαίνεται. αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν. οὐκοῦν τὸ
σπουδαίους εἶναι οὐχ ὁ πλοῦτος ποιεῖ ἀλλὰ ἡ
παιδεία. εἰκός γε. ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου
ποῦ ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν εἴπερ οὐ βοηθεῖ
τοῖς ἔχουσιν αὐτὸν εἰς τὸ βελτίους εἶναι.
φαίνεται οὕτως. οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις
πλουτεῖν ὅταν μὴ ἐπίστανται τῷ πλούτῳ χρῆ-
σθαι. δοκεῖ μοι. πῶς οὖν τοῦτο ἄν τις κρί-

μηδ' ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ συμφέρει ὑ-
πάρχειν· οὐδαμῶς. οὐκοῦμ εἰ μέν τις ἐπίστα-
ται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς, καὶ ἐμπείρως, εὖ
βιώσεται· εἰ δὲ μή, κακῶς. ἀληθέστατά μοι
δοκεῖς τοῦτο λέγειν. καὶ τὸ σύμολομ δὲ τὸ τι-
μᾶν ταῦτα ὡς ἀγαθὰ ὄντα. ἢ ἀτιμάζειν ὡς
κακά. τοῦτό ἐστι τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους
καὶ βλάπτομ. ὅταμ τιμῶνται καὶ οἴονται διὰ τού-
των μόμωμ εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖμ. καὶ πάνθ' ὑπο-
μένωσι πράττειν ἕνεκα τούτων. καὶ τὰ ἀσεβέστα-
τα δοκοῦντα εἶναι. ταῦτα δὲ
πάσχουσι διὰ τὴν τοῦ ἀγα-
θοῦ ἄγνοιαμ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ, ΠΩΣ ΑΝ ΕΞ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΩΦΕΛΟΙΝΤΟ ΛΟΓΩΝ

ολλά με τὰ παρακαλοῦντά ἐστι
συμβουλεῦσαι ὑμῖν ὦ παῖδες, ἃ βέλ-
τιστα εἶναι κρίνω, καὶ ἃ ξυνοίσειν ὑμῖν
ἑλομένοις πεπίστευκα. τό τε γὰρ ἡλι-
κίας οὕτως ἔχειν, καὶ τὸ διὰ πολλῶν ἤδη γεγυ-
μνάσθαι πραγμάτων, καὶ μὴν καὶ τὸ τῆς πάν-
τα παιδευούσης ἐπ᾽ ἄμφω μεταβολῆς, ἱκα-
νῶς μετασχεῖν, ἔμπειρόν με εἶναι τῶν ἀνθρω-
πίνων πεποίηκεν. ὥστε τοῖς ἄρτι κα-
θισταμένοις τὸν βίον, ἔχειν ὥσπερ ὁδὸν τὴν
ἀσφαλεστάτην ὑποδεικνύναι. τῇ τε παρὰ τῆς
φύσεως οἰκειότητι, εὐθὺς μετὰ τοὺς γονέας
ὑμῖν τυγχάνω. ὥστε μήτ᾽ αὐτὸς ἔλαττόν
τι πατέρων εὐνοίας νέμειν ὑμῖν, ὑμᾶς δέ τε
νομίζω, εἰ μή τι ὑμῶν διαμαρτάνω τῆς γνώ-

μης, μὴ γράφειν τοὺς τεκόντας πρὸς ἐμὲ βλέ
ποντας. εἰ μὲμ οὖμ προθύμως δέχοισθε τὰ
λεγόμενα, τῆς δευτέρας τῶν ἐπαινουμέ
νων ἔσεσθε παρ᾽ ἡσιόδῳ τάξεως· εἰ δὲ μή, ἐ
T. Livii li. q. belli Pun. γὼ μὲμ οὐδὲν ἂμ εἴποιμι δυσχερές. αὐτοὶ
δὲ μέμνησθε τῶν ἐπῶν. δηλονότι ἐμ οἷς ἐκεῖ
νός φησιν, ἄριστομ μὲμ εἶναι, τὸν παρ᾽ ἑαυτοῦ τὰ
δέοντα ξυνορῶντα. ἐσθλὸμ δέ, κἀκεῖνον, τὸν
τοῖς παρ᾽ ἑτέρωμ ὑποδειχθεῖσιν ἑπόμενον. τὸν
δέ, πρὸς οὐδέτερον ἐπιτήδειον, ἀχρεῖον εἶναι
πρὸς ἅπαντα. μὴ θαυμάζετε δὲ εἰ καθ᾽ ἑκά
στημ ἡμέραν εἰς διδασκάλους φοιτῶσι, καὶ τοῖς
ἐλλογίμοις τῶμ παλαιῶμ ἀνδρῶμ, δι᾽ ὧμ κα
ταλελοίπασι λόγων συγγινομένοις ὑμῖμ, αὐ
τός τι παρ᾽ ἐμαυτοῦ λυσιτελέστερον ἐξευρη
κέναι φημί. τοῦτο μὲν οὖμ αὐτό, καὶ συμβου
λεύσων ἥκω, τὸ μὴ δεῖν εἰσάπαξ, τοῖς ἀν
δράσι τούτοις, ὥσπερ πλοίου, τὰ πηδάλι
α τῆς διανοίας ὑμῶν παραδόντας, ᾗπερ ἂν
ἄγωσι, ταύτῃ ξυνέπεσθαι· ἀλλ᾽ ὅσον ἐστὶ χρή
σιμομ αὐτῶν δεχομένους, εἰδέναι τί χρὴ καὶ
παριδεῖν. τίνα οὖν ἐστι ταῦτα, καὶ ὅπως δια

κρινούμενον. τοῦτο δὴ καὶ διδάξω ἔνθεν ἑλών.
Ἡμεῖς ὦ παῖδες, οὐδὲν εἶναι χρῆμα παντά-
πασι τὸν ἀνθρώπινον βίον τοῦτον ὑπολαμ-
βάνομεν. οὔτ' ἀγαθόν τι νομίζομεν ὅλως, οὔτ'
ὀνομάζομεν, ὃ τὴν συντέλειαν ἡμῖν ἄχρι
τούτου παρέχεται. οὐκοῦν προγόνων περιφά-
νειαν, οὐκ ἰσχὺν σώματος, οὐ κάλλος, οὐ μέγεθος,
οὐ τὰς παρὰ πάντων ἀνθρώπων τιμάς, οὐ
βασιλείαν αὐτήν, οὐχ ὅ τι ἂν εἴποι τις τῶν ἀν-
θρωπίνων μέγα, ἀλλ' οὐδὲ εὐχῆς ἄξιον κρί- οὐδὲ
νομεν. ἢ τοὺς ἔχοντας ἀποβλέπομεν. ἀλλ' ἐπὶ
μακρότερον πρόϊμεν ταῖς ἐλπίσι, καὶ πρὸς
ἑτέρου βίου παρασκευὴν ἅπαντα πράτ-
τομεν. ἃ μὲν οὖν ἂν συντελῇ πρὸς τοῦτον ἡ-
μῖν, ἀγαπᾶν τε καὶ διώκειν παντὶ σθένει χρῆ-
ναι φαμέν. τὰ δ' οὐκ ἐξικνούμενα πρὸς ἐκεῖνον
ὡς οὐδενὸς ἄξια παρορᾶν. τίς δὴ οὖν οὗτος
ὁ βίος καὶ ὅπῃ, καὶ ὅπως αὐτὸν βιωσόμεθα,
μακρότερον μὲν ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ὁρμὴν
ἐφικέσθαι. μειζόνων δὲ, ἢ καθ' ὑμᾶς ἀκρο-
ατὴν ἀκοῦσαι. τοσοῦτον μὲν εἰπών, ἱκανῶς ἂν
ἴσως ὑμῖν ἐνδειξαίμην, ὅτι πᾶσαν ὁμοῦ τὴν

ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι τῷ λόγῳ τις συλ-
λαβὼν καὶ εἰς ἓν ἀθροίσας εὐδαιμονίαν· οὐδὲ
πολλοστῷ μέρει τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων εὑρήσει
παρισουμένην· ἀλλὰ πλέον ἢ τοῦ ἐν ἐκείνοις ἐ-
λαχίστου τὰ σύμπαντα· τῶν τῇδε καλῶν,
κατὰ τὴν ἀξίαν ἀφεστηκότα· ἢ καθ' ὅσον σκιὰ
καὶ ὄναρ τῶν ἀληθινῶν ἀπολείπεται· μᾶλλον
δὲ, ἵνα οἰκειοτέρῳ χρήσωμαι παραδείγματι·
ὅσῳ ψυχὴ τοῖς πᾶσι τιμιωτέρα σώματος·
τοσοῦτον καὶ τῶν βίων ἑκατέρων ἐστὶ τὸ δια-
φορον· εἰς δὴ τοῦτον ἄγουσι μὲν ἱεροὶ λόγοι· δι' ἀ-
πορρήτων ἡμᾶς ἐκπαιδεύοντες. ἕως γε μὴν ὑ-
πὸ τῆς ἡλικίας ἐπακούειν τοῦ βάθους τῆς δια-
νοίας αὐτῶν οὐχ οἷόν τε, ἐν ἑτέροις οὐ πάντῃ
διεστηκόσιν· ὥσπερ ἐν σκιαῖς τισι καὶ κατό-
πτροις τῷ τῆς ψυχῆς ὄμματι τέως προγυ-
μναζόμεθα· τοὺς ἐν τοῖς τακτικοῖς τὰς μελέ-
τας ποιουμένους μιμούμενοι· οἵ γε ἐν χειρο-
νομίαις καὶ ὀρχήσεσι, τὴν ἐμπειρίαν κτησάμε-
νοι, ἐπὶ τῶν ἀγώνων τοῦ ἐκ τῆς παιδιᾶς ἀπολαύ-
ουσι κέρδους. καὶ ἡμῖν δὴ οὖν ἀγῶνα προκεῖ-
σθαι πάντων ἀγώνων μέγιστον νομίζειν χρε-

ὧν, ὑπὲρ οὗ πάντα ποιητέον ἡμῖν. καὶ πονη-
τέον εἰς δύναμιν ἐπὶ τὴν ταύτης παρασκευ-
ήν. καὶ ποιηταῖς καὶ λογοποιοῖς. καὶ ῥήτορσι. καὶ
πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμιλητέον. ὅθεν ἂν μέλ-
λῃ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφέλειά
τις ἔσεσθαι. ὥσπερ οὖν οἱ δευσοποιοὶ παρα-
σκευάσαντες πρότερον, θεραπείαις τισὶν ὅ,
τι ποτ' ἂν, ᾖ τὸ δεξόμενον τὴν βαφήν. οὕτω τὸ
ἄνθος ἐπάγουσιν ἄν τε ἁλουργὲς. ἄν τε τι ἕτε-
ρον ᾖ. τὸν αὐτὸν δὴ καὶ ἡμεῖς τρόπον. εἰ μέλλοι
ἀνέκπλυτος ἡμῖν, ἡ τοῦ καλοῦ παραμένειν
δόξα, τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προτελεσθέντες,
τηνικαῦτα τῶν ἱερῶν καὶ ἀπορρήτων ἐπακου-
σόμεθα παιδευμάτων. καὶ οἷον ἐν ὕδατι τὸν
ἥλιον ὁρᾶν ἐθισθέντες, οὕτως αὐτῷ προσβα-
λοῦμεν τῷ φωτὶ τὰς ὄψεις. εἰ μὲν οὖν ἐστί-
τις καὶ οἰκειότης πρὸς ἀλλήλους τοῖς λόγοις,
προὔργου ἂν ἡμῖν αὐτῶν ἡ γνῶσις γένοιτο. εἰ
δὲ μή, ἀλλὰ τό γε παράλληλα θέντας κατα-
μαθεῖν τὸ διάφορον. οὐ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν
τοῦ βελτίονος. τίνι μέντοι καὶ παρεικάσας τῶν
παιδεύσεων ἑκατέραν, τῆς εἰκόνος ἂν τύχοις.

ἤπου καθάπερ φυτοῦ οἰκεία μὲν ἀρετὴ, τῷ
καρπῷ βρύειν ὡραίῳ. φέρει δέ τινα κόσμον καὶ
φύλλα τοῖς κλάδοις περισειόμενα. οὕτω δὴ
καὶ ψυχῇ, προηγουμένως μὲν καρπὸς ἡ ἀ-
λήθεια. οὐκ ἄχαρί γε μὴν οὐδὲ τὴν θύραθεν
σοφίαν περιβεβλῆσθαι. οἷόν τινα φύλλα σκέ-
πην τε τῷ καρπῷ. καὶ ὄψιν οὐκ ἄωρον παρε-
χόμενα. λέγεταί τοι καὶ Μωϋσῆς ἐκεῖνος ὁ
πάνυ. οὗ μέγιστόν ἐστιν ἐπὶ σοφίᾳ παρὰ πᾶ-
σιν ἀνθρώποις ὄνομα τοῖς αἰγυπτίων μαθή-
μασιν. ἐγγυμνασάμενος τὴν διάνοιαν. οὕτω
προσελθεῖν τῇ θεωρίᾳ τοῦ ὄντος. παραπλη-
σίως δὲ τούτῳ κἀν τοῖς κάτω χρόνοις, τὸν σο-
φὸν Δανιὴλ ἐπὶ βαβυλῶνός φασι τὴν χαλδαί-
ων σοφίαν καταμαθόντα, τότε τῶν θείων ἅψα-
σθαι παιδευμάτων. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐκ ἄχρηστον
ψυχαῖς μαθήματα. τὰ ἔξωθεν δὴ ταῦτα, ἱ-
κανῶς εἴρηται. ὅπως γε μὴν, αὐτῶν μεθεκτέον
ὑμῖν, ἑξῆς ἂν εἴη λέγειν. Πρῶτον μὲν οὖν τοῖς
παρὰ τῶν ποιητῶν, ἵνα ἐντεῦθεν ἄρξωμαι. ἐ-
πεὶ παντοδαποί τινές εἰσι, μὴ πᾶσιν ἐφε-
ξῆς προσέχειν τὸν νοῦν. ἀλλ' ὅταν μὲν, τὰς τῶν

ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις ἢ λόγους ἡμῖν διεξί-
ωσιν, ἀγαπᾶν τε καὶ ζηλοῦν, καὶ ὅτι μάλιστα
πειρᾶσθαι τοιούτους εἶναι· ὅταν δὲ ἐπὶ μο-
χθηροὺς ἄνδρας ἔλθωσι, τὴν μίμησιν ταύτην δεῖ
φεύγειν, ἐπιφρασσομένους τὰ ὦτα. οὐχ ἧττον ἢ
τὸν Ὀδυσσέα φασὶν ἐκεῖνοι, πρὸς τὰ τῶν σειρήνων τὰ
μέλη· ἡ γὰρ πρὸς τοὺς φαύλους τῶν λόγων συ-
νήθεια, ὁδός τίς ἐστιν ἐπὶ τὰ πράγματα. διὸ
δὴ πάσῃ φυλακῇ τὴν ψυχὴν τηρητέον· μὴ
διὰ τῆς τῶν λόγων ἡδονῆς παραδεξάμενοί
τι λάθωμεν τῶν χειρόνων· ὥσπερ οἱ τὰ δηλητή-
ρια μετὰ τοῦ μέλιτος προσιέμενοι· οὐ τοί-
νυν ἐπαινεσόμεθα τοὺς ποιητάς, οὐ λοιδο-
ρουμένους, οὐ σκώπτοντας, οὐκ ἐρῶντας, ἢ μεθύον-
τας μιμουμένους· οὐχ ὅταν τραπέζῃ πλη-
θούσῃ καὶ ᾠδαῖς ἀνειμέναις, τὴν εὐδαιμονίαν
ὁρίζωνται. πάντων δὲ ἥκιστα περὶ θεῶν τι δι-
αλεγομένοις προσέξομεν· καὶ μάλιστα ὅταν
ὡς περὶ πολλῶν τε αὐτῶν διεξίωσι, καὶ τούτων
οὐδὲ ὁμονοούντων. ἀδελφὸς γὰρ δὴ παρ' ἐκεί-
νοις διαστασιάζει πρὸς ἀδελφόν, καὶ γονεῖς
πρὸς παῖδας· καὶ τούτοις αὖθις πρὸς τοὺς τε-

Μενάνδρου.
Φθείρουσιν ἤθη χρήσθ' ὁμιλίαι κακαί.
Παρὰ Παύλῳ ἐν τῇ δευτέρᾳ πρὸς Κορινθίους —

κόντας πόλεμός ἐστιν ἀκήρυκτος. μοιχείας δὲ
θεῶν, καὶ ἔρωτας, καὶ μίξεις ἀναφανδόν, καὶ ταύ
τας μάλιστα τὰς τοῦ κορυφαίου πάντων καὶ
ὑπάτου Διός, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν. ἃ κἂν περὶ
βοσκημάτων τις λέγων ἐρυθριάσειε. τοῖς ἐπὶ
σκηναῖς καταλείψομεν. ταὐτὰ δὴ ταῦτα
λέγειν. καὶ περὶ συγγραφέων ἔχω. καὶ μάλιστα ὅ
ταν ψυχαγωγίας ἕνεκα τῶν ἀκουόντων λογο
ποιῶσι. καὶ ῥητόρων δὲ, τὴν περὶ τὸ ψεύδε
σθαι τέχνην, οὐ μιμησόμεθα. οὔτε γὰρ ἐν δι
καστηρίοις οὔτ᾽ ἐν ταῖς ἄλλαις πράξεσιν ἐπι
τήδειον ἡμῖν τὸ ψεῦδος, τοῖς τὴν ὀρθὴν ὁδὸν
καὶ ἀληθῆ προελομένοις τοῦ βίου. οἷς τὸ μὴ δι
κάζεσθαι νόμῳ προστεταγμένον ἐστίν. ἀλ
λ᾽ ἐκεῖνα αὐτῶν μᾶλλον ἀποδεξόμεθα.
ἐν οἷς ἀρετὴν ἐπῄνεσαν, ἢ κακίαν διέβαλον.
ὡς γὰρ τῶν ἀνθέων. τοῖς μὲν λοιποῖς ἄχρι τῆς εὐ
ωδίας, ἢ τῆς χρόας ἐστὶν, ἡ ἀπόλαυσις. ταῖς
μελίτταις δ᾽ ἄρα καὶ μέλι λαμβάνειν ἀπ᾽ αὐ
τῶν ὑπάρχει. οὕτω δὴ κἀνταῦθα τοῖς μὴ τὸ
ἡδὺ καὶ ἐπίχαρι μόνον, τῶν τοιούτων λόγων
διώκουσιν, ἐστί τινα καὶ ὠφέλειαν ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς

τὴν ψυχὴν ἅπτεσθαι. κατὰ πᾶσαν δὴ οὖν
τῶν μελιττῶν τὴν εἰκόνα τῶν λόγων ἡμῖν μεθεκτέ-
ον. ἐκεῖναί τε γὰρ οὔτε ἅπασι τοῖς ἄνθεσι πα-
ραπλησίως ἐπέρχονται· οὔτε μὴν οἷς ἂν ἐπι-
πτῶσιν, ὅλα φέρειν ἐπιχειροῦσιν. ἀλλ᾽ ὅσον αὐ-
τῶν ἐπιτήδειον εἰς τὴν ἐργασίαν λαβοῦσαι τὸ
λοιπὸν χαίρειν ἀφῆκαν. ἡμεῖς τε ἢν σωφρονῶ-
μεν· ὅσον οἰκεῖον ἡμῖν καὶ συγγενὲς τῇ ἀληθείᾳ πα-
ρ᾽ αὐτῶν κομισάμενοι, ὑπερβησόμεθα τὸ λει-
πόμενον. καὶ καθάπερ τῆς ῥοδωνιᾶς τοῦ ἄν-
θους δρεψάμενοι τὰς ἀκάνθας ἐκκλίνομεν·
οὕτω κἀπὶ τῶν τοιούτων λόγων, ὅσον χρήσι-
μον καρπωσάμενοι, τὸ βλαβερὸν φυλαξό-
μεθα. εὐθὺς οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐπισκοπεῖν ἕκα-
στον τῶν μαθημάτων καὶ συναρμόζειν τῷ τέλει
προσῆκε κατὰ τὴν Δωρικὴν παροιμίαν· τὸν λί-
θον ποτὶ τὰν σπάρταν ἄγοντας· καὶ ἐπειδή-
περ δι᾽ ἀρετῆς ἡμᾶς, ἐπὶ τὸν βίον καθεῖναι δεῖ
τὸν ἡμέτερον· εἰς ταύτην δὲ, πολλὰ μὲν ποι-
ηταῖς, πολλὰ δὲ συγγραφεῦσι, πολλῷ δὲ ἔτι
πλείω φιλοσόφοις ἀνδράσιν ὕμνηται, τοῖς
τοιούτοις τῶν λόγων μάλιστα προσεκτέον· οὐ

μικρὸν γὰρ τὸ ὄφελος, οἰκειότητά τινα καὶ συνή
θειαν ταῖς τῶν νέων ψυχαῖς αὐτῆς ἐγγενέσθαι·
ἐπείπερ ἀμετάστατα πέφυκεν εἶναι, τὰ τῶν
τοιούτων μαθήματα. δι' ἁπαλότητα τῶν
ψυχῶν εἰς βάθος ἐνσημαινόμενα. ἢ τί ποτ' ἂν
ἄλλο διανοηθέντα τὸν ἡσίοδον ὑπολάβωμεν ποι. α. ερ.
ταυτὶ ποιῆσαι τὰ ἔπη· ἃ πάντες ᾄδουσιν. ἢ οὐ ὁρμη.
χὶ προτρέποντα τοὺς νέους ἐπ' ἀρετήν. ὅτι τρα
χεῖα μέν, πρῶτον καὶ δύσβατος· καὶ ἱδρῶτος
συχνοῦ· καὶ πόνου πλήρης ἡ πρὸς ἀρετὴν φέ
ρουσα· καὶ ἀνάντης ὁδός. διόπερ οὐ παντός, οὔ
τε προσβῆναι αὐτῇ, διὰ τὸ ὄρθιον, οὔτε προσβάν
τι ῥᾳδίως ἐπὶ τὸ ἄκρον ἐλθεῖν. ἄνω δὲ γενο
μένῳ ὁρᾶν ὑπάρχει, ὡς μὲν λεία τε καὶ καλή.
ὡς δὲ ῥᾳδία καὶ εὔπορος· καὶ τῆς ἑτέρας ἡδίων
τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ἀγούσης. ἣν ἀθρόαν λα
βεῖν εἶναι ἐκ τοῦ σύνεγγυς ὁ αὐτὸς οὗτος ποι
ητὴς ἔφησεν. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ οὐδὲν ἕτερον,
ἢ προτρέπων ἡμᾶς ἐπ' ἀρετὴν καὶ παρα
καλῶν, ἅπαντας ἀγαθοὺς εἶναι, ταῦτα
διελθεῖν· καὶ ὥστε μὴ καταμαλακισθέντας,
πρὸς τοὺς πόνους προαποστῆναι τοῦ τέλους

Τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδόν ἐστιν ἑλέσθαι
Ῥηιδίως. ὀλίγη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι. μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον. ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται
Ῥηιδίη δ' ἤπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα :~

καὶ μέντοι καὶ εἴ τις ἕτερος ἐοικότα τούτοις τὴν
ἀρετὴν ὑμνήσειεν, ὡς εἰς τούτους ἡμᾶς φέροντα
τοὺς λόγους, ἀποδεχώμεθα· ὡς δὲ ἐγώ τινος
ἤκουσα δεινοῦ καταμαθεῖν ἀνδρὸς ποιητοῦ δι-
άνοιαν, πᾶσα μὲν ἡ ποίησις τῷ ὁμήρῳ ἀρε-
τῆς ἐστιν ἔπαινος· καὶ πάντα αὐτῷ πρὸς τοῦτο
ὀδυσ. φέρει· ὅτι μὴ πάρεργον· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν οἷς
τὸν στρατηγὸν τῶν κεφαλλήνων πεποίηκε γυ-
μνὸν ἐκ τοῦ ναυαγίου περισωθέντα. πρῶτον
μὲν, αἰδεσθῆναι τὴν βασίλισσαν φανέντα μόνον
τοσούτου δεῖν αἰσχύνην ὀφλῆσαι γυμνὸν ὀ-
φθέντα. ἐπειδή περ αὐτὸν ἀρετῇ ἀντὶ ἱματίων
κεκοσμημένον ἐποίησεν. ἔπειτα μέντοι καὶ
τοῖς λοιποῖς φαίαξι τοσούτου ἄξιον νομισθῆ-
ναι. ὥστε τὰ ἀφέντας τὴν τρυφὴν ᾗ συνέζων, ἐκεῖ-
νον ἀποβλέπειν. καὶ ζηλοῦν ἅπαντας. καὶ μη-
δένα φαιάκων ἐν τῷ τότε εἶναι ἄλλο ὅτι ἂν εὔ-
ξασθαι μᾶλλον ἢ ὀδυσσέα γενέσθαι. καὶ ταῦ-
τα ἐκ ναυαγίου περισωθέντα. ἐν τούτοις γὰρ
ἔλεγεν ὁ τοῦ ποιητοῦ τῆς διανοίας ἐξηγητὴς
μονονουχὶ βοῶντα λέγειν τὸν ὅμηρον· ὅτι τῆς ἀ-
ρετῆς ὑμῖν ἐπιμελητέον ὦ ἄνθρωποι. ἣ καὶ

ναυαγήσαντι συνεκνήχεται· καὶ ἐπὶ τῆς χέρσου
γενόμενον γυμνὸν τιμιώτερομ ἀποδείξει τῶμ
εὐδαιμόμων φαιάκων. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· τὰ μὲμ
ἄλλα τῶν κτημάτων οὐ μᾶλλον τῶν ἐχόντων, ἢ
καὶ οὑτινοσοῦν τῶν ἐπιτυχόντων ἐστίν· ὥσπερ ἐμ
παιδιᾷ κύβωμ· τῇδε κἀκεῖσε μεταβαλλόμε-
να. μόνη δὲ κτημάτων ἡ ἀρετὴ ἀναφαίρετομ.
καὶ ζῶμτι καὶ τελευτήσαμτι παραμένουσα. ὅ-
θεμ δὴ καὶ σόλων μοι δοκεῖ, πρὸς τοὺς εὐπό-
ρους εἰπεῖν. ἀλλ' ἡμεῖς οὐ διαμειψόμεθα τῆς ἀ-
ρετῆς τὸμ πλοῦτον. ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον
αἰεί· χρήματα δ' ἀνθρώπωμ ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ τὰ θεόγνιδος, ἐμ
οἷς φησὶ τὸν θεὸμ. ὅμτινα δὴ καὶ φησὶ τοῖς ἀμθρώ-
ποις τὸ τάλαντον ἐπιρρέπειμ ἄλλοτε ἄλλως
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειμ· καὶ
μὴμ καὶ ὁ κεῖος που σοφιστὴς, τῶν ἑαυτοῦ συγ-
γραμμάτων, ἀδελφὰ τούτοις εἰς ἀρετὴν καὶ κα-
κίαμ ἐφιλοσόφησεμ. ᾧ δὴ καὶ αὐτῷ τὴν διάμοι-
αμ προσεκτέον. οὐ γὰρ ἀπόβλητος ἀνήρ. ἔχει
δὲ οὕτω πως ὁ λόγος αὐτῷ, ὅσα ἐγὼ τοῦ ἀνδρὸς
τῆς διαμοίας μέμνημαι. ἐπεὶ τά γε ῥήματα

οὐκ ἐπίσταμαι πλήν γε δή, ὅτι ἁπλῶς οὕτως
εἴρηκεν· ἄνευ μέτρου. ὅτι νέῳ ὄντι τῷ Ἡρακλεῖ
κομιδῇ καὶ σχεδὸν ταύτην ἄγοντι τὴν ἡλι-
κίαν ἣν ἡμεῖς νῦν, βουλομένῳ ἑτέραν τράπε-
σθαι τῶν ὁδῶν. τὴν διὰ τῶν πόνων ἄγουσαν πρὸς ἀρε-
τήν· ἢ τὴν ῥᾴστην, προσελθεῖν δύο γυναῖκας·
ταύτας δὲ εἶναι ἀρετὴν καὶ κακίαν. εὐθὺς
μὲν οὖν καὶ σιωπώσας ἐμφαίνειν ἀπὸ τοῦ
σχήματος τὸ διάφορον· εἶναι δὴ τὴν μὲν ὑπὸ
κομμωτικῆς διασκευασμένην ἐς κάλλος· καὶ
ὑπὸ τρυφῆς διαρρεῖν· καὶ πάντα ἑσμὸν ἡδο-
νῆς ἐξηρτημένην ἄγειν. ταῦτά τε οὖν δεικνύ-
ναι· καὶ ἔτι πλείω τούτων ἐπισχνουμένην ἕλ-
κειν ἐπιχειρεῖν τὸν Ἡρακλέα πρὸς αὐτήν. τὴν
δὲ ἑτέραν κατεσκληκέναι. καὶ αὐχμεῖν· καὶ σύν-
τονον βλέπειν· καὶ λέγειν τοιαῦθ᾽ ἕτερα· ὑπισχνεῖ-
σθαι γὰρ οὐδὲν ἀνειμένον· οὐδὲ ἡδύ· ἀλλ᾽ ἱδρῶ-
τας μυρίους καὶ πόνους· καὶ κινδύνους διὰ πά-
σης ἠπείρου τε καὶ θαλάσσης· ἆθλον δὲ τού-
των εἶναι θεὸν γενέσθαι· ὡς ὁ ἐκείνου λόγος·
ᾗπερ δὴ καὶ τελευτῶντα τὸν Ἡρακλέα ξυμ-
πέπεσθαι· καὶ σχεδὸν ἅπαντες. ὧν δὴ καὶ λόγος.

φιλόστρατ. … ἀπολλω… τυχ —

Cic. p. officio. li. 1. Nam, quod Herculem Prodicus dicit, ut est apud Xenophontem, cum primum pubesceret, quod tempus a natura ad deligendum, quam quisque viam vivendi sit ingressurus, datum est, exisse in solitudinem, atque ibi sedentem diu secum multumque dubitasse, cum duas cerneret vias, unam voluptatis, alteram virtutis, utram ingredi melius esset. hoc Herculi …

τίς ἐστιν ἐπὶ σοφίᾳ, ἢ μικρὸς ἢ μείζων· τὴν
δύναμιν ἕκαστος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασιν
ἀρετῆς ἔπαινον διεξήλθομεν· οἷς πιστεύομεν· καὶ
πειρατέον ἐπὶ τοῦ βίου δεικνύναι τοὺς λό-
γους· ὡς ὅ γε τῶν ἄχρι ῥημάτων παρὰ τοῖς ἄλλοις
φιλοσοφίαν ἔργῳ βεβαιῶν οἷος πέπνυται· τοὶ
δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι· καί μοι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον
παραπλήσιον εἶναι· ὥσπερ ἂν εἰ ζωγρά-
φου θαυμαστόν τι· οἷον, κάλλος ἀνθρώπου μι-
μησαμένου· ὁ δὲ αὐτὸς εἴη τοιοῦτος ἐπὶ τῆς
ἀληθείας· οἷον ἐπὶ τῶν πινάκων ἕκαστος ἐδει-
ξαμεν· ἐπεὶ τό γε λαμπρῶς μὲν ἐπαινέσαι τὴν
ἀρετὴν εἰς τὸ μέσον· καὶ μακροὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀ-
ποτείνασθαι λόγους· ἰδίᾳ δὲ τὸ ἡδὺ πρὸ τῆς σωφρο-
σύνης· καὶ τὸ πλέον ἔχειν πρὸ τοῦ δικαίου τι-
μᾶν, ἐοικέναι φαίην ἄν, ἔγωγε τοῖς ἐπὶ σκηνῆς
ὑποκρινομένοις τὰ δράματα· οἳ ὡς βασιλεῖς
καὶ δυνάσται πολλάκις εἰσέρχονται· οὔτε βασι-
λεῖς ὄντες οὔτε δυνάσται· οὐ δὲ μὲν οὖν τυχὸν
ἐλεύθεροι τὸ παράπαν εἶναι· μουσικὸς μὲν
οὐκ ἂν ἑκὼν δέξαιτο ἀνάρμοστον αὐτῷ τὴν λύ-
ραν εἶναι· καὶ χοροῦ κορυφαῖος μὴ ὅτι μάλι-

σας συνᾴδοντα τὸν χορὸν ἔχειν· αὐτὸς δὲ τὶς
ἕκαστος διαστασιάζει πρὸς ἑαυτόν· καὶ οὐχὶ
τοῖς λόγοις ὁμολογοῦντα τὸν βίον παρέχεται·
ἀλλ' ἡ γλῶττα μὲν ὀμώμοκεν· ἡ δὲ φρὴν ἀ- φρὴν Cic. 3. Offic.: Iuravi lingua: mentem iniuratam gero:
ἱππολ. πρω νώμοτος κατ' Εὐριπίδην· καὶ τὸ δοκεῖν ἀγα-
θὸν πρὸ τοῦ εἶναι διώκεται· ἀλλ' οὗτός ἐστιν ὁ
ἔσχατος τῆς ἀδικίας ὅρος, εἰ δεῖ τῷ πλάτωνι
πείθεσθαι, τὸ δοκεῖν δίκαιον εἶναι μὴ ὄντα·
τοὺς μὲν οὖν τῶν λόγων οἳ τὰς τῶν καλῶν ἔχου-
σιν ὑποθήκας οὕτως ἀποδεχόμεθα· ἐπειδὴ
δὲ καὶ πράξεις σπουδαῖαι τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν
ἢ μνήμης ἀκολουθίᾳ πρὸς ἡμᾶς διασώζον-
ται· ἢ ποιητῶν ἢ συγγραφέων φυλαττόμεναι
λόγοις· μὴ δὲ τῆς ἐντεῦθεν ὠφελείας ἀπο-
λειπώμεθα. οἷον ἐλοιδόρει τὸν περικλέα τῶν ἐξ
ἀγορᾶς τις ἀνθρώπων. ὁ δὲ οὐ προσεῖχε· καὶ
εἰς πᾶσαν διήρκεσε τὴν ἡμέραν· ὁ μὲν ἀ-
φειδῶς πλύνων αὐτὸν τοῖς ὀνείδεσιν· ὁ δὲ οὐ μέλ-
λων αὐτῷ· εἶτα ἑσπέρας ἤδη καὶ σκότους ἀ-
παλαττόμενον μόλις ὑπὸ φωτὶ παρέπεμ-
ψε περικλῆς· ὅπως αὐτῷ μὴ διαφθαρείη τὸ
πρὸς φιλοσοφίαν γυμνάσιον· πάλιν τὶς εὐ

κλείδῃ τῷ μεγαρόθεν παροξυνθεὶς, θάνατον πλὴν τὰ περὶ ἀσ
ἠπείλησε· καὶ ἐπώμοσεν· ὁ δὲ ἀντώμοσεν. ἦ τηνσίας·
μὴν ἱλεώσεσθαι αὐτὸν. καὶ παύσειν χαλεπῶς
πρὸς αὐτὸν ἔχοντα; πόσου ἄξιον τὸ τοιοῦτον τι
παραδειγμάτων ἐστὶ λαβεῖν τὴν μνήμην ἀν
δρὸς ὑπὸ ὀργῆς ἤδη κατεχομένου· τῇ ῥαστω
Vigi. p.mo Aenei: Furor νίᾳ γὰρ οὐ πιστέον ἁπλῶς λεγούσῃ ἐπὶ ἐχθροὺς
arma ministrat. θυμὸς ὁπλίζει χέρα· ἀλλὰ μάλιστα μὲν, μὴ
δὲ διανίστασθαι, πρὸς θυμὸν τὸ παράπαν·
εἰ δὲ μὴ ῥᾴδιον τοῦτο, ἀλλ᾽ ὥσπερ χαλινὸν αὐ
τῷ τὸν λογισμὸν ἐκβαλόντας μὴ ἐᾶν ἐκφέρε
σθαι περαιτέρω. ἐπανάγωμεν δὲ τὸν λόγον
αὖθις πρὸς τὰ τῶν σπουδαίων πράξεων πα
ραδείγματα· ἔτυπτέ τις τὸν σωφρονίσκου
σωκράτην· εἰς αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἐμπεσὼν
ἀφειδῶς· ὁ δὲ οὐκ ἀντῆρεν, ἀλλὰ παρεῖχε τῷ
παροινοῦντι τῆς ὀργῆς ἐμφορεῖσθαι· ὥστε
ἐξοιδεῖν ἤδη καὶ ὕπουλον αὐτῷ τὸ πρόσωπον
ὑπὸ τῶν πληγῶν εἶναι· ὡς δ᾽ οὖν ἐπαύσατο
τύπτων, ἄλλο μὲν οὐδὲν ὁ σωκράτης ποιῆ
σαι· ἐπιγράψαι δὲ τῷ μετώπῳ λέγων ὥς
περ ἀνδριάντι τὸν δημιουργόν, ὁ δεῖνα ἐποίει·

καὶ τοσούτου ἀμύνασθαι. ταῦτα σχεδὸν εἰς
ταὐτὸν τοῖς ἡμετέροις φέρονται, παρ᾽ ἄλλου ἀξιόν ἐστι,
καὶ μιμήσασθαι τοὺς τηλικούτους φημί. του-
τὶ μὲν γὰρ τὸ τοῦ σωκράτους ἀδελφόν ἐκεί-
νῳ τῷ παραγγέλματί ἐστι, τῷ τύπτοντι κα-
τὰ τῆς σιαγόνος καὶ τὴν ἑτέραν παρέχειν προ-
σήκει· τοσοῦτον δεῖν ἀπαμύνεσθαι. τὸ τοῦ πε-
ρικλέους, ἢ τοῦ εὐκλείδου τῷ τοὺς διώκοντας
ὑπομένειν. καὶ πράως αὐτῶν τῆς ὀργῆς ἀπέχε-
σθαι· καὶ τὸ τοῖς ἐχθροῖς εὔχεσθαι ἀγαθά. ἀλλὰ
μὴ ἐπαρᾶσθαι· ὡς ὅ γε ἐν τούτοις προπαι-
δευθεὶς οὐκέτ᾽ ἂν ἐκείνοις ὡς ἀδυνάτοις δια-
πιστήσειεν· οὐκ ἂν παρέλθοιμι τὸ τοῦ ἀλεξάν-
δρου· ὃς τὰς θυγατέρας δαρείου αἰχμαλώ-
τους λαβὼν, θαυμαστόν τι οἷον τὸ κάλλος πα-
ρέχειν μαρτυρουμένας· οὐδὲ προσιδεῖν ἠξίω-
σεν. αἰσχρὸν εἶναι κρίνων τοὺς ἄνδρας ἑλόντας
γυναικῶν ἡττηθῆναι· τουτὶ γὰρ εἰς ταυτὸν ἐκεί-
νῳ φέρει ὅτι ὁ ἐμβλέψας πρὸς ἡδονὴν γυναι-
κί. κἂν μὴ τῷ ἔργῳ τὴν μοιχείαν ἐπιτελέσῃ
τῷ γε τὴν ἐπιθυμίαν τῇ ψυχῇ παραδέξα-
σθαι, οὐκ ἀφίεται τοῦ ἐγκλήματος. τὸ δὲ τοῦ

ἱστ. ἐν ἀλε|ξάνδρῳ ... ἀλεξάνδρῳ φιλίππῳ 3

κλεινίου τοῦ πυθαγόρου γνωρίμωμ ἐμός, χαλε
πὸμ πιστεῦσαι ἀπὸ ταὐτομάτου συμβῆναι
τοῖς ἡμετέροις. ἀλλ' οὐχὶ μιμησαμένους σπου
δῇ· τί δὲ ἦν ὃ ἐκεῖνος ἐποίησεν· ἐξὸν δι' ὅρ-
κου τριῶν ταλάντωμ ζημίαν ἀποφυγεῖν· ὁ δὲ
ἀπέτισε μᾶλλομ ἢ ὤμοσε· καὶ ταῦτα εὐορ
κεῖν μέλλων, ἀκούσας ἐμοὶ δοκεῖμ τοῦ προστά
γματος ἡμῖν τὸν ὅρκον ἀπαγορεύοντος· ἀλλ' ὅ
περ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, πάλιν γὰρ εἰς ταὐτὸμ ἐ
πανίωμεν· οὐ πάντα ἐφεξῆς παραδεκτέον ἡμῖν,
ἀλλ' ὅσα χρήσιμα· καὶ γὰρ αἰσχρὸν· τῶν μὲν σιτί
ων τὰ βλαβερὰ διωθεῖσθαι. τῶν δὲ μαθημά
των, ἃ τὴν ψυχὴν ἡμῖμ τρέφει λόγον ἔχειμ μη-
δένα· ἀλλ' ὥσπερ χειμάρρους παρασύρον-
τας, ἅπαν τὸ προστυχὸν ἐμβάλλεσθαι. καί
τοι τίνα λόγομ ἔχει κυβερνήτημ μὲν μὴ εἰκῆ τοῖς
πνεύμασιν ἐφιέναι. ἀλλὰ πρὸς ὅρμους εὐθύ
νειν τὸ σκάφος. καὶ τοξότημ κατὰ σκοποῦ βάλ
λειν καὶ μὲμ δὴ χαλκευτικόν τινα ἢ τεκτονι
κὸν ὄντα. τοῦ κατὰ τέχνην ἐφίεσθαι τέλους.
ἡμᾶς δὲ καὶ τῶμ τοιούτων δημιουργῶν ἀπολεί
πεσθαι, πρός γε τὸ συνορᾶμ δύνασθαι τὰ ἡ

μέτωρα· οὐ γὰρ δὴ τῶν μὲν χειρωνακτῶν ἐστὶ
πέρας τῆς ἐργασίας· τοῦ δὲ ἀνθρωπίνου βί
ου, σκοπὸς οὐκ ἔστι· πρὸς ὃν ἀφορῶντα πάντα
ποιεῖν καὶ λέγειν χρὴ τόν γε μὴ τοῖς ἀλόγοις
προσεοικέναι μέλλοντα. ἢ οὕτως ἂν εἴημεν
ἀτεχνῶς κατὰ τῶν πλοίων τὰ ἀνερμάτιστα,
οὐδενὸς ἡμῖν νοῦ, ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς οἰάκων
καθεζομένου εἰκῇ κατὰ τὸν βίον, ἄνω καὶ κά
τω περιφερόμενοι· ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν τοῖς γυμνι
κοῖς ἀγῶσιν· εἰ δὲ βούλει τοῖς μουσικοῖς.
ἐκείνων εἰσὶ τῶν ἀγώνων, αἱ μελέται· ὧν περ
οἱ στέφανοι. καὶ οὐδείς γε πάλην ἀσκῶν ἢ παγ
κράτιον· εἶτα κιθαρίζειν. ἢ αὐλεῖν μελετᾷ·
οὔκουν ὁ πουλυδάμας γε· ἀλλ᾽ ἐκεῖνος πρὸ τοῦ
ἀγῶνος τοῦ ἐν ὀλυμπιάσι τὰ ἅρματα ἵστη
τρέχοντα· καὶ διὰ τούτων τὴν ἰσχὺν ἐκρατύνετο.
καὶ ὅ γε μίλων ἀπὸ τῆς ἀληλιμμένης ἀσπί
δος οὐκ ἐξωθεῖτο· ἀλλ᾽ ἀντεῖχεν ὠθούμενος οὐ
χ ἧττον, ἢ οἱ ἀνδριάντες. οἱ τῷ μολίβδῳ συν
δεδεμένοι· καὶ ἁπαξαπλῶς αἱ μελέται
αὐτοῖς παρασκευαὶ τῶν ἄθλων ἦσαν· εἰ δὲ
τὰ μαρσύου ἢ τὰ ὀλύμπου τῶν φρυγῶν πε

ἐνεργαζόμενοι κρούματα καταλιπόντες τῶν κόμιν
καὶ τὰ γυμνάσια· οὐ ταχὺ γὰρ ἂν στεφάνων ἢ
δόξης ἔτυχον· ἢ διέφυγον τὸ μὴ καταγέλα-
στοι εἶναι κατὰ τὸ σῶμα· ἀλλ' οὐ μέντοι, οὐδὲ
τιμόθεος τὴν μονῳδίαν ἀφεὶς ἐν ταῖς παλαί-
στραις διῆγεν· οὐδὲ γὰρ ἂν τοσοῦτον ὑπῆρξεν
αὐτῷ διενεγκεῖν ἁπάντων τῇ μουσικῇ· ὥστε το-
σοῦτον περιῆν τῆς τέχνης, ὥστε καὶ θυμὸν
ἐγείρειν διὰ τῆς συντόμου καὶ αὐστηρᾶς ἁρμονί-
ας, καὶ μέντοι καὶ χαλᾶν, καὶ μαλάττειν πάλιν
διὰ τῆς ἀνειμένης ὁπότε βούλοιτο· ταύτῃ
τοι καὶ ἀλεξάνδρῳ ποτὲ τὸ φρύγιον ἐπαυλή-
σαντα ἐξαναστῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὰ ὅπλα λέ-
γεται, μεταξὺ δειπνοῦντα· καὶ ἐπαναγα-
γεῖν αὖθις πρὸς τοὺς συμπότας τὴν ἁρμο-
νίαν χαλάσαντα· τοσαύτην ἰσχὺν ἔν τε μου-
σικῇ καὶ τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι πρὸς τὴν τοῦ τέ-
λους κτῆσιν, ἡ μελέτη παρέχεται· ἐπεὶ δὴ
δὲ στεφάνων καὶ ἀθλητῶν ἐμνήσθην, ἐκεῖνοι
μυρία παθόντες ἐπὶ μυρίοις καὶ πολλαχόθεν
τὴν ῥώμην ἑαυτῶν συναυξήσαντες· πολλὰ
μὲν γυμναστικοῖς ἐνιδρώσαντες πόνοις πολ-

λὰς δὲ πληγὰς ἐν παιδοτρίβου λαβόντες. δίαι
ταν δὲ οὐ τὴν ἡδίστην· ἀλλὰ τὴν παρὰ τῶν γυ
μναστῶν αἱρούμενοι. καὶ τἆλλα ἵνα μὴ διατρίβω
λέγων, οὕτω διάγοντες, ὡς τὸν πρὸ τῆς ἀγωνίας
βίον μελέτην εἶναι τῆς ἀγωνίας. τηνικαῦτα
ἀποδύονται πρὸς τὸ στάδιον· καὶ πάντα πο
νοῦσι καὶ κινδυνεύουσιν· ὥστε κοτίνου λαβεῖν στέ
φανον· ἢ σελίνου. ἢ ἄλλου τινός. τῶν τοιούτων·
καὶ νικῶντες ἀναρρηθῆναι παρὰ τοῦ κήρυκος.
ἡμῖν δὲ οἷς ἆθλα τοῦ βίου πρόκειται, οὕτω
θαυμαστὰ πλήθει τε καὶ μεγέθει ὥστ᾽ ἀδύνα
τα εἶναι ῥηθῆναι λόγῳ, ἐπ᾽ ἀμφω καθεύδου
σι. καὶ κατὰ πολλὴν διαιτωμένοις ἄδειαν τῇ ἑ
τέρᾳ λαβεῖν τῶν χειρῶν ὑπάρξει; πολλοῦ μεν
τἂν ἄξιον ἦν ἡ ῥαθυμία τῷ βίῳ. καὶ ὅ γε σαρ
δανάπαλος τὰ πρῶτα πάντων εἰς εὐδαιμο
νίαν ἐφέρετο. ἢ ὁ μαργίτης εἰ βούλει. ὃν οὔτ᾽ ἀ
ροτῆρα οὔτε σκαπτῆρα. οὔτε ἄλλο τι τῶν κατὰ
τὸν βίον ἐπιτήδειον εἶναι ὅμηρος ἔφησεν. εἰ δὴ
ὁμήρου ταῦτα. ἀλλὰ μὴ ἀληθὴς μᾶλλον
ὁ τοῦ πιττακοῦ λόγος, ὃς χαλεπὸν ἔφησεν
ἐσθλὸν ἔμμεναι. διὰ πολλῶν γὰρ δὴ τῷ ὄντι

πόνων διεξελθοῦσι, μόλις ἂν τῶν ἀγαθῶν ἐ-
κείνων τυχεῖν ἡμῖν περιγένοιτο. ὧν ἐν τοῖς ἄνω
λόγοις οὐδὲν εἶναι παράδειγμα τῶν ἀνθρωπί-
νων ἐλέγομεν· οὐ δὴ οὖν ῥᾳθυμητέον ἡμῖν·
οὐδὲ τῆς ἐν βραχεῖ ῥᾳστώνης μεγάλας ἐλπί-
δας ἀνταλλακτέον εἴπερ μὴ μέλλοιμεν ὀνεί-
δη τε ἕξειν. καὶ τιμωρίας ὑφέξειν. οὔτι πα-
ρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐνθάδε. καίτοι καὶ τοῦτο οὐ μι-
κρὸν τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν. ἀλλ᾽ ἐν τοῖς εἴθ᾽ ὑπὸ γῆν
εἴτε καὶ ὅπου δὴ τοῦ παντὸς ὄντα τυγχάνει
δικαστηρίοις· ὡς τῷ μὲν ἀκουσίως τοῦ προσή-
κοντος ἁμαρτάνοντι. κἂν συγγνώμη τις ἴσως
παρὰ τοῦ θεοῦ γένοιτο· τῷ δὲ ἐξεπίτηδες
τὰ χείρω προελομένῳ οὐδὲ μία παραίτη-
σις τοῦ μὴ οὐχὶ πολλαπλασίω τὴν κόλα-
σιν ὑποσχεῖν· τί οὖν ποιῶμεν, φαίη τις ἄν.
τί ἄλλο γε. ἢ τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ἔχειν
πᾶσαν σχολὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἄγοντας· οὐ
δὴ οὖν τῷ σώματι δουλευτέον. ὅτι μὴ πᾶσα
ἀνάγκη· ἀλλὰ τῇ ψυχῇ τὰ βέλτιστα ποριστέ-
ον· ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίου τῆς πρὸς τὰ τοῦ
σώματος πάθη κοινωνίας αὐτὴν διὰ φιλο

σοφίας λυούσας. ἅμα δὲ καὶ τὸ σῶμα τῶν
παθῶν κρεῖττον ἀπεργαζομένους, γαστρὶ μέν γε
τὰ ἀναγκαῖα ὑπηρετοῦντας, οὐχὶ τὰ ἥδιστα,
ὥς οἵ γε φασωζοποιοὺς τιμᾶς καὶ μαγείρους
ἐπιμοοῦντες καὶ πᾶσαν διερευνώμενοι γῆν τε
καὶ θάλατταν. οἷόν τινι χαλεπῇ δεσποίνῃ φό-
ρους ἀπάγοντες, ἐλεεινοὶ τῆς ἀσχολίας, τῶν
ἐν ᾅδου κολαζομένων οὐδὲν πάσχοντες ἀ-
μωκλότερον. ἀτεχνῶς εἰς πῦρ ξαίνοντες, καὶ κο-
σκίνῳ φέροντες ὕδωρ, καὶ εἰς τετρημένον ἀν-
τλοῦντες πίθον. οὐδὲν πέρας τῶν πόνων ἔ-
χοντες. κουρὰς δὲ καὶ ἀμπεχόνας ἔξω τῶν
ἀναγκαίων περιεργάζεσθαι, ἢ δυστυχούντων
ἐστὶ, κατὰ τὸν Διογένους λόγον, ἢ ἀδικούντων. ὡς
τὸ καλλωπιστὰς εἶναι, καὶ ὀνομάζεσθαι, ὁμοί-
ως αἰσχρὸν λέγεσθαι φημὶ δεῖν τοὺς τοιούτους
ὡς τὸ ἑταιρεῖν ἢ ἀλλοτρίοις γάμοις ἐπιβουλεύ-
ειν. τί γὰρ ἂν διαφέροι τῷ γε νοῦν ἔχοντι ξυστί-
δα ἀναβεβλῆσθαι, ἢ τί τῶν φαύλων ἱματίων
φορεῖν, ἕως μηδὲν ἐνδέοι τοῦ πρὸς χειμῶνά
τε εἶναι καὶ θάλπος ἀλεξιτήριον. καὶ τἄλλα
δεῖ τὸν αὐτὸν τρόπον μὴ περιττότερον τῆς χρεί-

ας κατασκευάσασθαι· μὴ δὲ περιέπειν τὸ σῶ-
μα πλέον, ἢ ὡς ἄμεινον τῇ ψυχῇ. οὐχ ἧττον
γὰρ ὄνειδος ἀνδρὶ τῷ γε ὡς ἀληθῶς τῆς προση-
γορίας ταύτης ἀξίῳ καλλωπιστὴν καὶ φιλοσώμα-
τον εἶναι· ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν παθῶν ἀγεν-
νῶς διακεῖσθαι. τὸ γὰρ τὴν πᾶσαν σπουδὴν Cic. 1° Tu. 59
εἰσφέρεσθαι ὅπως ὡς κάλλιστα αὐτῷ τὸ
σῶμα ἔχῃ, οὐ διαγινώσκοντος ἐστὶν ἑαυτόν.
οὐδὲ συνιέντος τοῦ σοφοῦ παραγγέλματος.
ὅτι οὐ τὸ ὁρώμενόν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος. ἀλλά τι-
νος δεῖ περιττοτέρας σοφίας δι' ἧς ἕκαστος
ἡμῶν ὅστις ποτ' ἐστὶν ἑαυτὸν ἐπιγνώσεται.
τοῦτο δὲ μὴ καθηραμένοις τὸν νοῦν, ἀδυνα-
τότερον ἢ λημῶντι, πρὸς τὸν ἥλιον ἀναβλέ-
ψαι. κάθαρσις δὲ ψυχῆς ὡς ἀθρόως τε εἰπεῖν
ἱκανῶς ὑμῖν, καὶ τὰς διὰ τῶν αἰσθήσεων ἡδονὰς
ἀτιμάζειν. μὴ ὀφθαλμοὺς ἑστιᾶν ταῖς ἀτόποις
τῶν θαυματοποιῶν ἐπιδείξεσιν. ἢ σωμά-
των θέαις ἡδονῆς κέντρον ἐναφιέντων. μὴ διὰ
τῶν ὤτων διεφθαρμένην μελῳδίαν τῶν ψυ-
χῶν καταχεῖν. ἀνελευθερίας γὰρ δὴ καὶ τα-
πεινότητος ἔκγονα πάθη ἐκ τοῦ τοιοῦδε τῆς

Est illud quidem ut maximum, animo ipso, animum videre: et nimirum hanc habet vim praeceptum Apollinis: quo monet, ut se quisque noscat. non enim credo id praecipit, ut membra nostra, aut staturam, figuramve noscamus. neque nos corpora sumus: neque ego tibi dicens, hoc corpori tuo dico. Cum igitur nosce te dicit, hoc dicit, nosce animum tuum. Nam corpus quidem quasi vas est animi, aut aliquod receptaculum. ab animo tuo quicquid agitur, id agitur a te: et quae sequuntur:

μουσικῆς εἴδους ἐγγίνεσθαι πέφυκεν. ἀλλὰ τὴν ἑτέραν μεταδιωκτέον ἡμῖν, τὴν ἀμείνω τε καὶ εἰς ἄμεινον φέρουσαν· ᾗ καὶ Δαυὶδ χρώμενος ὁ ποιητής, τῶν ἱερῶν ᾀσμάτων, ἐκ τῆς μανίας, ὥς φασι, τὸν βασιλέα καθίστη· λέγεται δὲ καὶ Πυθαγόραν κωμασταῖς περιτυχόντα, μεθύουσι κελεῦσαι τὸν αὐλητήν, τὸν τοῦ κώμου κατάρχοντα, μεταβαλόντα τὴν ἁρμονίαν, ἐπαυλῆσαι σφίσι τὸ Δώριον· τοὺς δέ, οὕτως ὑπὸ τοῦ μέλους ἀναφρονῆσαι· ὥστε τοὺς στεφάνους ῥίψαντας αἰσχυνομένους ἐπανελθεῖν· ἕτεροι δὲ πρὸς αὐλόν, κορυβαντιῶσι, καὶ ἐκβακχεύονται· τοσοῦτόν ἐστι τὸ διάφορον, ὑγιοῦς ἢ μοχθηροῦ μελῳδίας ἀναπλησθῆναι· ὥστε τῆς νῦν δὴ κρατούσης ταύτης ἧττον ἡμῖν μεθεκτέον· ἢ καὶ οὑτινοσοῦν τῶν αἰσχίστων. ἀτμούς γε μὴν παντοδαποὺς ἡδονὴν ὀσφρήσει φέροντας, τῷ ἀέρι καταμιγνύναι· ἢ μύροις ἑαυτοὺς ἀναχρώννυσθαι· καὶ ἀπαγορεύειν αἰσχύνομαι· τί ἄν τις εἴποι περὶ τοῦ μὴ χρῆναι τὰς ἐν ἁφῇ καὶ γεύσει διώκειν ἡδονάς, ἢ ὅτι καταναγκάζουσιν αὐταὶ τοὺς

περὶ τὸ αὐτὸ θήραμ ἐσχολακότασ· ὥσπερ
τὰ θρέμματα πρὸς τὴν γαστέρα· καὶ τὰ ὑπ᾽ αὐτὴν
συμνενευκότα ζῆν. ἑνὶ δὲ λόγῳ παντὸσ ὑπω
ροπτέον τοῦ σώματος· τῷ γε μὴ ὡς ἐν βορβό
ρῳ ταῖς ἡδοναῖσ αὐτοῦ κατορωρύχθαι μέλ·
λοντι· ἢ τοσοῦτον ἀμθεκτέομ αὐτοῦ ὅσον
φησὶ πλάτων ὑπηρεσίαμ φιλοσοφίᾳ κτωμέ·
νους· ἐοικότα που λέγωμ τῷ παύλῳ· ὃς πα·
ραινεῖ μὴ δὲ μίαμ χρῆναι τοῦ σώματος· πρό
νοιαν ἔχειν εἰσ ἐπιθυμιῶν ἀφορμήν· ἢ τί δι
αφέρουσιν· οἱ τοῦ μὲν σώματος, ὅπως ἂν κάλλι·
στ᾽ ἔχοι φροντίζουσι· τὴν δὲ χρησομένημ αὐτῷ
ψυχὴν ὡς οὐδενὸς ἀξίαν περιορῶσι· τῶν περὶ
μὲμ τὰ ὄργανα σπουδαζόντων· τῆς δὲ δι᾽ αὐτῶν
ἐνεργούσης τέχνης, καταμελούντων· πᾶν μὲν
οὖν τοὐναντίον κολάζειν αὐτὸ καὶ κατέχειν·
ὥσπερ θηρίου τὰσ ὁρμὰς προσήκει· καὶ τοὺσ
ὑπ᾽ αὐτοῦ θορύβους, ἐγγινομένους τῇ ψυχῇ οἱονεὶ
μάστιγι τῷ λογισμῷ καθικνουμένους, κοιμί
ζειν· ἀλλὰ μὴ πάντα χαλινὸν ἡδονῆς ἀνέντασ
περιορᾶν τὸν νοῦν· ὥσπερ ἡνίοχον ὑπὸ δυσηνί
ων ἵππων, ὕβρει φερομένων παρασυρόμε

νον ἄγεσθαι· καὶ τοῦ πυθαγόρου μεμνῆσθαι
ὃς τῶν συνήθων τινὰ καταμαθὼν γυμνασίοις
τε καὶ σιτίοις ἑαυτὸν εὖ μάλα κατασαρκοῦν-
τα. οὗτος ἔφη οὐ παύσῃ χαλεπώτερον σεαυ-
τῷ, κατασκευάζων τὸ δεσμωτήριον· διὸ δὴ καὶ
πλάτωνά φασι τὴν ἐκ σώματος βλάβην
προειδόμενον, τὸ νοσῶδες χωρίον τῆς ἀττικῆς
τὴν ἀκαδημίαν καταλαβεῖν ἐξεπίτηδες· ἵνα
τὴν ἄγαν εὐπάθειαν τοῦ σώματος· οἷον ἀμπέ-
λου τὴν εἰς τὰ περιττὰ φορὰν περικόπτη· ἐ-
γὼ δὲ σφαλερὰν εἶναι τὴν ἐπ᾽ ἄκρον εὐεξίαν ἰ-
ατρῶν ἤκουσα. ὅτε τοίνυν ἡ ἄγαν αὕτη τοῦ σώ-
ματος ἐπιμέλεια. αὐτῷ τε ἀλυσιτελὴς τῷ
σώματι. καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν ἐστὶν ἐμπόδιον
τό γε ὑποπεπτωκέναι τούτῳ καὶ θεραπεύειν
μανία σαφής. ἀλλὰ μὴν εἰ τούτου γε ὑπερο-
ρᾶν μελετήσαιμεν· σχολῇ γ᾽ ἂν, ἄλλο τι τῶν
ἀνθρωπίνων θαυμάσαιμεν. τί γὰρ ἔτι χρη-
σόμεθα πλούτῳ τὰς διὰ τοῦ σώματος ἡ-
δονὰς, ἀτιμάζοντες. ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ, πλὴν
εἰ κατὰ τοὺς ἐν τοῖς μύθοις δράκοντας, ἡδονήν
τινα φέροι θησαυροῖς κατορωρυγμένοις ἐπα-

[illegible]ταυτ. πῶς ἂν
[illegible]ς ὑπ᾽ ἐχθρῶν.

γρυπαίνειν. ὅ γε μὴν ἐλευθερίως πρὸς τὰ τοιαῦ-
τα διακεῖσθαι πεπαιδευμένος, παρ' ἄλλου ἂν
δέοι ταπεινόν τι καὶ αἰσχρὸν ἔργῳ ἢ λόγῳ πο-
τὲ προελέσθαι· τὸ γὰρ τῆς χρείας περιττότε-
ρον, κἂν Λύδιον ψῆγμα, κἂν τὸ μυρμήκων ἔρ-
γον, τῶν χρυσοφόρων, τοσούτῳ πλέον ἀτιμάσει
ὅσῳ περ ἂν ἧττον προσδέηται. αὐτὴν δὲ δὴ
πλούτου τὴν χρείαν τοῖς τῆς φύσεως ἀναγκαίοις· ἀλ-
λ' οὐ ταῖς ἡδοναῖς ὁρίζεται, ὥσπερ οἵ γε τῶν ἀναγκαί-
ων ὅρων ἔξω γενόμενοι παραπλησίως τοῖς
κατὰ τῶν κρημνοὺς φερομένοις, πρὸς οὐδὲν
στάσιμον ἔχοντες ἀπερβῆναι οὐδαμοῦ τῆς ἐσ-
τὸ προσφορᾶς ἵστανται· ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν πλεί-
ω προσπεριβάλωνται, τοῦ ἴσου δέονται. ἢ καὶ
πλείονος περὶ τὴν τῆς ἐπιθυμίας ἐκπλήρω-
σιν· κατὰ τὸν Ἐξηκεστίδου Σόλωνα. ὅς φησι
"πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδρά- πλουτ. περὶ φιλοπλουτίας: —
"σι κεῖται. τῷ δὲ θεόγνιδι πρὸς ταῦτα διδα- σο. λό. ζ.
σκάλῳ χρησέον, λέγοντι· οὔτ' ἔραμαι πλου-
τεῖν οὔτ' εὔχομαι ἀλλά μοι εἴη ζῆν, ἀπὸ τῶν
ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦ
Διογένους ἄγαμαι τὴν πάντων ὁμοῦ τῶν

ἀμθρωπίνων ὑπωροψίαν. ὅς γε καὶ βασιλέως
τοῦ μεγάλου, ἑαυτὸν ἀπέφημε, πλουσιώτωρον
τῷ ἐλαττόνων ἢ ἐκεῖνος κατὰ τὸν βίομ προσδεῖ-
σθαι. ἡμῖμ δὲ ἄρα εἰ μὴ τὰ πυθίου τοῦ μυ-
σοῦ προσείη τάλαντα καὶ πλέθρα γῆς τόσα
καὶ τόσα· καὶ βοσκημάτων ἐσμοὶ πλείους, ἢ ἀ-
ριθμῆσαι οὐδὲμ ἐξαρκέσει ἀλλ' οἶμαι προσή-
κει ἀπόντα τε μὴ ποθεῖν τὸν πλοῦτον· καὶ πα-
ρόντος μὴ τῷ κεκτῆσθαι μέγα φρομεῖν ἢ τῷ
εἰδέναι αὐτὸν διατίθεσθαι. τὸ γὰρ τοῦ σωκρά-
τους εὖ ἔχει· ὃς μέγα φρομοῦντος ἀμδρὸς πλου-
σίου, ἐπὶ τοῖς χρήμασιν· οὐ πρότερομ αὐτὸν ἔ-
φη θαυμάσειμ, πρὶν ἂν καὶ ὅτι κεχρῆσθαι τού-
τοις ἐπίσταιτο, πειραθῆναι· ἢ φειδίας μὲν,
καὶ πολύκλειτος, εἰ τῷ χρυσίῳ μέγα ἐφρόμουν
καὶ τῷ ἐλέφαντι. ὧν ὁ μὲμ, ἠλείοις τὸν δία·
ὁ δὲ τὴμ ἥραν ἀργείοις ἐποιησάτην· κα-
ταγέλαστοι ἂν ἦσαμ ἀλλοτρίῳ πλούτῳ καλ-
λωπιζόμενοι ἀφέμτες τὴν τέχνην· ὑφ' ἧς
καὶ ὁ χρυσὸς ἡδίων· καὶ τιμιώτωρος ἀπωδείχθη·
ἡμεῖς δὲ τὴν ἀνθρωπίνημ ἀρετὴμ, οὐκ ἐξαρκεῖν
ἑαυτῇ πρὸς κόσμον ὑπολαμβάνοντες· ἐλάττ

τονος αἰσχύνης ἄξια ποιεῖν οἰόμεθα· ἀλλὰ δὴ
τὰ πλούτου μὲν ὑπερορώμεθα· καὶ τὰς διὰ
τῶν αἰσθήσεων ἡδονὰς ἀτιμάσομεν· κολακεί
ας δὲ καὶ θωπείας διωξόμεθα· καὶ τῆς ἀρχιλό
χου ἀλώπεκος τὸ κερδαλέον τε καὶ ποικίλον ζη
λώσομεν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὃ μᾶλλον φευκτέον τῷ
σωφρονοῦντι, τοῦ πρὸς δόξαν ζῆν· καὶ τὰ τοῖς
πολλοῖς δοκοῦντα περισκοπεῖν· καὶ μὴ τὸν ὀρ
θὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοῦ βίου· ὥστε κἂν
πᾶσιν ἀνθρώποις ἀντιλέγειν μηδὲν αἱρεῖσθαι
τῶν ὀρθῶς ἐγνωσμένων παρακινεῖν· κἂν ἀδο
ξεῖν καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ δέῃ· ἢ τὸν μὴ
οὕτως ἔχοντα, τί τοῦ αἰγυπτίου σοφιστοῦ, φήσο
μεν ἀπολείπειν· ὃς φυτὸν ἐγίγνετο· καὶ θηρίον ὁπό
τε βούλοιτο· καὶ πῦρ· καὶ ὕδωρ· καὶ πάντα χρήμα
τα· εἴπερ δὴ καὶ αὐτὸς νῦν μὲν τὸ δίκαιον ἐπαινέ
σεται παρὰ τοῖς τοῦτο τιμῶσι· νῦν δὲ τοὺς ἐναντί
ους ἀφήσει λόγους, ὅταν τὴν ἀδικίαν εὐδοκιμοῦ
σαν αἴσθηται· ὅπερ δίκη ἐστὶ κολάκων· καὶ ὥσ
περ φασὶ τὸν πολύποδα τὴν χρόαν πρὸς τὴν
ὑποκειμένην γῆν, οὕτως αὐτὸς τὴν διάνοιαν
πρὸς τὰς τῶν συνόντων γνώμας μεταβαλεῖ

ται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν που κὰν τοῖς ἡμετέροις
λόγοις τελειότερον μαθησόμεθα. ὅσον δὲ σκι
αγραφίαν τινὰ τῆς ἀρετῆς. τό γε νῦν εἶναι ἐκ
τῶν ἔξωθεν παιδευμάτων ὑπογραψώμεθα.
τοῖς γὰρ ἐπιμελῶς ἐξ ἑκάστου τὴν ὠφέλειαν ἀθροί
ζουσιν. ὥσπερ τοῖς μεγάλοις τῶν ποταμῶν, πολ
λαὶ γίνονται πολλαχόθεν αἱ προσθῆκαι
πόδου ἐν πεφύκασι. τὸ γὰρ καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ κα
ιστ. περὶ τατίθεσθαι οὐ μᾶλλον εἰς ἀργυρίου προσθή
κι. ἀγων' κην. ἢ καὶ εἰς ἡντινοῦν ἐπιστήμην, ὀρθῶς ἔχειν
ἡγεῖσθαι τῷ ποιητῇ προσῆκεν. ὁ μὲν οὖν βίας
τῷ υἱεῖ πρὸς αἰγυπτίους ἀπαίροντι πυνθανομέ
νῳ τί ἂν ποιῶν αὐτῷ μάλιστα κεχαρισμένα
πράττοι. ἐφόδιον ἔφη πρὸς γῆρας κτησάμενος.
τὴν ἀρετὴν δηλαδὴ. ἐφόδιον λέγων. μικροῖς ὅροις
αὐτὴν περιγράφων. ὅς γε τὴν ἀπ' αὐτῆς ὠφέλειαν
ἀνθρωπίνῳ βίῳ ὥριζεν. ἐγὼ δὲ κἂν τὸ τιθω τιθωνοῦ γῆρας
νοῦ τις γῆρας. κἂν τὸ μακροβιώτατον, παρ' ἡ
μῖν μαθουσάλα. ὃς χίλια ἔτη τριάκοντα δέ μαθουσάλα. 970.
οντα βιῶναι λέγεται. κἂν σύμπαντα τὸν ἀ
φ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι χρόνον ἀναμετρῇ
ὡς ἐπὶ παίδων διανοίας γελάσομαι εἰς τὸν

τὰ τῶν φίλων κοινά

μακρὸν ἀποσκοποῦντες καὶ ἀγήρω αἰῶνα. οὗ πέ-
ρας οὐδέν ἐστι τῇ ἐπινοίᾳ λαβεῖν. οὐ μᾶλλόν γε
ἢ τὸ πολλοστὸν ὑπερθέσθαι τῆς ἀθανάτου ψυχῆς.
πρὸς ὃν γ' ὦ κελεύεσθαι παραινέσαιμ' ἄν, τὰ ἐφό-
δια πάντα λίθον, κατὰ τὴν παροιμίαν κινοῦν-
τας ὅθεν ἂν ἐπ' αὐτὸν ἡμῖν ὠφέλειά τις μέλλοι
γενέσθαι. μὴ οὖν ὅτι χαλεπὰ ταῦτα καὶ πό-
νου δεόμενα. διὰ τοῦτ' ἀποκνήσωμεν ἀλ-
λ' ἀναμνησθέντες τοῦ παραινέσαντος. ὅτι δέοι βί-
ον μὲν, ἄριστον αὐτὸν ἕκαστον προαιρεῖσθαι. ἡ-
δὺν δὲ προσδοκᾶν τῇ συνηθείᾳ γενήσεσθαι.
ἐγχειρεῖν τοῖς βελτίστοις. αἰσχρὸν γὰρ τὸν παρόντα
καιρὸν προεμένους ὕστερόν ποτ' ἀνακαλεῖσθαι
τὸ παρελθόν. ὅτ' οὐδὲν ἔσται πλέον ἀνιωμένοις.
ἐγὼ μὲν οὖν ἃ κράτιστα εἶναι κρίνω, τὰ μὲν
νῦν εἴρηκα. τὰ δὲ παρὰ πάντα τὸν βίον ὑμῖν ξυ-
μβουλεύσω. ὑμεῖς δὲ τριῶν ἀρρωστημάτων, μὴ
τῷ ἀνιάτῳ προσεοικέναι δόξητε. μηδὲ τὴν
τῆς γνώμης νόσον παραπλησίαν τῇ τῶν ἐν τοῖς
σώμασι δυστυχούντων, δείξητε. οἱ μὲν γὰρ
τὰ σμικρὰ τῶν παθῶν κάμνοντες αὐτοὶ
παρὰ τοὺς ἰατροὺς ἔρχονται. οἱ δὲ ὑπὸ μει-

ζόνων καταληφθέντων ἀρρωστήμασιν ἐφ' ἑαυτοὺς καλοῦσι τοὺς θεραπεύσοντας. οἱ δὲ εἰς ἀνήκεστον παντελῶς μελαγχολίας παρωνεχθέντων, οὐδὲ προσιόντας προσίενται. ὃ μὴ πάθοιτο νῦν ὑμεῖς τοὺς ὀρθῶς ἔχοντας τῶν λογισμῶν ἀποφεύγοντες.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΩΓΗΣ.

Τί τις ἂν ἔχοι εἰπεῖν περὶ τοῖς τῶν ἐλευθέρων παίδων ἀγωγῆς, καὶ τίνι χρώμενοι σπουδαῖοι ἂν τοὺς ρόπους ἀποβαίνοιεν, φέρε σκεψώμεθα. βέλτιον δ' ἴσως ἀπὸ τῆς γενέσεως ἄρξασθαι πρῶτον. τοῖς τοίνυν ἐπιθυμοῦσιν ἐνδόξων τέκνων γενέσθαι πατράσιν, ὑποθοίμην ἂν ἔγωγε, μὴ ταῖς τυχούσαις γυναιξὶ συνοικεῖν. λέγω δὲ οἷον ἑτέραις ἢ παλλακαῖς. τοῖς γὰρ μητρόθεν ἢ πα-

τῆς

ἂν τοὺς τρόπους

ἑταίραις

α· αἰσχίστοις

παρακολουθεῖ φέρειν ἀδόξοις γονεῦσιν, ἀνεξάλειπτα ~~παρκο-~~
~~λουθεῖ~~, τὰ τῆς δυσγενείας ὀνείδη παρὰ πάντα
τὸν βίον· καὶ πρόχειρα τοῖς ἐλέγχειν καὶ λοιδορεῖσθαι
βουλομένοις· καὶ σοφὸς ἄρα ἦν ὁ ποιητὴς ὅς φη- εὐριπί. ἐν φαλλ... νομένῳ
„ σιν, ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
„ ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους. καλὸς
οὖν παρρησίας θησαυρὸς, εὐγένεια. ἧς δὴ πλεῖ- πλά. ἐν μενεξένῳ
στον λόγον ποιητέον, τοῖς νομίμου παιδοποιίας
γλιχομένοις· καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ φρονήματα τῶν
ὑπόχαλκον καὶ κίβδηλον ἐχόντων τὸ γένος, ~~ὥσ-~~
α· σφάλλεσθαι καὶ ~~περ τὰ πολλὰ καὶ~~ ταπεινοῦσθαι πέφυκε. καὶ μά-
εὐριπίδου ἐν ἱππολύτῳ στεφανοφόρῳ. λα ὀρθῶς ὁ λέγων ποιητής φησι, δουλοῖ γὰρ ἄν- πῶς δεῖ τὴν 24
„ δρα κἂν θρασύσπλαγχνός τις ᾖ, ὅταν συνειδῇ
„ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά. ὥσπερ ἀμέλει τοὐναν-
τίον μεγαλαυχίας ἐμπίπλανται καὶ φρυάγ-
ματος οἱ γονέων διασήμων. διόφαντον γοῦν ἐν θεμιστ. κεφ. 29
α· ὅ,τι ἂν α· τοῦτο τὸν θεμιστοκλέους, πολλάκις λέγουσι φάναι καὶ
πρὸς πολλοὺς, ὡς ἃ ἂν αὐτὸς βούληται, ταῦ-
τα τῷ δήμῳ συνδοκεῖ τῷ τῶν ἀθηναίων. ἃ μὲν
γὰρ αὐτὸς ἐθέλει, καὶ ἡ μήτηρ· ἃ δ' ἂν ἡ μήτηρ καὶ
θεμιστοκλῆς· ἃ δ' ἂν θεμιστοκλῆς, καὶ πάντες
ἀθηναῖοι. πάνυ δὲ ἄξιον ἐπαινεῖν καὶ λακεδαι-

[illegible] μονίους τῆς μεγαλοφροσύνης· οἵτινες ἀρχίδα-
μον τὸν βασιλέα ἑαυτῶν ἐζημίωσαν χρήμα-
σιν· ὅτι μικρὰν τὸ μέγεθος γυναῖκα, γαμῷ
λαβεῖν ὑπέμεινεν· ὑπειπόντες ὡς οὐ βασι-
λέας ἀλλὰ βασιλίδας παρασχεῖν αὐτοῖς δια-
νοοῖτο· ἐχόμενον δ' ἂν εἴη τούτων εἰπεῖν, ὅπερ
οὐδὲ τῶν πρὸ ἡμῶν παρεωράθη. ποῖον; ὅτι τοὺς [illegible]
ἕνεκα παιδοποιίας πλησιάζοντας ταῖς γυναι-
ξὶν, ἤτοι παράπαν ἀοίνους ἢ μετρίως γοῦν οἰνω-
μένους ποιεῖσθαι προσήκει τὴν συνουσίαν·
φίλοινοι γὰρ καὶ μεθυστικοὶ γίγνεσθαι φιλοῦσιν
ὧν ἂν τὴν ἀρχὴν τῆς σπορᾶς οἱ πατέρες, ἐν μέ-
θῃ ποιησάμενοι τύχωσιν. ᾗ καὶ διογένης μει-
ράκιον ἐκστατικὸν ἰδὼν καὶ παραφρονοῦν· νεα-
νίσκε ἔφησεν, ὁ πατήρ σε μεθύων ἔσπειρε.
καὶ περὶ μὲν τῆς γενέσεως τοσαῦτα εἰρήσθω
μοι· περὶ δὲ τῆς ἀγωγῆς, καὶ δὴ λεκτέον. κα-
θόλου μὲν οὖν εἰπεῖν, ὃ κατὰ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν
ἐπιστημῶν λέγειν εἰώθαμεν ταυτὸ καὶ κατὰ τῆς
ἀρετῆς φατέον ἐστίν· ὡς εἰς τὴν παντελῆ δικαιο-
πραγίαν τρία δεῖ συνδραμεῖν. φύσιν καὶ λόγον
καὶ ἔθος. καλῶ δὲ λόγον μὲν τὴν μάθησιν· ἔθος

Ἀριστοτέλης ἔφη· τριῶν δεῖν παιδείᾳ· φύσεως,
μαθήσεως, ἀσκήσεως.

δὲ, τὴν ἄσκησιν. εἰσὶ δ' αἱ μὲμ ἀρχαὶ τῆς μαθήσε
ως. αἱ δὲ χρήσεις, τῆς μελέτης. αἱ δ' ἀκρότητες,
καθ' ὅ πάντων. καθὸ δ' ἂμ λειφθῇ τούτων τί, κατὰ τοῦ
τ' ἀνάγκη χωλὴμ γίγνεσθαι τὴν ἀρετήν. ἡ μὲμ γὰρ
φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλόμ. ἡ δὲ μάθησις
δίχα φύσεως ἐλλιπές. ἡ δὲ ἄσκησις χωρὶς
ἀμφοῖμ ἀτελές. ὥσπερ δὲ τῆς γεωργίας πρῶ
τομ μὲμ ἀγαθὴμ ὑπάρξαι δεῖ τὴν γῆμ. εἶτα δὲ
ἐπιστήμονα φυτουργὸμ ἐπιστήμονα. εἶτα σπέρματα
σπουδαῖα. τὸμ αὐτὸμ τρόπομ γῆ μὲμ ἔοικεν ἡ
φύσις. γεωργῷ δὲ ὁ παιδεύων. σπέρματι δὲ
αἱ τῶν λόγων ὑποθῆκαι καὶ τὰ παραγγέλματα.
Ταῦτα πάντα διατεινάμενος εἴποιμι ὅτι συ-
νῆλθε καὶ συνέπνευσεν εἰς τὰς τῶν παρὰ πᾶσιμ
ᾀδομένων ψυχάς. πυθαγόρου. καὶ σωκράτους. καὶ
πλάτωνος. καὶ τῶν ὅσοι δόξης ἀειμνήστου τετυ-
χήκασιμ. εὔδαιμομ μὲμ οὖμ καὶ θεοφιλὲς εἴ τῳ
ταῦτα πάντα θεῶμ τις ἀπέδωκεμ. εἰ δέ τις
οἴεται τοὺς οὐκ εὖ πεφυκότας μαθήσεως καὶ
μελέτης τυχόντας ὀρθῆς πρὸς ἀρετήμ. οὐκ ἂμ
τὴν τῆς φύσεως ἐλάττωσιμ εἰς τοὐμ δεχόμενομ
ἀναδραμεῖμ, ἴστω πολλοῦ, μᾶλλομ δὲ τοῦ παν

αὐτὰ πόνῳ γλυκ.

...ανὶς ὠδ' ἐμέχουσα κοιλαίνει πέτραν.

τὸς διαμαρτάνων. φύσεως μὲν γὰρ ἀρετὴν
διαφθείρει ῥᾳθυμία· φαυλότητα δὲ ἐπα-
νορθοῖ διδαχή. καὶ τὰ μὲν ῥᾴδια τοὺς ἀμελοῦν-
τας φεύγει· τὰ δὲ χαλεπὰ ταῖς ἐπιμελείαις ἁ-
λίσκεται· καταμάθοις δ' ἂν ὡς ἀνύσιμον πρᾶγ-
μα καὶ τελεσιουργὸν ἐπιμέλεια καὶ πόνος ἐστὶν
ἐπὶ πολλὰ τῶν γινομένων ἐπιβλέψας. σταγό-
νες μὲν γὰρ ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσι· σίδηρος
δὲ καὶ χαλκὸς ταῖς ἐπαφαῖς τῶν χειρῶν ἐκτρίβον-
ται· οἱ δ' ἁρμάτειοι τροχοὶ τόνῳ καμφθέντες οὐ
δ' ἄν, ὅ τι γένοιτο, τὴν ἐξ ἀρχῆς δύναιντο ἀναλα-
βεῖν εὐθυωρίαν. τάς γε μὴν καμπύλας τῶν
ὑποκριτῶν βακτηρίας ἀπευθύνειν, ἀμήχανον·
ἀλλὰ τὸ παρὰ φύσιν τῷ πόνῳ τοῦ κατὰ φύσιν
ἐγένετο κρεῖττον. καὶ μόνα ἄρα ταῦτα τῆς ἐπι-
μελείας ἰσχὺν διαδεικνύουσιν; οὐκ· ἀλλὰ καὶ
μυρία ἐπὶ μυρίοις. ἀγαθὴ γῆ πέφυκεν· ἀλλ' ἀ-
μεληθεῖσα χερσεύεται· καὶ ὅσῳ τῇ φύσει βελτί-
ων ἐστὶ τοσούτῳ μᾶλλον ἐξαργηθεῖσα δι' ἀ-
μέλειαν ἐξαπόλλυται. ἔστι τις ἀπόκροτος
καὶ τραχυτέρα τοῦ δέοντος· ἀλλὰ γεωργηθεῖσα πα-
ραυτίκα γενναίους καρποὺς ἐξήνεγκε. ποῖα δὲ

πῶς δὲ τὸ νέον. ἐν ἀρχῇ.

ε iii

οὔτε νέον αἱ περὶ τὰς ἄλλας ἡδονὰς ἐγκρατεῖαι σώζουσιν, ἄν τι δι' ἀκοῆς λάθῃ προϊέμενος αὐτ. ἀλλ' ὅσον μᾶλλον αὐτῷ τὸ φρονεῖν καὶ λογίζεσθαι πεφυκότος ἀπλῶς, τοσοῦτον μᾶλλ' ἀμεληθεῖσα βλάπτει καὶ διαφθείρει τὸν παραδεξάμενον.

τ' ἐπιμελείαις πάντα δοῦλα γίγνεται.

Labor improbus omnia vincit. Vergil. Lucret.? annis solis redeuntibus annis anulus in digito subter tenuatur habendo. Stillicidi casus lapidem cavat: et quae sequuntur. Nonne vides et guttas in saxa cadentes humoris longo in spatio pertundere saxa idem in IV.

πόνῳ

τι

ἀλλ' ἐστί

γρ. παιδαγωγίας

δρα οὐκ ὀλιγωρηθέντα μὲν, σκολιὰ φύεται
καὶ ἄκαρπα καθίσταται· τυχόντα δὲ ὀρθῆς ἐπι-
μελείας ἔγκαρπα γίνονται καὶ τελεσφόρα. ποί-
α δὲ σώματος ἰσχὺς οὐκ ἐξαμβλοῦται καὶ κα-
ταφθίνει, δι' ἀμέλειαν καὶ τρυφὴν καὶ καχεξίαν·
τίς δ' ἀσθενὴς φύσις, οὐ τοῖς γυμνασαμένοις καὶ

γρ. καταθλήσασι

καταθλήσασα πλεῖστον, εἰς ἰσχὺν ἐπέδωκε·
τίνες δ' ἵπποι καλῶς πωλοδαμνηθέντες, οὐκ εὐ-
πειθεῖς ἐγένοντο τοῖς ἀναβάταις· τίνες δὲ ἀδά-
μαστοι μείναντες, οὐ σκληραύχενες καὶ θυμοειδεῖς
ἀπέβησαν. καὶ τί δεῖ τἆλλα θαυμάζειν· ὅπου
γε τῶν θηρίων τὰ ἀγριώτατα ὁρῶμεν πολλὰ
καὶ τιθασευόμενα· καὶ χειροήθη γινόμενα τοῖς
πόνοις· εὖ δὲ καὶ ὁ θετταλὸς ἐρωτηθεὶς, τίνες εἰ-
σὶν οἱ ἠπιώτατοι θετταλῶν, ἔφη· οἱ παυόμε-
νοι πολεμεῖν· καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν· καὶ — πλάνη.
γὰρ τὸ ἦθός ἐστι πολυχρόνιον· καὶ τὰς ἠθικὰς ἀ- — πολ. περὶ ἠθ.

ἔθος

ἐθικάς

ρετὰς ἐοικυίας ἄν τις λέγοι· οὐκ ἄν τι πλημμελεῖν — ἀρετ. ἀρισ. β. ἠθ. νικο.
δόξειεν. ἑνὶ δὲ περὶ τούτων ἔτι παραδείγμα-
τι χρησάμενος, ἀπαλλάξομαι τοῦ ἔτι περὶ αὐ-
τῶν μηκύνειν. Λυκοῦργος γὰρ ὁ τῶν λακεδαιμονί- — ἐν ἀποφθ. λακω.
ων νομοθέτης δύο σκύλακας τῶν αὐτῶν γονέων

λαβὼν οὐδὲν ὁμοίως ἀλλήλοις ἤγαγεν. ἀλλὰ τὸν
μὲν, λίχνον ἀπέφηνε καὶ σινάμορον. τὸν δὲ,
ἐξιχνεύειν καὶ θηρᾶν δυνατόν. ἔπειτα δέ ποτε τῶν λα
κεδαιμονίων εἰς ταὐτὸ συνειλεγμένων, μεγά
λη τοι ῥοπὴ πρὸς ἀρετῆς κτῆσίν ἐστιν ἄνδρες ἔ
φησε λακεδαιμόνιοι καὶ ἔθη. καὶ παιδεῖαι. καὶ δι
δασκαλίαι. καὶ βίων ἀγωγαί. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑ
μῖν αὐτίκα δὴ μάλα ποιήσω φανερά. ἔπειτα
προσαγαγὼν τοὺς σκύλακας διαφῆκε. καταθεὶς
εἰς μέσον λοπάδα καὶ λαγωὸν κατ᾽ εὐθὺ τῶν
σκυλάκων. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τὸν λαγωὸν ἤιξεν.
ὁ δὲ, ἐπὶ τὴν λοπάδα ὥρμησε. τῶν δὲ λα
κεδαιμονίων οὐδέπω συμβαλεῖν ἐχόντων
τί ποτε αὐτῷ τοῦτο δύναται. καὶ τί βου
λόμενος τοὺς σκύλακας ἐπεδείκνυεν. οὗτοι γο
νέων ἔφη τῶν αὐτῶν ἀμφότεροι. διαφόρου δὲ τυ
χόντες ἀγωγῆς, ὁ μὲν λίχνος. ὁ δὲ θηρευτὴς ἀπο
βέβηκε. καὶ περὶ μὲν ἐθῶν καὶ βίων ἀρκείτω ταῦ
τα. περὶ δὲ τροφῆς ἐχόμενον ἂν εἴη λέγειν. δεῖ
δὲ, ὡς ἐγὼ ἂν φαίην αὐτὰς τὰς μητέρας τὰ τέ
κνα τρέφειν. καὶ τούτοις τοὺς μαστοὺς ὑπέχειν.
συμπαθέστερόν τε γὰρ θρέψουσι καὶ διὰ πλεί

ονος ἐπιμελείας· ὥσπερ ἔνδοθεν καὶ τὸ δὴ λεγό
μενον ἐξ ὀνύχων ἀγαπῶσαι τὰ τέκνα· αἱ τίτ-
θαι δὲ καὶ αἱ τροφοὶ, τὴν εὔνοιαν ὑποβολιμαίαν
καὶ παρέγγραπτον ἔχουσιν ἅτε μισθοῦ φιλοῦ
σαι· δηλοῖ δὲ καὶ ἡ φύσις ὅτι δεῖ τὰς μητέρας
ἃ γεγεννήκασιν αὐτὰς τιτθεύειν καὶ τρέφειν·
διὰ γὰρ τοῦτο, παντὶ ζώῳ τεκόντι, τὴν ἐκ τοῦ γά
λακτος τροφὴν ἐχορήγησε. σοφὸν δὲ καὶ ἡ πρό
νοια· διττοὺς ἐνέθηκε ταῖς γυναιξὶ τοὺς μαστοὺς
ἵνα καὶ εἰ δίδυμα τέκοιεν, διττὰς ἔχοιεν τὰς
τῆς τροφῆς πηγάς· χωρὶς δὲ τούτων, εὔνους καὶ
τοῖς τέκνοις γίνοιντ' ἄν, καὶ φιλητικώτεραι· καὶ μὰ
Δία οὐκ ἀπεικότως. ἡ συντροφία γὰρ, ὥσπερ ἐ-
πιτόνιόν ἐστι τῆς εὐνοίας. καὶ γὰρ τὰ θηρία τῶν
συντρεφομένων ἀποσπώμενα, ταῦτα ποθοῦν
τα φαίνεται. μάλιστα μὲν οὖν ὅπερ ἔφην,
αὐτὰς πειρατέον τὰ τέκνα τρέφειν τὰς μητέρας.
εἰ δ' ἄρ' ἀδυνάτως ἔχοιεν, ἢ διὰ σώματος ἀσθέ
νειαν, γένοιτο γὰρ ἄν τι καὶ τοιοῦτον, ἢ πρὸς ἑτέ
ρων τέκνων σπεύδουσαι γένεσιν· ἀλλὰ τάς γε τίτ
θας καὶ τροφοὺς οὐ τὰς τυχούσας· ἀλλ' ὡς ἔνι μά
λιστα σπουδαίας δοκιμαστέον ἐστί. πρῶτον μὲν

Varia de liberis educandis apud N. ...
Ea nutrice oportet esse adolescentem, A... n. ut sanguis ... sic lac. Lac. n. ut ... dicunt ... sic sanguinis spuma e.

Marginalia (left): παρέγγραπτον; A. G. xii. ca. ...; πάνυ γὰρ τὸ τῆς κοινῆς τροφῆς ἔχει ἐπιτηδείαν ... ; ἄρα; γνησιός ... Basil. ... ; ... ταῦτα; Lac.
Marginalia (right): ὅσα ... ἰδίᾳ γυναῖκα; ... ; ξενοφ. ...

Varro Cato de liberis educandis. Magnum est ... Ariston scribit, in primordio pueruli quemadmodum incipias fingat id quasi euadat:

τὰ ἤθη, ἑλληνίδας· ὥσπερ γὰρ τὰ μέλη τοῦ
σώματος εὐθὺς ἀπὸ γενέσεως πλάττειν τῶν τέ-
κνων ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα ταῦτα ὀρθὰ καὶ ἀστρα- Θεμίστιος ἐν τῷ βασανιστῇ ἢ φιλόσοφος ἐν ἀρχῇ 106
βῆ φύηται· τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς τὰ τῶν τέ-
κνων ἤθη ῥυθμίζειν προσήκει· εὔπλαστον γὰρ καὶ sed puer est: aetas mollis, et apta regi:
ὑγρὸν ἡ νεότης· καὶ ταῖς τούτων ψυχαῖς ἁπαλαῖς
ἔτι τὰ μαθήματα ἐντήκεται· πᾶν δὲ τὸ
σκληρὸν χαλεπῶς μαλάττεται· καθάπερ γὰρ
σφραγῖδες τοῖς ἁπαλοῖς ἐναπομάττονται κη-
ροῖς· οὕτως αἱ μαθήσεις ταῖς τῶν ἔτι παιδίων
ψυχαῖς ἐναποτυποῦνται· καί μοι δοκεῖ Πλάτων
ὁ δαιμόνιος ἐμμελῶς παραινεῖν τὰς τίτθας ταῖς τίτθαις
μὴ δὲ τοὺς τυχόντας μύθους τοῖς παιδίοις λέ-
γειν· ἵνα μὴ τὰς τούτων ψυχὰς ἐξ ἀρχῆς ἀνοί-
ας καὶ διαφθορᾶς ἀναπίμπλασθαι συμβαί-
νῃ· κινδυνεύει δὲ καὶ Φωκυλίδης ὁ ποιητὴς καλῶς
παραινεῖν λέγων· χρὴ παῖδ' ἔτ' ἐόντα καλὰ δι-
δάσκειν ἔργα· οὐ τοίνυν οὐδὲ τοῦτο παραλιπεῖν
ἄξιόν ἐστιν, ὅτι καὶ τὰ παιδία τὰ μέλλοντα τοῖς
τροφίμοις ὑπηρετεῖν, καὶ τούτοις σύντροφα γίγνε-
σθαι, ζητητέον πρώτιστα μὲν σπουδαῖα τοὺς
τρόπους· ἔτι μέντοι ἑλληνικά, καὶ περίτρανα·

Pindari [illegible] ex Aristarco hunc senarium citat. ἢν χωλῷ παροικῇς, κἂν ὑποσκάζειν μαθήσῃ

ἀλλὰ μὴν ἵνα μὴ συναναχρωννύμενοι βαρβάροις
καὶ τὸ ἦθος μοχθηροῖς, ἀποφέρωνταί τι τῆς ἐ-
κείνων φαυλότητος· καὶ οἱ παροιμιαζόμενοι δὲ 28
φασὶν οὐκ ἀπὸ τρόπου λέγοντες ὅτι ἂν χωλῷ πα-
ροικήσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃ. ἐπειδὰν τοίνυν
ἡλικίαν λάβωσιν ὑπὸ παιδαγωγοῖς τετάχθαι,
ἐνταῦθα δὴ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐκτέον ἐστὶ τῆς
τούτων καταστάσεως· ὡς μὴ λάθωσιν ἀνδρα-
πόδοις ἢ βαρβάροις ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα
παραδόντες. ἐπεὶ νῦν γε τὸ γιγνόμενον πολλοῖς,
ὑπερκαταγέλαστόν ἐστι. τῶν γὰρ δούλων τῶν σπου-
δαίων, τοὺς μὲν γεωργοὺς ἀποδεικνύουσι. τοὺς
δὲ ναυκλήρους· τοὺς δὲ, ἐμπόρους· τοὺς δὲ, οἰ-
κονόμους· τοὺς δὲ δανειστάς. ὅτι δ' ἂν, εὕρωσιν ἀν-
δράποδον οἰνόληπτον· καὶ λίχνον, πρὸς πᾶ-
σαν πραγματείαν ἄχρηστον, τούτῳ φέροντες
ὑποβάλλουσι τοὺς υἱούς. δεῖ δὲ τὸν σπουδαῖον
παιδαγωγὸν τοιοῦτον εἶναι τὴν φύσιν οἷός περ ent. ἡ. ca. 2
ἦν ὁ φοῖνιξ, ὁ τοῦ ἀχιλλέως παιδαγωγός. τὸ δὲ ὁμη. ιλι. ι
πάντων μέγιστον· καὶ κυριώτατον τῶν εἰρημένων
ἔρχομαι φράσων. διδασκάλους γὰρ ζητητέον τοῖς
τέκνοις οἳ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι· καὶ τοῖς τρό-

ποις ἀνυποίληπτοι· καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι·
πηγὴ γὰρ καὶ ῥίζα καλοκαγαθίας τὸ νομίμου τυ-
χεῖν παιδείας· καὶ καθάπερ τοὺς χάρακας τοῖς
φυτοῖς οἱ γεωργοὶ παρατιθέασιν οὕτως οἱ νόμι-
μοι τῶν διδασκάλων ἐμμελεῖς τὰς ὑποθήκας
καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις ὀρθὰ ἵνα ὀρθὰ
τούτων βλαστάνειν τὰ ἤθη· νῦν δέ τις καὶ καταπτύ- βλαστάνοι
σειε τῶν πατέρων ἐνίων· οἵτινες πρὶν δοκιμάσαι
τοὺς μέλλοντας διδάσκειν δι' ἄγνοιαν ἔσθ' ὅ-
τε καὶ ἀπειρίαν ἀνθρώποις ἀδοκίμοις καὶ παρα- καὶ δι'
σήμοις ἐγχειρίζουσι τοὺς παῖδας· καὶ οὔπω τοῦ-
τό ἐστι καταγέλαστον, εἰ δι' ἀπειρίαν αὐτὸ πράττου- ἃ καὶ δι'
σιν· ἐκεῖνο δὲ ἐσχάτως ἀτοπώτατον· τὸ ποῖον; ἐ- ὁποῖον
νίοτε γὰρ εἰδότες τῶν αἰσθομένων μᾶλλον αὐτῶν,
καὶ λεγόντων, τὴν ἐνίων τῶν παιδευόντων ἀπει- παιδευόντων ... ἢ παιδαντῶν
ρίαν ἅμα καὶ μοχθηρίαν· ὅμως τούτοις ἐπιτρέ-
πουσι τοὺς παῖδας· οἱ μὲν ταῖς τῶν ἀρεσκο-
μένων ἡττώμενοι κολακείαις· εἰσὶ δὲ οἳ δεο- ἡττώμενοι
μένοις χαριζόμενοι φίλοις· παρόμοιον ποιοῦν-
τες ὥσπερ ἂν εἴ τις τῷ σώματι κάμνων, τὸν σὺν
ἐπιστήμῃ δυσηθέντα σῶσαι, παραλιπὼν, φί- ἂν περιλιπών
λῳ χαριζόμενος, τὸν δι' ἀπειρίαν ἀπολέσοντα ἀπολέσαντα

Πλα. πολιτ. ιι 108

ἀμ αὐτὸμ προέλοιτο. ἢ ναύκληρομ τὸν ἄριστομ ἀ-
φεὶς τὸν ἀδόκιμομ ἕλοιτο. φίλε Ζεῦ
καὶ θεοὶ πάντες. πατήρ τις καλούμενος, πλείω
λόγον τῆς τῶν δεομένωμ ποιεῖται χάριτος, ἢ τῆς
τῶν τέκνωμ παιδεύσεως; εἰ τοῦτ' εἰκότα, πολλά-
κις ὁ Κράτης ἐκεῖνος ὁ παλαιὸς ἔλεγεμ ὅτι εἴπερ
ἄρα δυνατὸν ἦμ ἀναβάντα ἐπὶ τὸ μετεωρότα-
τομ τῆς πόλεως μέρος ἀνακραγεῖμ, ὦ ἄνθρω-
ποι. ποῖ φέρεσθε. οἵτινες χρημάτων μὲμ κτή-
σεως πέρι πᾶσαν ποιεῖσθε σπουδήν. τῶν δ' υἱ-
έωμ, οἷς ταῦτα καταλείψετε, μικρὰ φροντί-
ζετε; τούτοις δ' ἂμ ἔγωγε προσθείημ, ὅτι οἱ
τοιοῦτοι πατέρες, παραπλήσιομ ποιοῦσιν οἷομ
εἴ τις τοῦ μὲμ ὑποδήματος φροντίζοι, τοῦ δὲ πο-
δὸς ὀλιγώρως ἔχοι. πολλοὶ δὲ ἐς τοσοῦτομ τῶν
πατέρωμ προβαίνουσι φιλαργυρίας ἅμα καὶ μι-
σοτεκνίας, ὥσθ' ἵνα μὴ πλείονα μισθὸμ τελέ-
σωσιμ, ἀνθρώπους τοὺς μηδενὸς ἀξίους, αἱροῦνται
τοῖς τέκνοις ^ εὔωνομ ἀμαθίαμ διώκοντες. ἦ καὶ
ἀρίστιππος οὐκ ἀκόμψως ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀστεί-
ως ἐπέσκωψε τῷ λόγῳ, πατέρα νοῦ καὶ φρε-
νῶμ κενόμ. ἐρωτήσαντος γάρ τινος αὐτόν, πόσομ

Margin (left): υἱεῖς ὧν δοκιμάσαις — Λουκιανὸς ἐν Χάρωνι ἢ ἐπισκοποῦσι τοῖς τοιούτοις ἐπιφώνημα Χάρων[ος] — παιδευτάς ^

Margin (right): τοῦτον δοκιμάσαις — Πλα. ἐν Κλειτοφῶντι, Ξενοφ. κατὰ νι. παρά. 50 - λο - πα 451 — [illegible] τῶν τέκνων [illegible] — τοὺς μηδενὸς τιμίους — Λαερ. Διογ. ἐν Ἀρισίππῳ 100

αὐτοῖς μισθὸν, ὑπὲρ τῆς τοῦ τέκνου παιδεύσεως. χιλίας ἔφησε δραχμάς. ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἀπὸ νοῦ ὡς ὑπέρπολυ τὸ αἴτημα. δύναμαι γὰρ ἀνδράποδομ χιλίωμ πρίασθαι. τοιγαροῦμ εἶπε δύο ἕξεις ἀνδράποδα. καὶ τὸμ υἱὸμ καὶ ὃμ ἂμ πρίῃ. τὸ δ' ὅλομ, πῶς οὐκ ἄτοπομ, τῇ μὲμ δεξιᾷ συνεθίζειμ τὰ παιδία δέχεσθαι τὰς τροφάς, κἂμ προτείνωμ τὴν ἀριστερὰμ ἐπιτιμᾶμ μὴ δὲ μίαμ (α· μηδεμίαν) δὲ ποιεῖσθαι πρόνοιαμ τοῦ λόγωμ ἐπιδεξίωμ καὶ νομίμων ἀκούειν. τί οὖν συμβαίνει τοῖς θαυμαστοῖς πατράσιν ἐπειδὰν κακῶς μὲν θρέψωσι κακῶς δὲ παιδεύσωσι τοὺς υἱεῖς, ἐγὼ φράσω· ὅταμ γὰρ εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντες, τοῦ μὲμ ὑγιαίνοντος καὶ τεταγμένου βίου, καταμελήσωσιμ· ἐπὶ δὲ τὰς ἀτάκτους καὶ ἀνδραπόδωδεις ἡδονὰς ἑαυτοὺς κρημμίσωσι, τότε δὴ μεταμέλονται τῆς τῶν τέκνωμ παιδείας (α· μεταμέλονται τῶν τέκνων παιδείαν) (μεταμέλονται τῶν τέκνων προσδοκῶντες δὲ παιδίαν) ὅτε οὐδὲμ ὄφελος, τοῖς ἐκείνωμ ἀδικήμασιμ ἀδημονοῦντες· οἱ μὲμ γὰρ αὐτῶν, κόλακας καὶ παρασίτους ἀναλαμβάνουσιμ, ἀνθρώπους ἀσήμους

100 καὶ καταράτους· καὶ τῆς νεότητος ἀναστροφέας· καὶ λυμεῶνας· οἱ δέ τινες ἑταίρας, καὶ χαμαιτύπας

λυποῦνται, σοβαρὰς καὶ πολυτελεῖς. οἱ δὲ κατοψοφαγοῦσιν. οἱ δὲ ἐς κύβους καὶ κώμους ἐξοκέλλουσιν. ἤδη δέ τινες καὶ τῶν νεανικωτέρων ἅπτονται κακῶν. μοιχεύοντες. καὶ κισσοφοροῦντες, καὶ μίαν ἡδονὴν θανάτου τιμώμενοι. φιλοσόφῳ δὲ ὁμιλήσαντες οὗτοι ἐν τοῖς ἴσοις πράγμασιν ἑαυτοὺς ἂν καταπειθεῖς παρέσχοντο. καὶ τόγε παράγγελμα τοῦ Διογένους ἔμαθον ἄν. ὃς φορτικῶς μὲν τοῖς ῥήμασιν, ἀληθῶς δὲ τοῖς πράγμασι παραινεῖ. καὶ φησιν εἴσελθε ἐς τὸ πορνεῖόν που. ἵνα μάθῃς ὅτι τῶν ἀναξίων τὰ τίμια οὐδὲν διαφέρει. συνελὼν τοίνυν ἐγώ φημι. καὶ χρησμολογεῖν μᾶλλον, ἢ παραινεῖν δόξαιμ' ἂν ἐκότως ὅτι ἓν πρῶτον καὶ μέσον καὶ τελευταῖον, ἐν τούτοις κεφάλαιον, ἀγωγὴ σπουδαία. καὶ παιδεία νόμιμος ἐστί. καὶ ταῦτα φορὰ καὶ συνεργὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν φημί. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπινα καὶ μικρὰ καὶ οὐκ ἀξιοσπούδαστα καθέστηκεν. εὐγένεια δὴ καλὸν μὲν ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν. πλοῦτος δὲ τίμιον μὲν ἀλλὰ τύχης κτῆμα. ἐπειδὴ τῶν μὲν ἐχόντων πολλάκις ἀφεῖλε

τὸ τὰ δ' οὐκ ἐλπίσασι φέρουσα προσήνεγκε.
καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἔκκειται τοῖς βου-
λομένοις βαλάντια τοξεύειν κακούργοις ἱκέ- βαλλάντια
ταις καὶ συκοφάνταις. καὶ τὸ μέγιστον ὅτι καὶ τοῖς Cic. de perfecto oratore ad Brutum. ut et hec nostra in Corneliano, et deinceps omnia. Neque me divitiae movent, quibus omnes Africanos, et Lelios multi venalicii, mercatoresque superarunt:~
ὡς δεῖ τ... ιον 20 πονηροτάτοις μέτεστι. δόξα γε μὴν σεμνὸν
ἀλλ' ἀβέβαιον. κάλλος δὲ περιμάχητον μὲν
Cic. de Ami 22 ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον. ὑγίεια δὲ τίμιον μὲν ἀλλ' εὐ-
μετάστατον. ἰσχὺς δὲ ζηλωτὸν μὲν ἀλλὰ νό-
σῳ εὐάλωτον καὶ γήρᾳ. τὸ δὲ ὅλον εἴ τις ἐπὶ
τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ φρονεῖ μαθέτω γνώμης
διαμαρτάνων. πόσον γάρ ἐστιν ἰσχὺς ἀνθρω- ἤ πόστον
πίνη τῆς τῶν ἄλλων ζῴων δυνάμεως λέγω δὲ
οἷον ἐλεφάντων καὶ ταύρων καὶ λεόντων. παιδεία δὲ
τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἀθάνατον καὶ θεῖον. καὶ δύο τὰ μόνον ἐστὶν
πάντων ἐστὶ κυριώτατα ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει νοῦς
καὶ λόγος. καὶ ὁ μὲν νοῦς ἀρχικός ἐστι τοῦ λόγου. ὁ δὲ
λόγος ὑπηρετικὸς τοῦ νοῦ, τύχῃ μὲν ἀνάλωτος,
συκοφαντίᾳ δὲ ἀναφαίρετος. νόσῳ δ' ἀδιάφ-
θορος. γήρᾳ δ' ἀλύμαντος. μόνος γὰρ ὁ νοῦς πα- cic. d senect. 6
Cic. d... m° ... p. 163 λαιούμενος ἀνηβᾷ. καὶ ὁ χρόνος τὰ ἄλλα πάν-
τα ἀφαιρῶν τῷ γήρᾳ προστίθησι τὴν ἐπιστή-
m° ... p. 165 μην. ὅ γε μὴν πόλεμος χειμάρρου δίκην πάν

Sallusti. in Bello Iugurthino.
Omnia quae orta, occidunt, et aucta, senescunt. Animus incorruptus, aeternus, rector humani generis, agit, atque habet cuncta, neque ipse habetur.
Cassius Hemina apud No. M. 164
Quae nata sunt, ea omnia denasci aiunt:~

τα σύρων· καὶ πάντα φέρων, μόνην οὐ δύναται
παιδείαν παρελέσθαι. καί μοι δοκεῖ Στίλπων
ὁ Μεγαρεὺς φιλόσοφος ἀξιομνημόνευτον ποι-
ῆσαι ἀπόκρισιν ὅτε Δημήτριος ἐξανδραπο-
δισάμενος τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατέβαλεν.
ὁ δὲ τὸν Στίλπωνα ἤρετο μή τι ἀπολωλεκὼς εἴη·
καὶ ὃς οὐ δῆτα εἶπε· πόλεμος γὰρ οὐ λαφυραγω-
γεῖ ἀρετήν. σύμφωνος δὲ καὶ συνῳδὸς ἡ Σω-
κράτους ἀπόκρισις ταύτῃ φαίνεται. καὶ γὰρ
οὗτος ἐρωτήσαντος αὐτόν, μοι δοκεῖ, Γοργίου
τίν' ἔχοι περὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ὑπόληψιν·
ἢ εἰ νομίζοι τοῦτον εὐδαίμονα εἶναι· οὐκ οἶδα
ἔφησε πῶς ἀρετῆς καὶ παιδείας ἔχοι· πρώ-
την μὲν εὐδαιμονίαν ἐν τούτοις οὐκ ἐν τοῖς τυχηροῖς
ἀγαθοῖς κειμένην. ὥσπερ δὲ παραινῶ τῆς παι-
δείας τῶν τέκνων μηδὲν ποιεῖσθαι προὐργι-
αίτερον οὕτως αὖ πάλιν φημὶ δεῖν τῆς ἀ-
διαφθόρου καὶ τῆς ὑγιαινούσης ἔχεσθαι. τῶν δὲ
πανηγυρικῶν λήρων ὡς πορρωτάτω τοὺς υἱ-
„ εἷς ἀπάγειν· τὸ γὰρ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν τοῖς
„ σοφοῖς ἐστὶν ἀπαρέσκειν. μαρτυρεῖ δέ μου τῷ
„ λόγῳ καὶ Εὐριπίδης λέγων· ἐγὼ δ' ἄκομψος εἰς

Marginalia (left): στ. ὁ μέγας καὶ

Cic. 5. Tusc. Tu igitur ne de Persarum quidem rege magno potes dicere, beatus ne sit? An ego possim, cum ignorem quam sit doctus, quam vir bonus? quid? tu in eo sitam vitam beatam putas? ita prorsus existimo. bonos beatos, improbos miseros. ὡς τῆς εὐδαιμονίας ἐν τούτοις, οὐκ ἐν τοῖς τυχηροῖς ἀγαθοῖς κειμένης.

Marginalia (right): ἐν Δημη[τρίῳ] 119. β. Senec. ep. [illegible] — Lucil. [illegible] … an merito respondent … πλ. ἐν γν[ώμαις] … σω ἔχει … εὐριπ. ἐν … κκολυ.

ὄχλον δοῦναι λόγον· εἰς ἥλικας δὲ κὠλίγους
σοφώτερος. οἱ δ' ἐν σοφοῖς φαῦλοι, παρ' ὄχλῳ
μουσικώτεροι λέγειν. ὁρῶ δ' ἔγωγε τοὺς τοῖς
συρφετώδεσιν ὄχλοις ἀρεστῶς καὶ κεχαρισμέ- κεχαρισμένως
νως ἔχειν ἐπιτηδεύοντας, καὶ τὸν βίον ὡς τὰ πολ- λέγειν
λὰ ἀσώτους καὶ φιληδόνους ἀποβαίνοντας.
καὶ νὴ Δί' εἰκότως. εἰ γὰρ ἄλλοις ἡδονὰς παρα-
σκευάζοντες, ἀμελοῦσι τοῦ καλοῦ, σχολῇ γ' ἂν σχολῇ
τῆς ἰδίας ἡδυπαθείας καὶ τρυφῆς ὑπεράνω τὸ ὀρ-
θὸν καὶ ὑγιὲς ποιήσαιντο. ἢ τὸ σῶφρον ἀντὶ τοῦ
τερπνοῦ διώξαιεν. πρὸς δὲ τούτοις τί ἄν,
τοὺς παῖδας χρηστὸν ἕτερον διδάξαιμεν. καὶ
τίσιν ἀγαθοῖς ἐπιφύεσθαι παραινέσωμεν.
καλὸν γάρ τοι μηδὲν εἰκῇ μήτε λέγειν μήτε τὸ
πράττειν μηδέμα. καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν χα-
λεπὰ τὰ καλά. οἱ δ' αὐτοσχέδιοι τῶν λόγων, παι
πολλῆς εὐχερείας καὶ ῥᾳδιουργίας εἰσὶ πλήρεις,
οὔθ' ὅθεν ἀρκτέον οὔθ' ὅπη παυστέον εἰδό- ὅποι
των. χωρὶς δὲ τῶν ἄλλων πλημμελημάτων
οἱ ἂν ἐκ τοῦ παραχρῆμα λέγωσιν εἰς ἀμε-
τρίαν δεινήν, καὶ πολυλογίαν ἐκπίπτουσι. ἐκπίπτουσι

σκέψις δ' οὐκ ἐᾷ τῆς εἰκασμένης συμμετρίας
τὸν λόγον ἐκπίπτειν. ὁ περικλῆς ὥσ ἡμῖν ἀ-
κούειν παραδέδοται, καλούμενος ὑπὸ τοῦ
ὑπήκουε δήμου πολλάκις οὐχ ὑπήκουσε, λέγων ἀσύν-
τακτος εἶναι. ὡσαύτως δὲ καὶ δημοσθέ-
νης ζηλωτὴς τῆς τούτου πολιτείας γενόμε-
νος, καλούντων αὐτὸν τῶν ἀθηναίων σύμβου-
λον, ἀντέβαινεν. οὐ συντέταγμαι λέγων. καὶ
ταῦτα μὲν ἴσως ἀδέσποτός ἐστι καὶ πεπλασ-
μένη παράδοσις. ἐν δὲ τῷ κατὰ μειδίου, τὴν δημοσθ. κατὰ μηδ.
τῆς σκέψεως ὠφέλειαν ἐναργῶς παρίστησι.
Cic. Orat. „ φησὶ γοῦν. ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μέν, ὦ ἀθηναῖοι Cic. l. de Legi 48
„ φημὶ. καὶ οὐκ ἂν ἀρνηθείην, καὶ μεμελετηκέναι
„ γε ὡς ἐνῆν μάλιστα ἐμοί. καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν,
„ εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέλουν ὧν :α·
δῆ „ περὶ τούτου ἐρεῖν ἔμελλον. τὸ δὲ δὴ πάντα δὴ
πᾶσιν ἀποδοκιμάζειν τῶν λόγων τὴν ἑτοιμό-
ἢ πάλιν τὸ ταύτην τητα. καὶ ταύτην οὐ κατ' ἀξίους ἀσκεῖν, εὐφαί-
ην ἂν ἔγωγε. ἀλλ' ὡς ἐν φαρμάκου μοίρᾳ τὸ το-
δὴ ιοῦτον ἐστί. μέχρι δὴ τῆς τῶν ἀνδρῶν ἡλικίας
οὐδὲν ἐκ τοῦ παρατυχόντος ἀξιῶ λέγειν. ἀλ-

λότατα τις ῥιζώσῃ τὴν δύναμιν, τότε τούτων
καιρῶν καλούντων ἐλευθεριάζειν τοῖς λόγοις
προσήκει. ὥσπερ γὰρ οἱ πολὺν χρόνον δεθέντες,
κἂν λυθῶσιν ὕστερον, ὑπὸ τῆς πολυχρονίου τῶν
δεσμῶν συνηθείας, οὐ δυνάμενοι βαδίζειν,
ὑποσκελίζονται, τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ πολλῷ
χρόνῳ τὸν λόγον σφίγξαντες, κἂν ἄρτι ἐκ τοῦ
παραχρῆμα δεήσειεν εἰπεῖν, οὐδὲν ἧττον τὸν
αὐτὸν τῆς ἑρμηνείας χαρακτῆρα φυλάττου-
σι. τὸ δὲ ἔτι παῖδας ὄντας, ἐᾶν ἐπὶ καιροῦ
λέγειν, ματαιολογίας τῆς ἐσχάτης αἴτιον κα-
θίσταται. ζωγράφος φασὶν ἄθλιος, Ἀπελλῇ δεί-
ξας εἰκόνα. ταύτην ἔφη νῦν γέγραφα. ὁ δὲ, καὶ
ἢν μὴ λέγῃς εἶπεν οἶδα ὅτι ταχὺ γέγρα-
πται. θαυμάζω δὲ πῶς οὐχὶ τοιαύτας πλεί-
ους γέγραφας. ὥσπερ τοίνυν ἐπανάγω γὰρ ἐ-
πὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς τὸν λόγον πρόθεσιν, τὴν θεα-
τρικὴν καὶ παρατραγῳδὸν, οὕτως αὖ πάλιν καὶ
τὴν σμικρολογίαν τῆς λέξεως καὶ ταπείνωσιν
παραινῶ διευλαβεῖσθαι καὶ φεύγειν. ἡ μὲν
γὰρ ὑπέρογκος, ἀπολίτευτός ἐστιν. ἡ δὲ ἰσχνὴ

[Left margin: προσῆκον,]

[Right margin: Cic. p.° Tusc. Nam qui compedibus corporis semper fuerunt et cum soluti sunt, tardius ingrediuntur: ut hi, qui ferro vincti multos annos fuerunt:~]

[Right margin: πρὸς τὴν λόγου ὑπόθεσιν]

λίαν ἀνέκπληκτος· καθάπερ δὲ τὸ σῶμα
οὐ μόνον ὑγιεινὸν ἀλλὰ καὶ εὐεκτικὸν εἶναι χρὴ
καὶ τὸν λόγον ὡσαύτως· οὐκ ἄνοσον μόνον ἀλ-
λὰ καὶ εὔρωστον εἶναι δεῖ· τὸ μὲν γὰρ ἀσφα-
λὲς ἐπαινεῖται μόνον· τὸ δὲ ἐπικίνδυνον καὶ
θαυμάζεται· τὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων
καὶ περὶ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ διαθέσεως· οὔτε γὰρ
θρασὺν, οὔτ' ἄτολμον καὶ καταπλῆγα προ-
σήκειν εἶναι· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἀναισχυντίαν· τὸ
δὲ, εἰς ἀνδραποδωδίαν περιίσταται· ἔντεχνον
δὲ, τὸ τὴν μέσην ἐν ἅπασι τέμνειν, ἐμμελές
τε· βούλομαι δὲ ἕως ἔτι μέμνημαι τῆς παι-
δείας, ὡς ἔχω δόξης περὶ αὐτῆς εἰπεῖν· ὅτι τὸ
μονόκωλον λόγον πρῶτον μὲν ἀμουσίας οὐ
μικρὸν ποιοῦμαι τεκμήριον· ἔπειτα δὲ καὶ
πρὸς τὴν ἄσκησιν ἀψίκορον, καὶ παντελῶς
ἀνυπομόνητον εἶναι νομίζω· μονῳδία γὰρ ἐν ἅ-
πασιν ἐστὶ πλήσμιον, καὶ προσαντές· ἡ δὲ ποι-
κιλία τερπνόν, καθάπερ καὶ τῶν ἄλλοις ἅπα-
σιν, οἷον ἀκούσμασιν ἢ θεάμασι· δεῖ τοίνυν
τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον, μηδενὸς μὴ δὲ τῶν

[Margin notes: Hora. ... 108 ... virtu[s] ē mediū vitiorū, et utrinq; reductum. — ἐμμελέστατα — πάντη — ἀρισ. β ἠθι. — πρῶς δὲ τῶν νίον]

ἄλλων, τῶν καλουμένων ἐγκυκλίων παιδευ-
μάτων, μήτε ἀνήκοον μήτε ἀθέατον ἐᾶν τὸν
παῖδα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ περιδρομῆς μαθεῖν ἢ
ὡς παρεὶ γεύματος ἕνεκεν. ἐν ἅπασι γὰρ τὸ
τέλειον ἀδύνατον. τὴν δὲ φιλοσοφίαν πρεσ-
βεύειν. ἔχω δὲ δι' εἰκόνος παραστῆσαι τὴν ἐμαυ-
τοῦ γνώμην. ὥσπερ γὰρ παραπλεῦσαι μὲν
πολλὰς πόλεις, καλόν. ἐνοικῆσαι δὲ τῇ κρατί-
στῃ χρήσιμον. ἀσωίως δὲ καὶ βίων ἔλεγεν ὁ φι-
λόσοφος. ὅτι ὥσπερ οἱ μνηστῆρες τῇ πηνελό-
πῃ πλησιάζειν μὴ δυνάμενοι, ταῖς ταύτης
ἐμίγνυντο θεραπαίναις. οὕτω καὶ οἱ φιλοσοφί-
ας μὴ δυνάμενοι κατατυχεῖν, ἐν τοῖς ἄλλοις
παιδεύμασι τοῖς οὐδενὸς ἀξίοις, ἑαυτοὺς
κατασκελετεύουσι. διὸ δεῖ τῆς ἄλλης παι-
δείας, ὥσπερ κεφάλαιον ποιεῖν τὴν φιλοσοφί-
αν. περὶ μὲν γὰρ τὴν τοῦ σώματος ἐπιμέλει-
αν, διττὰς εὗρον ἐπιστήμας ἄνθρωποι. τὴν ἰ-
ατρικὴν καὶ γυμναστικήν. ὧν ἡ μὲν τὴν ὑγεί-
αν, ἡ δὲ, τὴν εὐεξίαν ἐντίθησι. τῶν δὲ τῆς ψυ-
χῆς ἀρρωστημάτων καὶ παθῶν, ἡ φιλοσοφία.

μόνην φάρμακόν ἐστι. διὰ γὰρ ταύτην ἐστὶ καὶ
μετὰ ταύτης γνῶναι τί τὸ καλόν. τί τὸ αἰ-
σχρόν. τί τὸ δίκαιον. τί τὸ ἄδικον. τί τὸ συλλή-
βδην αἱρετόν. τί φευκτόν. πῶς γονεῦσι. πῶς
πρεσβυτέροις. πῶς ἀλλοτρίοις. πῶς ἄρχουσι.
πῶς φίλοις. πῶς γυναιξί. πῶς οἰκέταις χρη-
στέον ἐστίν. ὅτι δεῖ θεοὺς μὲν σέβεσθαι. γονέας
δὲ τιμᾶν. πρεσβυτέρους αἰδεῖσθαι. νόμοις πει-
θαρχεῖν. ἄρχουσι δὲ ὑπείκειν. φίλους δὲ ἀγα-
πᾶν. πρὸς γυναῖκας σωφρονεῖν. τέκνων δὲ στορ-
γικοὺς εἶναι. δούλους μὴ περιυβρίζειν. τὸ δὲ
μέγιστον, μήτε ἐν ταῖς εὐπραγίαις περιχα-
ρεῖς. μήτε ἐν ταῖς συμφοραῖς περιλύπους ὑ-
πάρχειν. μήτε ἐν ταῖς ἡδοναῖς ἐκλύτους εἶναι.
μήτε ἐν ταῖς ὀργαῖς ἐκπαθεῖς. καὶ θηριώδεις.
ἅπερ ἐγὼ πάντων τῶν ἐκ φιλοσοφίας περιγι-
γνομένων ἀγαθῶν, πρεσβύτατα κρίνω. τὸ
μὲν εὐγενῶς εὐτυχεῖν, ἀνδρός. τὸ δ᾽ ἀνεπι-
φθόνως εὐμενοῦς ἀνθρώπου. τὸ δὲ τοῖς λογισ-
μοῖς περιεῖναι τῶν ἡδονῶν, σοφοῦ. τὸ δὲ ὀργῆς
κατακρατεῖν, ἀνδρὸς οὐ τοῦ τυχόντος ἐστί. τὸ

περὶ νομοθέτου ἀνδρὸς καὶ Ἀθηναίου· διὰ τὸ πάντων πρεσβύτατος εἶναι θεούς.

μηδ᾽ ἐν ἀτυχήματα μηδ᾽ ἐν

+

ἐκλύτους

ἴσως π. πρὸς ἀπ- πίωνα

πλά. νή. πολι.

αὐτόθι. πρὸς ἀπολλώνιον.

λείους δὲ ἀνθρώπους ἡγοῦμαι τοὺς δυνα-
μένους τὴν πολιτικὴν δύναμιν μῖξαι φιλοσο- (καὶ κεράσαι)
φίᾳ, οὓς τοῖν μεγίστοιν ἀγαθοῖν ἐπηβόλους ὑ-
πάρχειν ὑπολαμβάνω· τοῦ τε κοινωφελοῦς
βίου, πολιτευομένους· τοῦ τε ἀκύμονος καὶ γα-
ληνοῦ διατρίβοντας περὶ φιλοσοφίαν. βίων γὰρ (τριῶν βίοι)
ὄντων βίων· ὧν ὁ μέν ἐστι πρακτικός, ὁ δὲ θεω-
ρητικός· ὁ δὲ, ἀπολαυστικός· ὁ μὲν ἔκδοτος καὶ (ἔκλυτος)
δοῦλος τῶν ἡδονῶν, ζῳώδης καὶ μικροπρε-
πής ἐστιν. ὁ δὲ πρακτικὸς ἀμοιρήσας φιλοσο-
φίας ἄμουσος καὶ πλημμελής· ὁ δὲ θεωρητικὸς,
τοῦ πρακτικοῦ διαμαρτάνων, ἀνωφελής· πει-
ρατέον οὖν εἰς δύναμιν καὶ τὰ κοινὰ πράττειν
καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀντιλαμβάνεσθαι, κατὰ τὸ
παρῆκον τῶν καιρῶν. οὕτως ἐπολιτεύσατο (παρεῖκον)
Περικλῆς· οὕτως Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος· οὕτω
Δίων ὁ Συρακούσιος· οὕτως Ἐπαμεινώνδας ὁ Θη-
βαῖος· ὧν ἕκαστος Πλάτωνος ἐγένετο συνουσι-
αστής· καὶ περὶ μὲν παιδείας, οὐκ οἶδ' εἴ τι δεῖ
πλείονα λέγοντα διατρίβειν· πρὸς δὲ τοῖς εἰρη-
μένοις χρήσιμον· μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι·

μὴ δὲ τῆς τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων κτή-
σεως ὀλιγώρως ἔχειν· ἀλλὰ καὶ τούτων ποιεῖ-
σθαι συλλογήν· κατὰ τὸ γεωργῶδες
τὸν αὐτὸν τρόπον ὄργανον
τῆς παιδείας, ἡ χρῆσις τῶν βιβλίων ἐστί. καὶ
ἀπὸ πηγῆς τὴν ἐπιστήμην τηρεῖν συμβέβη-
κεν. οὐ τοίνυν ἄξιον, τὴν τῶν σωμάτων ἀγυ-
μνασίαν παρορᾶν, ἀλλὰ πέμποντας εἰς παιδοτρί-
βου τοὺς παῖδας, ἱκανῶς ταῦτα διαπονεῖν.
ἅμα μὲν τῆς τῶν σωμάτων εὐρυθμίας ἕ-
νεκεν. ἅμα δὲ καὶ πρὸς ῥώμην. καλοῦ γὰρ γή-
ρως θεμέλιος, ἐν παισὶ τῶν σωμάτων εὐεξί-
α. καθάπερ οὖν ἐν εὐδίᾳ τὰ πρὸς τὸν χειμῶ- περὶ εὐθυμίας ... ὑγιεινὰ παραγγέλματα
να προσήκει παρασκευάζειν, οὕτως ἐν νεότη-
τι, τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐφόδιον εἰς
δεῖ δὲ τὸ γῆρας ἀποτίθεσθαι. οὕτω δὲ δεῖ ταμιεύε- Cic. de Senec.
σθαι τὸν τοῦ σώματος πόνον, ὡς μὴ καταξή-
ρους γιγνομένους, πρὸς τὴν τῆς παιδείας ἐπι-
" μέλειαν, ἀπαγορεύειν. κατὰ γὰρ Πλάτωνα ὕπνοι Πλάτων Νόμοις. ...
" καὶ κόποι μαθήμασι πολέμιοι. καὶ τί ταῦ- ... πολιτ.
τα. ἀλλ' ὃ πάντων ἐστὶ κυριώτατον τῶν εἰρη- Λ. ς. v. 19.

μένων, ψευδῶ λέγειν. πρὸς γὰρ τοὺς στρατι-
ωτικοὺς ἀγῶνας τοὺς παῖδας ἀσκητέον·
ἐν ἀκοντισμοῖς αὐτοὺς καταθλοῦντας· καὶ το-
ξείαις καὶ θήραις. τὰ γὰρ τῶν ἡττωμένων ἐν
ταῖς μάχαις ἀγαθὰ, τοῖς νικῶσιν ἆθλα
πρόκειται. πόλεμος δὲ, ἐσκιατραφημένην
σωμάτων ἕξιν οὐ δέχεται. ἰσχνὸς δὲ στρατιώ-
της, πολεμικῶν ἀγώνων ἐθὰς ἀθλητῶν ἐς
πόλεμον φάλαγγας διωθεῖ. τί οὖν ἄν τις εἴποι,
σὺ δὲ δὴ περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων παίδων
ἀγωγῆς ὑποσχόμενος παραδείγματα πα-
ραδώσειν. ἔπειτα φαίνῃ τῆς μὲν τῶν πενήτων
καὶ δημοτικῶν παραμελῶν ἀγωγῆς. μόνοις
δὲ τοῖς πλουσίοις ὁμολογεῖς τὰς ὑποθήκας δι-
δόναι; πρὸς οὓς οὐ χαλεπὸν ἀπαντῆσαι. ἐ-
γὼ γὰρ μάλιστα ἂν βουλοίμην, πᾶσι κοινὴν
καὶ χρήσιμον τὴν ἀγωγήν. εἰ δέ τινες ἐνδεῶς
τοῖς ἰδίοις πράττοντες, ἀδυνατήσουσι τοῖς ἐ-
μοῖς χρῆσθαι παραγγέλμασι. τὴν τύχην αἰτι-
άσθωσαν. οὐ τὸν ταῦτα συμβουλεύοντα. πει-
ρατέον μὲν οὖν εἰς δύναμιν τὴν κρατίστην ἀγ-

[Marginal notes: καὶ πολεμίων; κοινὴν χρήσιμον εἶναι τὴν]

Varro, Cato, et de liberis educandis apud N. M. 1362
Remotissimum ad discendum formido, ac nimis timor, et omnis perturbatio animi, contra: delectatio protelo ad discendum.

ρωγὴμ ποιεῖσθαι τῶμ παίδωμ καὶ τοῖς πένη
σιν. εἰ δὲ μή, τῇ γε δυνατῇ χρηστέομ. καὶ ταῦ
τα μὲμ δὴ τῷ λόγῳ παρεφορτισάμην. ἵ-
τὰ — να ἐφεξῆς καὶ τὰ ἄλλα μὴ φέρομτα πρὸς τὴν
ὀρθὴν τῶν νέων ἀγωγὴν, συνάψω. καὶ γὰρ φη
Terent. adelphis — μὶ δεῖν, τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπι
Pudore et liberalitate liberos retinere satius — τηδευμάτων ἄγειν. παραινέσεσι καὶ λόγοις
esse credo, quam metu.
δοκεῖ — μὴ μὰ Δία πληγαῖς· μὴ δὲ αἰκισμοῖς· ἔοικε
γάρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐ
γὰρ — λευθέροις πρέπειν· ἀπομαρκῶσι καὶ φρίττουσι
πρὸς τοὺς πόνους. τὰ μὲμ διὰ τὰς ἀλγηδό-
νας τῶν πληγῶν· τὰ δὲ, καὶ διὰ τὰς ὕβρεις. ἔ
παινοι δὲ καὶ ψόγοι πάσης εἰσὶμ αἰκίας ὠφε 98
λιμώτεροι τοῖς ἐλευθέροις. οἱ μὲν ἐπὶ τὰ κα
λὰ παρορμῶντες. οἱ δὲ ἀπὸ τῶμ αἰσχρῶμ ἀ
ποικίλως — νείργοντες· δεῖ δὲ ἐναλλὰξ καὶ ποικίλαις χρῆ
σθαι ταῖς ἐπιπλήξεσι καὶ τοῖς ἐπαίνοις. κἀπει
ἐυθρασύνωνται ταῖς ἐπιπλήξεσιν, — δὰν ἄγαν σφοδρῶς ἐπιπλήξωσιν, ἐμ αἰσχύνῃ
ποιεῖσθαι· καὶ πάλιν ἀνακαλεῖσθαι τοῖς ἐπαί
νοις. καὶ μιμεῖσθαι τὰς τίτθας αἵτινες ἐπει
δὰν τὰ παιδία κλαυθμυρίσωσιν εἰς παρηγο

ρίαν πάλιν τὴν μεγαλοψυχίαν παρέχουσι. δεῖ δὲ αὐ
τοὺς μηδὲ τοῖς ἐγκωμίοις ἐπαίρειν καὶ φυσᾶν·
χαυνοῦνται γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαί
νων, καὶ θρύπτομται. ἤδη δέ τινας ἐγὼ εἶδον
πατέρας, οἷς τὸ λίαν φιλεῖν τοῦ μὴ φιλεῖν
αἴτιον κατέστη. τί δέ ἐστιν ὃ βούλομαι λέγειν;
ἵνα τῷ παραδείγματι φωτεινότερομ ποιήσω
τὸμ λόγομ. σπεύδοντες γὰρ τοὺς παῖδας ἐμ
πᾶσι τάχιομ πρωτεῦσαι, πόνους αὐτοῖς ὑ
περμέτρους ἐπιβάλλουσιν. οἷς ἀπαυδῶντες
ἐκπίπτουσι· καὶ ἄλλως βαρυνόμενοι ταῖς κα
κοπαθείαις, οὐ δέχονται τὴν μάθησιν εὐηνίως.
ὥσπερ γὰρ τὰ φυτὰ τοῖς μὲμ μετρίοις ὕδα
σι τρέφεται, τοῖς δὲ πολλοῖς πνίγεται, τὸν αὐ
τὸν τρόπον ψυχὴ, τοῖς μὲν συμμέτροις αὔξεται
πόνοις, τοῖς δὲ ὑπερβάλλουσι βαπτίζεται.
δοτέομ οὖμ τοῖς παισὶμ ἀναπνοὴμ τῶμ συνε
« χῶμ πόνων ἐνθυμουμένους· ὅτι πᾶς ὁ βίος
« ἡμῶν, εἰς ἄνεσιν καὶ σπουδὴν διείρηται. καὶ διὰ διῄρηται
« τοῦτο οὐ μόνομ ἐγρήγορσις, ἀλλὰ καὶ ὕπνος,
« εὑρέθη· οὐ δὲ πόλεμος ἀλλὰ καὶ εἰρήνη· οὐ δὲ

χειμῶνος, ἀλλὰ καὶ εὐδία· οὐδὲ ἐνεργοὶ πρά-
ξεις ἀλλὰ καὶ ἑορταί. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ἡ ἀνά-
παυσις τῶν πόνων ἐστὶν ἄρτυμα· καὶ οὐκ ἐ-
πὶ τῶν ζώων τοῦτο ἴδοι τις γιγνόμενον· ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων· καὶ γὰρ τὰ τόξα καὶ τὰς
λύρας ἀνίεμεν, ἵνα ἐπιτεῖναι δυνηθῶμεν·
καθόλου δὲ σώζεται σῶμα μὲν ἐνδείᾳ καὶ
πληρώσει· ψυχὴ δὲ ἀνέσει καὶ πόνῳ· ἄξιον δὲ
ἐπιτιμᾶν τῶν πατέρων ἐνίοις, οἵτινες παι-
δαγωγοῖς καὶ διδασκάλοις, ἐπιτρέψαντες
τοὺς υἱεῖς· αὐτοὶ τῆς τούτων μαθήσεως, οὔ-
τε αὐτόπται γίγνονται τὸ παράπαν· οὔτε αὐτή-
κοοι, πλεῖστον τοῦ δέοντος ἁμαρτάνοντες·
αὐτοὺς γὰρ παρ᾽ ὀλίγας ἡμέρας δεῖ δοκιμασί-
αν λαμβάνειν τῶν παίδων· ἀλλὰ μὴ τὰς ἐλ-
πίδας ἔχειν, ἐν μισθωτοῦ διαθέσει· καὶ γὰρ ἐ-
κεῖνοι πλείονα ποιήσονται τὴν ἐπιμέλειαν
τῶν παίδων, μέλλοντες ἑκάστοτε διδόναι τὰς
εὐθύνας· καὶ ταῦτα δὴ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ ἱπ-
ποκόμου χαρίεν· ὡς οὐδὲν οὕτω πιαίνει τὸν
ἵππον, ὡς βασιλέως ὀφθαλμός· πάντων δὲ

ξενοφῶν οἰκονομικῷ

καὶ ὅ τοῦ πέρσου, καὶ λίβυος ἀπόφθεγμα εὖ ἂν ἔχοι· ὁ μὲν γὰρ ἐρωτηθεὶς τί μάλιστα ἵππον πιαίνει, ὁ τοῦ δεσπότου ὀφθαλμός, ἔφη. ὁ δὲ λίβυς ἐρωτηθεὶς, ποία κόπρος ἀρίστη, τὰ τοῦ δεσπότου ἴχνη ἔφη:~ ἀρισ. οἰκονομικ. α.

Et ideo maiores fertilissimum in agro oculum domini esse dixerunt:~ Plin. 18. Cap.

μοι μάλιστα τὴν μνήμην τῶν παίδων ἀσκεῖν
καὶ συνεθίζειν· αὕτη γὰρ ὡς περεὶ τῆς παιδεί- ὥσπερ
ας ἐστὶ ταμεῖον. καὶ διὰ τοῦτο μητέρα τῶν
μουσῶν ἐμυθολόγησαν εἶναι τὴν μνήμην· μνημοσύνην
αἰνιττόμενοι καὶ παραδηλοῦντες, ὅτι οὕτως οὐ-
δὲν γεννᾶν καὶ τρέφειν ὡς ἡ μνήμη πέφυκε. καὶ
τοίνυν ταύτην κατ' ἀμφότερα ἐστὶν ἀσκητέ-
ον. εἴτε ἐκ φύσεως μνήμονας εἶεν οἱ παῖδες,
εἴτε καὶ τοὐναντίον ἐπιλήσμονας. τὴν γὰρ
πλεονεξίαν τῆς φύσεως ἐπιρρώσομεν. τὴν
δὲ ἔλλειψιν, ἀναπληρώσομεν. καὶ οἱ μὲν
τῶν ἄλλων ἔσονται βελτίους· οἱ δὲ αὐτῶν. τὸ γὰρ
ἡσιόδειον καλῶς εἴρηται· Ει γάρ κεν καὶ σμι-
κρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθοίης. καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρ-
δοις, τάχα κεν καὶ μέγα τὸ γένοιτο. μὴ λαν-
θανέτω τοίνυν μηδὲ τοῦτο τοὺς πατέρας, ὅτι τὸ
μνημονικὸν, τῆς μαθήσεως μέρος, οὐ μόνον
πρὸς τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τοῦ βί-
ου πράξεις οὐκ ἐλαχίστην συμβάλλεται μοῖραν.
ἡ γὰρ τῶν γεγενημένων πράξεων μνήμη, τῆς
περὶ τῶν μελλόντων εὐβουλίας, γίγνεται παρά-

πλά. ἐν θεαιτήτῳ· καὶ ἡσιό. ἐν θεογονίᾳ.

λουκιανὸς ἐν ἀναχαρσιδι

Nil igitur fieri de nihilo posse fatendum est.

πλά. ἐν κρατύλῳ

καταθεῖο

ἔρδοις

διονύσιος ἁλικαρ. ἐν ἀρχῇ —
πολων παρα λακατ. δεῖγμα· καὶ μέντοι καὶ τῆς αἰσχρολογίας ἀπα
διογ. ἔφη.
τὸ ἔργον ... εἶναι κτέον τοὺς υἱεῖς· λόγος γὰρ ἔργου σκιὴ κατὰ δη λαερ. διογέ. ἐν δημοκρί.
τῶν ἀγρῶν.
ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ μόκριτον. εἶτα γε μὴν ἐντευκτικοὺς αὐτοὺς —
λόγου γνωρίζεται:– εἶναι παρασκευαστέον καὶ φιλοπροσηγόρους.
ὡς γὰρ τὰ ἀνέντευκτα τῶν ἠθῶν ἐστιν ἀξιομίση
τα, οὕτως οἱ παῖδες ἀμισεῖς γίγνοιντ' ἂν τοῖς
συνοῦσι μὴ παντελῶς ἐν ταῖς ζητήσεσιν, ἀπαραχωρητο.
„ παραχώρητοι γιγνόμενοι. οὐ γὰρ τὸ νικᾶν μό
ἡττᾶσθαι „ νον, ἀλλὰ καὶ τὸ νικᾶσθαι ἐπίστασθαι καλόν.
„ ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερόν. ἔστι γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ
νίκη καδμεία. ἔχω δὲ μάρτυρα τούτου, εὐ
„ ριπίδην τὸν σοφὸν ἐπαγαγέσθαι· λέγοντα δυ
„ οῖν λεγόντοιν θατέρου θυμουμένου, ὁ μὴ ἀν
ἀντιτείνων „ τιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. αὐτὴ τοίνυν τῶν
εἰρημένων οὐδενὸς ἧττόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ μᾶλ
λον ἐπιτηδευτέα τοῖς νέοις, καὶ δὴ λεκτέον. ταῦ
τα δ' ἐστὶ τὸ βίον ἄτυφον ἀσκεῖν, τό, τὴν
γλῶτταν κατέχειν· τὸ τῆς ὀργῆς ὑπεράνω γί
τῶν γνεσθαι. τὸ τῶν χειρῶν κρατεῖν· τούτων ἕκαστον ἡ
σκεπτέον λίκον ἐστὶν ὀπτέον· ἔσται δὲ ἐπὶ παραδειγμά
των γνωριμώτερα. οἷον ἵνα ἀπὸ τοῦ τελευ

καὶ χρημάτων τὰ [illegible] ὡς [illegible] αὐτὸς ἢ στεφανὸς ἐδέξατο πολλῶν ὡς [illegible]
κῶς διδόντων, ἀνδρὶ δυνατωτάτῳ, καὶ [illegible] τινὰ κύριον τῆς ἑλλάδος, ἀπέστειλεν εἰς λα
κεδαίμονα διὰ γυλίππου τοῦ στρατηγήσαντος περὶ σικελίαν, ὁ δὲ, ὡς λέγεται τὰς ῥα
φὰς τῶν ἀγγείων κάτωθεν ἀναλύσας, καὶ ἀφελὼν συχνὸν ἀργύριον ἐξ ἑκάστου πάλιν συνέρ
ραψεν. ἀγνοήσας ὅτι γράμματα ἐνῆν ἑκάστῳ τὸν ἀριθμὸν σημαῖνον. ἐλθὼν δέ. et quae sequuntur.

Ταίου πρῶτον ἄρξωμαι. τὰς χώρας τινὲς ὑπο
σχόντες λήμμασιν ἀδίκοις· τὸν προβεβιωμέ
μον βίον ἐξέχεαν. ὡς γύλιππος ὁ λακεδαιμό
νιος· τὰ σακκία τῶν χρημάτων παραλύ
σας φυγὰς ἀπεκλάσθη τῆς σπάρτης. τό γε μὴν
ἀόργητον ἀνδρός ἐστι σοφοῦ. σωκράτης μὲν γὰρ
λακτίσαντος αὐτὸν νεανίσκου θρασέος μάλα, καὶ
βδελυροῦ. τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ὁρῶν ἀγανακτοῦν
τας καὶ σφαδάζοντας. ὡς καὶ διώκειν αὐτὸν ἐθέ
λειν. ἆρα ἔφησεν. καὶ εἰ μοι ὄνος ἐλάκτισεν, ἀντι
λακτίσαι τοῦτον ἠξιώσατ' ἄν; οὐ μὴν ἐκεῖνός
γε παντελῶς κατεπράξατο. πάντων δὲ
αὐτὸν ὀνειδιζόντων, καὶ λακτιστὴν ἀποκαλούν
των, ἀπήγξατο. ἀριστοφάνους δὲ ὅτε τὰς νεφέ
λας ἐξέφερε. παντοίως πᾶσαν ὕβριν αὐτοῦ
κατασκεδαννύντος. καί τινος τῶν παρόντων
τὰ τοιαῦτα ἀνακωμῳδοῦντος, οὐκ ἀγανα
κτεῖς ἐπόντος ὦ σώκρατες; μὰ δί' οὐκ ἔγωγε ἔ
φησεν. ὡς γὰρ ἐν συμποσίῳ μεγάλῳ τῷ θε
άτρῳ σκώπτομαι. ἀδελφὰ δὲ τούτοις καὶ σύζυ σκώπτομαι
γα φανήσονται πεποιηκότος ἀρχύτας ὅτε

Cic. [illegible] Tusc. 2.2.6

Ex quo illud laudatur Architas, qui cum vilico factus esset iratior, quo te modo igitur accepissem nisi iratus essem.

istum Tarentinum, qui cum ad villam venisset, Ide .. [illegible] apud .. [illegible] Sed imitor Architam, et [illegible] aliter offendissem.

ραντῖνος. καὶ πλάτων. ὁ μὲν γὰρ ἐπανελθὼν ἀ-
πὸ πολέμου, στρατηγῶν δὲ ἐτύγχανε, γῆν κα-
ταλαβὼν κεχερσωμένην, τὸν ἐπίτροπον καλέ-
σας αὐτῆς, ᾤμωξας ἄν ἔφησεν εἰ μὴ λίαν ὠρ-
γιζόμην. πλάτων δὲ δούλῳ λίχνῳ καὶ βδε-
λυρῷ θυμωθεὶς, τὸν τῆς ἀδελφῆς υἱὸν σπεύ-
σιππον καλέσας. τοῦτον ἔφησεν ἀπελθὼν κρό-
τησον. ἐγὼ γὰρ πάνυ θυμοῦμαι. χαλεπὰ
δὲ ταῦτα καὶ δυσμίμητα φαίη τις ἄν. εἶ-
τα κἀγώ. πειρατέον δ᾽ οὖν εἰς ὅσον οἷόν τε ἐστὶ
τούτοις παραδείγμασι χρωμένους. τὸ πολὺ
τῆς ἀκράτου καὶ μαινομένης, ὑφαιρεῖν ὀργῆς.
οὐδὲ γὰρ ἐς τἆλλα ἐσμὲν ἴσοι ἐκείνοις ἐς
μὲν. οὔτ᾽ ἐμπειρίαις οὔτε καλοκαγαθίαις. ἀλ-
λ᾽ οὐδὲν ἧττον ἐκείνοις, ὥσπερ θεῶν ἱεροφάν-
ται καὶ δᾳδοῦχοι τῆς σοφίας ὄντως, ὅσα πέρ
ἐστιν ἐν δυνατῷ, ταῦτα μιμεῖσθαι καὶ περι-
κνίζειν ἐπιχειροῦμεν. τὸ τοίνυν τῆς γλώττης
κρατεῖν, περὶ τούτου γάρ, ὥσπερ ὑπεθέμην,
λοιπὸν εἰπεῖν, εἴ τις μικρὸν καὶ φαῦλον ὑπείλη-
φε, πολὺ σφόδρα διαμαρτάνει τῆς ἀληθείας οὐ

Margin notes:

Cic. [illegible] multo secus Speusippus Platonem [illegible] subsequens [illegible]

χρωμένους

εἰπεῖν, λοιπὸν, τὸ δέοντος

περὶ τῆς ὀργῆς [illegible]

φόρον γάρ· εὔκαιρος σιγὴ καὶ παντὸς λόγου κρεῖτ-
τον. καὶ διὰ τοῦτό μοι δοκοῦσι, τὰς μυστηριώδεις
τελετὰς οἱ παλαιοὶ καταδείξασθαι. ἵνα ἐμ ταύ-
ταις σιωπᾶμ ἐθισθέντες, ἐπὶ τὴν τῶν ἀν-
θρωπίνωμ μυστηρίωμ πίστιμ. τὸν ἀπὸ τῶν θεῶμ
μεταφέρωμεμ φόβον. καὶ γὰρ αὖ σιωπήσας μὲν
οὐδεὶς μετεμόησε. λαλήσαντες δὲ, παμ-
πληθεῖς. καὶ τὸ μὲν σιγηθὲν ἐξειπεῖν ῥᾴδιον.
τὸ δὲ ῥηθὲν, ἀναλαβεῖν ἀδύνατομ. μυρίους
δὲ ἔγωγε οἶδα ἀκούσας, ταῖς μεγίσταις συμ-
φοραῖς περιπεπτωκότας, διὰ τὴν τῆς γλώτ-
της ἀκρασίαν· ὧν τοὺς ἄλλους παραλιπὼν,
ἑνὸς ἢ δυοῖν τύπου ἕνεκεν ἐπιμνησθήσομαι.
τοῦ γὰρ Φιλαδέλφου γήμαντος τὴν ἀδελφὴν
Ἀρσινόην. Σωτάδης εἰπὼν, εἰς οὐχ ὁσίην τρυμα-
λιὴν τὸ κέντρον ὠθεῖς, ἐν δεσμωτηρίῳ πολ-
λοὺς κατεσάπη χρόνους. καὶ τῆς ἀκαίρου λα-
λιᾶς, οὐ μεμπτὴν ἔδωκε δίκην. ἵνα δὲ γέ-
λωτα παράσχῃ τοῖς ἄλλοις. αὐτὸς πολὺν χρό-
νομ ἔκλαυσεν. ἅμιλλα δὲ τούτοις καὶ σύζυ-
γα. καὶ Θεόκριτος ὁ σοφιστὴς εἶπέ τε καὶ ἔπαθε.

Na' nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.
συνακινδύνως [illegible]
Nova [illegible] Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
περιπεσόντας

καὶ πολὺ δεινότερα. ἀλεξάνδρου γὰρ πορφυρᾶς
ἐσθῆτας κελεύσαμτος κατασκευάζειν τοὺς
ἔλλημας. ἵνα ἐπανελθὼν τὰ ἐπιμίκια τοῦ
(θεό) πολέμου κατὰ τῶν βαρβάρων θύσειε. καὶ τῶν
ἐθνῶμ κατὰ κεφαλὴν, εἰσφερόντων ἄργυρον, πρό
τερον μὲμ ἔφησεν ἠμφισβήτουμ. νῦμ δ' ἐγνωκέ
ναι σαφῶς, ὅτι ὁ πορφύρεος ὁμήρου θάνατος
οὗτός ἐστιν. ἐξ ὧν ἐχθρὸν ἐκτήσατο τὸν ἀλέξαν
δρομ. ἀντίγονον δὲ τὸν βασιλέα τῶν μακεδόνων
(πήρωσιν) ἑτερόφθαλμον ὄντα, τὴν πώρωσιν προφέ- (Macro. 7 Satur)
ρων. εἰς τὴν μεγίσταμ ὀργὴν κατέστησε. τὸν γὰρ ἀρ
χιμάγειρον εὐτροπίωμα γεγωνημένον ἐν τάξει
παραγεμέσθαι πρὸς αὐτὸμ ἠξίου. καὶ λόγομ
(ταῦτα) δοῦναι καὶ λαβεῖν. ταῦτα δὲ ἀπαγγέλοντος ἐ
κείμου πρὸς αὐτόμ. καὶ πολλάκις προσιόντος, εὖ
οἶδα ἔφησεν. ὅτι ὠμόν με θέλεις τῷ κύκλω
πι παραθεῖναι. ὀνειδίζωμ τὸμ μὲμ, ὅτι πηρός.
τὸν δὲ, ὅτι μάγειρος ἦν. κἀκεῖνος τοιγαροῦμ εἶ
πώμ. τὴν κεφαλὴν οὐχ ἕξεις. ἀλλὰ τῆς ἀθυροστο-
μίας ταύτης καὶ μανίας δώσεις δίκην. ἀπή-
γγελλε τὰ εἰρημένα τῷ βασιλεῖ. καὶ ὁ μὲμ πέμ

ψας ἀνεῖλε τὸμ θεόκριτον· παρὰ πάντα δὲ
„ταῦτα ὅπερ ἐστὶν ἱεροπρεπέστατον, ἐκπαιδευ σπουδαιότατον
„τέον δεῖ τοὺς παῖδας, τὸ τ'ἀληθῆ λέγειν· τὸ γὰρ
„ψεύδεσθαι δουλοπρεπὲς καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἄ
„ξιον μισεῖσθαι· καὶ οὐδὲ μετρίοις δούλοις συγ
γνωστόν· ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἐνδοιάσας· οὐδὲ
μελλήσας περὶ τῆς τῶμ παίδωμ εὐκοσμίας μέλλησαι
καὶ σωφροσύνης διείλεγμαι· περὶ δὲ τοῦ ῥηθή διειλέχθην
σεσθαι μέλλοντος, ἀμφίδοξός εἰμι καὶ διχο-
γνώμωμ· καὶ τῇδε ^ κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγος κἀκεῖσε
πρὸς οὐδέτερον ῥέψαι δύναμαι· πολὺς δ' ὄκνος
ἔχει με καὶ τῆς εἰσηγήσεως· καὶ τῆς ἀποτροπῆς
τοῦ πράγματος· ἀποτολμητέον οὖμ ὅμως εἰ-
πεῖν αὐτό· τί οὖν τοῦτό ἐστι; πότερα δεῖ τοὺς
ἐρῶντας τῶμ παίδων, ἐὰν τούτοις συνεῖναι καὶ
συνδιατρίβειν, ἢ τοὐναντίον εἴργειν αὐτοὺς καὶ
ἀποσοβεῖν τῆς πρὸς τούτους ὁμιλίας προσ-
ήκων· ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψω πρὸς τοὺς
πατέρας αὐθεκάστους καὶ τὸν τρόπον ὀμφακίας αὐθεκάστους
καὶ στρυφνούς· οἳ τὴν τῶν τέκνων ὕβριν οὐκ ἀνασχετὴν νο
μίζουσι, τὴν τῶν ἐρώντων ὁμιλίαν· εὐλαβοῦμαι

ταύτῃ ὁ αὐτὸς ἐσκηνίτης γενέσθαι καὶ σύμβουλος·
ὅταν δ' αὖ πάλιν ἐνθυμηθῶ τὸν σωκράτην, τὸν
πλάτωνα, τὸν ξενοφῶντα, τὸν αἰσχίνην, τὸν κέ-
βητα, τὸν πάντα χορὸν ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν
οἳ τοὺς ἄρρενας ἐδοκίμασαν ἔρωτας, καὶ τὰ
ἐπὶ τὰ μειράκια προήγαγον ἐπί τε παιδείαν καὶ δη-
μαγωγίαν, καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν τρόπων, πά-
λιν ἕτερος γίγνομαι, καὶ κάμπτομαι πρὸς τὸν
ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ζῆλον· μαρτυρεῖ δὲ τού-
„τοις εὐριπίδης, οὕτω λέγων· ἀλλ' ἔστι δή τις ἄλ-
„λος ἐν βροτοῖς ἔρως ψυχῆς δικαίας· σώφρονός
„τε κἀγαθῆς. τοὺς μὲν οὖν τῆς ὥρας ἐπιθυ- πλά. νομ. πολι:
μοῦντας ἀπελαύνειν προσήκει· τοὺς δὲ τῆς ψυ-
χῆς ἐραστὰς ἐγκρίνειν κατὰ τὸ σύνολον· καὶ
τοὺς μὲν θήβησι καὶ τοὺς ἤλιδι φευκτέον ἔρω-
τας· καὶ τὸν ἐκ κρήτης καλούμενον ἁρπαγμόν·
τοὺς δὲ ἀθήνησι καὶ τοὺς ἐν λακεδαίμονι ζηλω-
τέον· καὶ τῶν παίδων μιμητέον. περὶ μὲν οὖν
τούτων, ὅπως ἕκαστος αὐτὸς ἑαυτὸν πεπεί-
ὑπολαμβανέτω κεν, οὕτως ὑπολαμβανέτω· ἐγὼ δὲ ἐπειδὴ πε-
ρὶ τῆς τῶν παίδων εὐταξίας εἴρηκα καὶ κοσμι-

λουκιανὸ ἐν βίων πράσει 23 — τὸ δὴ τοῦ πλάτωνος σπουδῇ καὶ χαριεντισμῷ (πλά. ἐν ε. πολι.
μεμιγμένον, ὃ παραλειπτέον· ἐξεῖναι γάρ φα-
σι δεῖν τοῖς ἀριστεύσασιν ὧν ἂν βούλωνται τῶν
καλῶν φιλῆσαι.)

sententia quaestio fuit quae non multo audivi, atque accepi libenter, quam Plato in civitate quam in libris suis condidit τῆς πολιτείας, fingebat. κοινὰς τὰς γυναῖκας esse censuit. Et praemia viris fortibus, summisque bellatoribus posuit saviationes puerorum, et puellarum. li. 5. li. 13. ca. 2

ὅτι τοσ, καὶ ἐπὶ τὴν τῶν μειρακίων ἡλικίαν ἤδη
μεταβήσομαι. μικρὰ παντάπασιν. πολλάκις εἰπών,
γὰρ κατεμεμψάμην τοὺς μοχθηρῶν ἠθῶν γινο ἐθῶν
μένας ἐσηγητάς. οἵτινες τοῖς μὲν παισὶ παιδα
γωγοὺς καὶ διδασκάλους ἐπέστησαν. τὴν δὲ τῶν
μειρακίων ὁρμὴν ἄφωτον εἴασαν νέμεσθαι. δέ ἀνεχομ
ον ὅμ τοὐναντίον πλείω ποιεῖσθαι τουτ εὐ αὐ
λάβειαν καὶ φυλακὴν, τῶν παίδων. τίς γὰρ οὐ ἢ τῶν
κοῖδεν ὅτι τὰ μὲν τῶν παίδων πλημμελή
ματα, μικρὰ καὶ παντελῶς ἐστὶν ἰάσιμα.
παιδαγωγῶν ἴσως ὀλιγωρία. καὶ διδασκά
λων παραγωγὴν ἀνηκουστία. τὰ δὲ τῶν ἤδη νε παραγωγῆς
ανιζομένων ἀδικήματα, πολλάκις ὑπερ
φυᾶ γίγνεται καὶ σχέτλια, ἀμετρία γαστρὸς, καὶ
κλοπαὶ πατρῴων χρημάτων. καὶ κύβοι. καὶ κῶ
μοι. καὶ πότοι. καὶ παρθένων ἔρωτες. καὶ γυναικῶν
οἰκοφθορίαι γαμετῶν. οὐκοῦν τὰς τούτων ὁρ
μὰς ταῖς ἐπιμελείαις δεσμεύειν καὶ κατέ
χειν προσῆκεν. ἀταμίευτον γὰρ τῶν ἡδονῶν ἡ
ἀκμὴ καὶ σκιρτητικὸν καὶ χαλινοῦ δεόμενον.
ὥσθ᾽ οἱ μὴ τῆς ἡλικίας ταύτης ἐρρωμένως ἀν

παραλαμβανόμενοι τῇ διανοίᾳ δι' ὅλου ἕξουσι
χανθάνουσα ἄν, ἐπεὶ τὰ ἀδικήματά ἐστι. δεῖ τοίνυν τοὺς ἔ
μφρονας πατέρας, παρὰ τοῦτον μάλιστα τὸν
καιρὸν φυλάττειν καὶ ἐγρηγορέναι· σωφρονίζοντας τοὺς
μειρακίσκους· διδάσκοντας. ἀπειλοῦντας. δε
ομένους. συμβουλεύοντας. ὑπισχνουμένους.
παραδείγματα δεικνύντας. τῶν μὲν, διὰ φι
ληδονίαν συμφοραῖς περιπεσόντων. διὰ δὲ καρ
τερίαν ἔπαινον καὶ δόξαν ἀγαθὴν περιποιησα
μένων. δύο γὰρ ταῦτα ὡσπερεὶ στοιχεῖα τῆς
ἀρετῆς ἐστιν· ἐλπίς τε τιμῆς, καὶ φόβος τιμωρί 96
ας. ἡ μὲν γὰρ ὁρμητικωτέρους, πρὸς τὰ κάλ- πλά. α. πο. λιτ.
λιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων. ἡ δὲ ὀκνηροὺς πρὸς
τὰ φαῦλα τῶν ἔργων ἀπεργάζεται. καθόλου πλά. ε. νο.
δὲ ἀπείργειν προσήκει τοὺς παῖδας, τῆς πρὸς τοὺς
πονηροὺς ἀνθρώπους συνουσίας· ἀποφέρονται 70
γάρ τι τῆς τούτων κακίας. τοῦτο δὲ παρήγγε
λε καὶ πυθαγόρας αἰνίγμασιν. ἃ παρ' ἐγὼ πα
ραθεὶς ἐξηγήσομαι. καὶ γὰρ ταῦτα πρὸς ἀρε
τῆς κτῆσιν συμβάλλεται ῥοπὴν οὐκ ἐλαχίστην·
οἷον μὴ γεύεσθαι μελανούρων. τουτέστι μὴ

συνδιατρίβειν μέλασιν ἀνθρώποις· διὰ κα-
κοήθειαν. μὴ δὲ ζυγὸν ὑπερβαίνειν· τουτέστιν ὅ-
τι δεῖ τῆς δικαιοσύνης πλεῖστον ποιεῖσθαι
λόγον, καὶ μὴ ταύτην ὑπερβαίνειν. μὴ δὲ ἐπὶ
χοίνικα καθίσαι· φεύγειν ἀργίαν, καὶ προνοεῖν
ὅπως τὴν ἀναγκαίαν παρασκευάσωμεν τροφήν.
μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιάν· ἀντὶ τοῦ προ-
χείρως οὐ δεῖ συναλλάττειν. μὴ φέρειν στενὸν δα-
κτύλιον· ὅτι δεῖ τὸν βίον ἐλεύθερον ἐπιτηδεύ-
ειν, καὶ μηδένα δεσμὸν προσάπτειν αὐτῷ. πῦρ
σιδήρῳ μὴ σκαλεύειν· ἀντὶ τοῦ θυμούμενον
μὴ ἐρεθίζειν· οὐ γὰρ προσῆκεν, ἀλλ' ὑπείκειν τοῖς
ὀργιζομένοις. μὴ ἐσθίειν καρδίαν· μὴ βλάπτειν
τὴν ψυχὴν ταῖς φροντίσιν αὐτὴν καταψύχοντα.
κυάμων ἀπέχεσθαι· ὅτι οὐ δεῖ πολιτεύεσθαι.
κύαμοι γὰρ ἦσαν ἔμπροσθεν αἱ ψηφοφο-
ρίαι, δι' ὧν πέρας ἐπετίθεσαν ταῖς ἀρχαῖς. σι-
τίον εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν· ἐπισημαίνει
γὰρ ὅτι εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀστεῖον λόγον ἐμβάλ-
λειν οὐ προσήκει· ὁ μὲν γὰρ λόγος τροφὴ διανοί-
ας ἐστί· τοῦτον δὲ ἀκάθαρτον ἡ πονηρία ποιεῖ.
Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis acescit.

Margin notes (left): σφα. καλα. ρωμαϊκα 250 συμποσ. 2 868 — 96 — 70 — α. θ. χνῃ ca. 17 — Hora. epla 2a — Lucret. vi. [illegible]

τῶν ἀνθρώπων μὴ ἐπιστρέφεσθαι ἐπὶ τοὺς ὑ- ci. Y sen…
ρους ἐλθόντας. τουτέστι μέλλοντας ἀποθνή-
σκειν· καὶ τὸν ὅρον τοῦ βίου πλησίον ὄντα ὁ-
ρῶντας, φέρειν εὐκόλως καὶ μὴ ἀθυμεῖν· ἀνα-
κάμπτω δὲ ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ λόγου ὑπόθε-
σιν. ἁπάντων μὲν γὰρ ὅπερ ἔφην τῶν πονηρῶν
ἀνθρώπων ἀπάγειν δεῖ τοὺς παῖδας· μάλι-
στα δὲ τῶν κολάκων. ὅπερ γὰρ πολλάκις καὶ
πρὸς πολλοὺς τῶν πατέρων διατελῶ λέγων …ι Ευη…
καὶ νῦν ἂν εἴποιμι· γένος οὐδέν ἐστιν ἐξωλέστε-
ρον· οὐδὲ μᾶλλον καὶ θᾶττον ἐκτραχηλίζον τὴν 73
νεότητα, τῶν κολάκων· οἳ καὶ τοὺς πατέρας,
καὶ τοὺς παῖδας προρρίζους ἐκτρίβουσι· τῶν μὲν
τὸ γῆρας ἐπίλυπον· τῶν δὲ, τὴν νεότητα ποι-
οῦντες. τῶν δὲ συμβουλευμάτων, δέλεαρ
ἀφύλακτον, προτείνοντες τὴν ἡδονήν. τοῖς παι-
νήφειν σὶ τοῖς πλουσίοις οἱ πατέρες μήφειν παραινοῦ-
σιν· οἱ δὲ μεθύειν· σωφρονεῖν, οἱ δὲ ἀσελγαίνειν·
φυλάττειν, οἱ δὲ δαπανᾶν· φιλεργεῖν, οἱ δὲ ῥα-
θυμεῖν· στιγμὴ χρόνου πᾶς ἐστιν ὁ βίος λέγοντες· πρὸς ἀπολ…
τί δὲ φροντι… | προσήκει ζῆν καὶ οὐ παραζῆν προσήκει. τί δ' ἂν φροντι-

στέον ἡμῖν τῶν τοῦ πατρὸς ἀπειλῶν. κρονόληρος — ὑμῖν
καὶ σοροδαίμων ἐστί. καὶ μετέωρον τὴν τα- — καὶ μετέωρον αὐτὴν ἀράμενοι
χίστην ἐξοίσομεν. καθῆκε δέ τις καὶ χαμαι- — χαμαιτύπην
τύπην. καὶ προσαγορεῦσαι γαμετήν. καὶ τὰ τῶν — προσηγόρευσε
πατέρων ἐφόδια τοῦ γήρως ἐσύλησε καὶ πε- — ἐξεκέκοψε καὶ σεσύ-
ριέκοψε. μιαρὸν τὸ φῦλον. ὑποκριταὶ φιλίας. — ληκε
ἄγευστοι παρρησίας. πλουσίων μὲν κόλακες.
πενήτων δὲ ὑπερόπται. ὡς ἐκ λυρικῆς τέ-
Cor. 1 Ennu— χνης ἐπὶ τοὺς νέους ἀγόμενοι. σεσηρότες. ὁ
θοῖ φέρονται γέλωσι. καὶ ψυχῆς ὑπερβολιμαῖ-
α. καὶ νόθα μέρη βίου. πρὸς δὲ τὸ τῶν πλου-
σίων νεῦμα ζῶντες. τῇ τύχῃ μὲν ἐλεύθεροι,
τῇ προαιρέσει δὲ δοῦλοι. ὅταν δὲ μὴ ὑβρίζων-
ται, τότε ὑβρίζεσθαι δοκοῦντες. ὅτι μάτην — ὅτι μὴ
παραφέρονται. ὥστε εἴ τῳ μέλει τῶν πατέρων, — μέλει
τῆς τῶν τέκνων εὐαγωγίας. ἐκδιωκτέον τὰ μι- — μυσαρά
αρὰ ταῦτα θρέμματα. ἐκδιωκτέον δὲ καὶ τὰς
τῶν συμφοιτητῶν μοχθηρίας. καὶ γὰρ οὗτοι τὰς
ἐπιεικεστάτας φύσεις ἱκανοὶ διαφθείρειν εἰσί.
ταῦτα μὲν οὖν καλὰ καὶ συμφέροντα. ἃ
δὲ μέλλω λέγειν ἀνθρώπινα. οὐδὲ γὰρ αὖ,

πάλιν τοὺς πατέρας ἔγωγε ἀξιῶ τελέως τρα
χεῖς καὶ σκληροὺς εἶναι τὴμ φύσιμ· ἀλλὰ πολ
τῷ νεωτέρῳ λαχοῦ, καὶ συγχωρῆσαί τινα τῶμ προτέρων
ἁμαρτημάτων· καὶ ἑαυτοὺς ἀναμιμνήσκειν, ὅ
τι ἐγένοντο νέοι· καὶ καθάπερ ἰατροὶ τὰ πικρὰ
τῶν φαρμάκων τοῖς γλυκέσι χυμοῖς καταμι
γνύντες τὴμ τέρψιμ ἐπὶ τὸ συμφέρομ, πάρο
δομ εὗρον· οὕτω δεῖ τοὺς πατέρας τὴν τῶν ἐπι
τιμημάτων ἀποτομίαν τῇ πρᾳότητι μιγνύ
ναι· καὶ τοτὲ μὲν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶμ παί
δων ἐφιέναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας· τοτὲ δὲ
αὖ πάλιν ἀντιτείναι· καὶ μάλιστα δὲ εὐκό
λως φέρειμ τὰς ἁμαρτίας· εἰ δὲ μή γε, προ
σοργισθέντας, ταχέως ἀποφλεγμῆναι·
μᾶλλον γὰρ ὀξύθυμομ εἶναι δεῖ τὸμ πατέρα
ἢ βαρύθυμομ· ὡς τό γε δυσμενὲς καὶ δυσκα
τάλλακτον μισοτεκνίας, οὐ μικρὸν τεκμή
ριόν ἐστι· καλὸμ δὲ ἔνια τῶν ἁμαρτημάτων,
μὴ δὲ εἰδέναι δοκεῖν· ἀλλὰ τὸ τοῦ γήρως ἀμβλυ
ωπὸμ καὶ δύσκωφον, ἐπὶ τὰ γιγνόμενα με
ταφέρειμ· ὡς ἔνια τῶν πραττομένων ὁρῶμ

τὰς μὴ ὁρᾶν. καὶ ἀκούοντας μὴ ἀκούειν. φί
λων ἁμαρτήματα φέρομεν. τί θαυμαστὸν
εἰ τέκνων. δούλων πολλάκις κραιπαλώντων
μέθην οὐκ ἐξηλέγξαμεν. ἐφείσω ποτέ. ἀλ
λὰ καὶ χορήγησον. ἠγανάκτησας ποτέ, ἀλ
λὰ καὶ συγγνῶθι. ἐβουκόλησε ποτὲ διὰ οἰκέ — σύγγνωθι
του, τὴν ὀργὴν κατάσχες. ἐξ ἀγροῦ ποτὲ ζεῦγος — κατάσχες
ἀφείλετο. ἦλθε ποτὲ χθιζῆς μέθης ἀποπνέ — [illegible]
ων, ἀγνόησον. μύρων ὄζων, σίγησον. οὕτω — ἀπόζων
σκιρτῶσα νεότης πωλοδαμνεῖται. πειρατέον
δὲ τοὺς ἡδονῶν ἥττους καὶ πρὸς τὰς ἐπιτι
μήσεις δυσηκόους, γάμῳ καταζεῦξαι. δεσ
μὸς γὰρ οὗτος τῆς νεότητος ἀσφαλέστατος. ἐγ
γυᾶσθαι δὲ δεῖ τοῖς υἱοῖς γυναῖκας, μήτε εὐ
π. λο. γ 42 γενεστέρας πολλῷ. μήτε πλουσιωτέρας.
» τὸ γὰρ τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα, σοφόν. ὡς οἵ γε — ἔλαν
μακρῷ κρείττους ἑαυτῶν λαμβάνοντες, οὐ
τῶν γυναικῶν ἄνδρες. τῶν δὲ προικῶν δοῦ
λοι λανθάνουσι γινόμενοι. βραχέα δὲ προσ
θεὶς αὐτοῖς, παραγράψω τὰς ὑποθήκας. — περιγράψω
πρὸ πάντων γὰρ δεῖ τοὺς πατέρας, τὸ μὴ — τῶ

104 (ἀριστοτέλ. β. ἠθικ. περὶ τοῦ ...
ἃ γὰρ τις αὐτὸς ποιεῖ, ταῦτα λέγει τοῖς πέλας
μὴ νεμεσᾶν, ὥστε ἂν μὴ ποιῇ, δῆλον ὅτι νεμεσᾷ.

δεῖν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ πάντα ἃ δεῖ πράττειν,
ἐναργὲς ἑαυτοὺς παράδειγμα τοῖς τέκνοις
παρέχειν· ἵνα πρὸς τὸν τούτων βίον, ὥσπερ
κάτοπτρον ἀποβλέποντες, ἀποτρέπωνται τῶν
αἰσχρῶν ἔργων καὶ λόγων· ὡς οἵτινες τοῖς ἁ-
μαρτάνουσιν υἱοῖς ἐπιτιμῶντες τοῖς αὐτοῖς
ἁμαρτήμασι περιπίπτουσιν, ἐπὶ τῷ ἐκεί-
νων ὀνόματι λανθάνουσιν ἑαυτῶν κατήγοροι γι-
γνόμενοι· τὸ δόλον φαύλως ζῶντες οὐδὲ τοῖς
δούλοις παρρησίαν ἄγουσιν ἐπιτιμᾶν· μή τοι
γε τοῖς υἱοῖς· χωρὶς δὲ τούτων, γένοιντο ἂν αὐτῶν
τῶν ἀδικημάτων σύμβουλοι καὶ διδάσκα-
λοι. ὅπου γὰρ γέροντές εἰσιν ἀναίσχυντοι, ἐν-
ταῦθα ἀνάγκη καὶ νέους ἀναιδεστάτους εἶναι.
πειρατέον οὖν εἰς τὸν τῶν τέκνων σωφρονισμὸν
πάντα ὅσα προσῆκεν ἐπιτηδεύειν. ζηλώσαν-
τας Εὐρυδίκην· ἥτις Ἰλλυρὶς οὖσα καὶ τρισβάρ-
βαρος, ὅμως ἐπὶ τῇ μαθήσει τῶν τέκνων ὀψὲ
τῆς ἡλικίας, ἥψατο παιδείας· ἱκανῶς δὲ αὐ-
τῆς τὴν φιλοτεκνίαν σημαίνει τὸ ἐπίγραμμα
ὅπερ ἀνέθηκε Μούσαις· Εὐρυδίκη Ἱεραπολι

δημοσθένης . φ. ὅλον ... ἐπὶ τέλ.
οἱ δ' ὅλως, μή τι
τρισβάρβαρος

πρὸς κολοσ. 283
παῦλ. πρὸς ῥωμαί.
ματθαῖ. ἐν εὐαγγέλ.
φα. νγ.
πῶς ἀντλῆς ἐπ' ἐχθρ.
πλα. ε. νό.
πλούτ. κεφα.
καταγα. ... 242
πο. λο. μα. 227
ἐν γαμικ. παραγ. 125

" ἥ τις τόδ' ἀνέθηκε Μούσαις εὔοισαν ψυχῆς
" ἐλοῦσα πόθον· Γράμματα γὰρ μνήματα λό
" γων, μήτηρ γυγαῦα· Παίδων ἡβώντων ἐ
" ξαπορήσω μαθεῖν· τὸ μὲν οὖν πάσας τὰς προειρημένας συμπεριλαβεῖν, εὐχῆς ἴσως ἢ παραινέσεως ἔργον ἐστί. τὸ δὲ τὰς πλείους ζηλῶσαι, καὶ αὐτὸ μὲν εὐμοιρίας δε όμενόν ἐστι· καὶ πολλῆς ἐπιμελείας. ἀνυστὸν δ' οὖν ἀμθρωπίνῃ φύσει καθέστηκεν·

ΤΕΛΟΣ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ. ΙΕΡΩΝ. Η ΤΥΡΑΝΝΙΚΟΣ.

ιμωνίδης ὁ ποιητὴς, ἀφίκετό ποτε πρὸς ἱέρωμα τὸν τύραμμον. σχολῆς δὲ γινομένης ἀμφοῖν, εἶπεν ὁ σιμωνίδης. ἆρ' ἄν μοι ἐθελήσαις ὦ ἱέρων διηγήσασθαι, ἃ εἰκὸς εἰδέναι σε βέλτιον ἐμοῦ, καὶ

ποῖα ταῦτ' ἐστίν ἔφη ὁ ἱέρων. ὁποῖα δὴ ἐ-
γὼ βέλτιον ἂν εἰδείην σοῦ οὕτως ὄντος σοφοῦ ἀν-
δρός. οἶδά σε ἔφη ἐγὼ καὶ ἰδιώτην γεγενη-
μένον καὶ νῦν τύραννον ὄντα. εἰκὸς οὖν ἀμφοτέ-
ρων πεπειραμένον. καὶ εἰδέναι σε μᾶλλον ἐ-
μοῦ· πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ὁ ἰδιω-
τικὸς βίος. εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λύπας ἀνθρώ-
ποις. τί οὖν ἔφη ὁ ἱέρων οὐχὶ καὶ σὺ, ἐπεὶ
νῦν γε ἔτι ἰδιώτης εἶ, ὑπέμνησάς με τὰ ἐν
τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. οὕτως γὰρ ἄν σοι οἶμαι μά-
λιστα ἐγὼ δύνασθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα
ἐν ἑκατέρῳ. οὕτω δὴ ὁ σιμωνίδης εἶπε.
τοὺς μὲν δὴ ἰδιώτας ἔγωγε ὦ ἱέρων δοκῶ
μοι καταμεμαθηκέναι. διὰ μὲν τῶν ὀφθαλ-
μῶν, ὁράμασιν ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους.
διὰ δὲ τῶν ὤτων ἀκούσμασι. διὰ δὲ τῶν ῥι-
νῶν, ὀσμαῖς. διὰ δὲ τοῦ στόματος, σίτοις τε καὶ
ποτοῖς. τὰ δ' ἀφροδίσια, δι' ὧν δὴ, πάντες ἐ-
πιστάμεθα. τὰ δὲ ψύχη καὶ θάλπη καὶ σκλη-
ρὰ καὶ μαλακὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα, ὅλῳ τῷ
σώματί μοι δοκοῦμεν ἔφη κρίνοντες. ἥδεσθαί
τε καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς. ἀγαθοῖς δὲ καὶ κα-

κοινῇ· ἔστι μὲμ ὅτε δι' αὐτῆς τῆς ψυχῆς μοι
δοκοῦμεν ἥδεσθαι. ὅτε δ' αὖ λυπεῖσθαι. ἔστι
δ' ὅτε κοινῇ· καὶ διά τε τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τοῦ
σώματος. τῷ δ' ὕπνῳ ὅτι μὲν ἡδόμεθα, δο-
κῶ μοι αἰσθάνεσθαι· ὅπως δὲ· καὶ ᾧτινι· καὶ ὁπό
τε, ταῦτα, μᾶλλον πως ἔφη δοκῶ μοι ἀγνο-
εῖν. καὶ οὐδὲν ἴσως τοῦτο θαυμαστόν· εἰ τὰ ἐν
τῷ ἐγρηγορέναι σαφεστέρας ἡμῖν τὰς αἰσθήσεις
παρέχεται· ἢ τὰ ἐν τῷ ὕπνῳ· πρὸς ταῦτα δὴ
ὁ ἱέρωμ ἀπεκρίνατο· ἐγὼ μὲμ τοίνυν ἔφη ὦ
σιμωνίδη. ἔξω τούτων ὧν εἴρηκας σύ γε· οὐδ' ὅ
πως αἴσθοιτό τινος ἄλλου ὁ τύραννος ἔχοιμ' ἂν
εἰπεῖν. ὥστε μέχρι γε τούτου οὐκ οἶδ' εἴ τινι δια-
φέρει ὁ τυραμμικὸς βίος τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. καὶ ὁ
σιμωνίδης εἶπεν. ἀλλ' ἐμ τοῖσδε ἔφη διαφέρει.
πολλαπλάσια μὲμ δι' ἑκάστου τούτων εὐφραίνε-
ται· πολὺ δὲ μείω τὰ λυπηρὰ ἔχει. καὶ ὁ ἱέρων
εἶπεν· οὐχ οὕτως ἔχει ὦ σιμωνίδη ταῦτα·
ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι, μείω πολὺ εὐφραίνονται οἱ τύ
ραννοι τῶν μετρίως διαγόντων ἰδιωτῶν πολὺ
δὲ πλείω καὶ μείζω λυποῦνται. ἄπιστα λέγεις ἔ
φη ὦ σιμωνίδης. εἰ γὰρ οὕτω ταῦτ' ἔχει, πῶς

ἄν. ἄλλοι μὲν ἐπιθυμοῦσι τυραννεῖν· καὶ ταῦ
τα τῶν δοκούντων ἱκανωτάτων ἀνδρῶν εἶναι. πῶς
δὲ πάντες ἐζήλουν ἂν τοὺς τυράννους. ὅτι,
ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Ἱέρων. ἄπειροι ὄντες ἀμφο
τέρων τῶν ἔργων, σκοποῦσι περὶ αὐτοῦ. ἐ
γὼ δὲ πειράσομαί σοι διδάσκειν ὅτι ἀληθῆ
λέγω· ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὄψεως. ἐντεῦθεν
γὰρ δοκῶ καὶ σὲ μεμνῆσθαι ἀρξάμενον λέγειν.
πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς διὰ τῆς ὄψεως θεάμα
σι λογιζόμενος, εὑρίσκω μειονεκτοῦντας τοὺς
τυράννους. ἄλλα μέν γε ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἐστὶν ἀξι
οθέατα. ἐπὶ δὲ τούτων ἕκαστα, οἱ μὲν ἰδιῶται
ἔρχονται· καὶ εἰς πόλεις ἃς βούλονται. θεαμάτων
ἕνεκα· καὶ εἰς τὰς κοινὰς πανηγύρεις. ἔνθα τὰ ἀ
ξιοθεατότατα δοκεῖ εἶναι ἀνθρώποις συνα-
γείρεσθαι. οἱ δὲ τύραννοι, οὐ μάλα ἀμφὶ θεω
ρίας ἔχουσιν. οὔτε γὰρ ἰέναι αὐτοῖς ἀσφαλὲς· ὅ
που μὴ κρείττονες τῶν παρόντων μέλλουσιν
ἔσεσθαι. οὔτε τὰ οἴκοι κέκτηνται ἐχυρά, ὥστε
ἄλλοις παρακαταθεμένους, ἀποδημεῖν. φοβε
ρὸν γὰρ μὴ ἅμα στερηθῶσι τῆς ἀρχῆς. καὶ ἀ-
δύνατοι γένωνται τιμωρήσασθαι τοὺς ἀδική-

σαντας· αὐτοῖς εὖμ ἂμ ἴσως σύ. ἀλλ' ἄρα ἔρχεται
αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα, καὶ οἴκοι μένουσι. ναὶ μὰ Δί
α ὦ Σιμωνίδη. ὀλίγα γε τῶν πολλῶν. καὶ ταῦτα
τοιαῦτα ὄντα. οὕτω τίμια πωλεῖται τοῖς τυράν
νοις, ὥστε οἱ ἐπιδεικνύμενοι καὶ ὁτιοῦμ. ἀξιοῦσι
πολλαπλάσια λαβόντες ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀπιέ
ναι παρὰ τοῦ τυράννου. ἢ ὅσα ἐν παντὶ τῷ βίῳ
(σχῶσι)
παρὰ πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κτῶνται. καὶ ὁ Σι
μωνίδης εἶπεν· ἀλλ' εἰ τοῖς θεάμασι μειονεκτεῖ
τε. διά γε τοι τῆς ἀκοῆς πλεονεκτεῖτε. ἐπεὶ τοῦ
μὲμ ἡδίστου ἀκροάματος ἐπαίνου οὔποτε σπανί
ζετε. πάντες γὰρ οἱ παρόντες ὑμῖν πάντα καὶ ὅσα
ἂμ λέγητε καὶ ὅσα ἂν ποιῆτε, ἐπαινοῦσι. τοῦ δ' αὖ
χαλεπωτάτου ἀκροάματος λοιδορίας ἀνήκο
οί ἐστε. οὐδεὶς γὰρ ἐθέλει τυράννου κατ' ὀφθαλ
μοὺς κατηγορεῖν. καὶ ὁ Ἱέρωμ εἶπε. καὶ τί οἴει
ἔφη τοὺς μὴ λέγοντας κακῶς εὐφραίνειν, ὅ-
ταμ εἰδῇ τις σαφῶς. ὅτι οἱ σιωπῶντες οὗτοι
πάντες κακὰ νοοῦσι τῷ τυράννῳ. ἢ τοὺς ἐπαι
νοῦντας τί δοκεῖς εὐφραίνειν ὅταν ὕποπτοι ὦσιν
ἕνεκα τοῦ κολακεύειν τοὺς ἐπαίνους ποιεῖσθαι.
καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπε. τοῦτο μὲν δὴ ναὶ μὰ τὸν

Δί

δία ἔγωγέ σοι ἱέρων πάμπυ συγχωρῶ τοὺς ἐπαίνους παρὰ τῶν ἐλευθερωτάτων ἡδίστους εἶναι· ἀλλ' ὁρᾷς ἐκεῖνό γε οὐκ ἄν, ἔτι πείσαις ἀνθρώπων οὐδένα. ὡς οὐ δι' ὧν τρεφόμεθα οἱ ἄνθρωποι, πολὺ πλείω ὑμεῖς ἐν αὐτοῖς εὐφραίνεσθε· καὶ οἶδα γε ἔφη ὦ σιμωνίδη. ὅτι τοῦτο κρίνουσιν οἱ πλεῖστοι, ἥδιον ἡμᾶς καὶ ἐσθίειν καὶ πίνειν τῶν ἰδιωτῶν ὅτι δοκοῦσι καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἄν, δειπνῆσαι τὸ ἡμῖν παρατιθέμενον δεῖπνον, ἢ τὸ ἑαυτῶν· τὸ γὰρ τὰ εἰωθότα ὑπερβάλλον τοῦτο παρέχει τὰς ἡδονάς. διὸ καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι ἡδέως προσδέχονται τὰς ἑορτὰς πλὴν οἱ τύραννοι· ἔκπλεω γὰρ αὐτοῖς ἀεὶ παρεσκευασμέναι. οὐδὲ μίαν ἐν ταῖς ἑορταῖς ἔχουσιν αἱ τράπεζαι αὐτῶν ἐπίδοσιν. ὥστε ταύτῃ πρῶτον τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ἐλπίδος μειονεκτοῦσι τῶν ἰδιωτῶν. ἔπειτα δ' ἔφη ἐκεῖνο εὖ οἶδ' ὅτι καὶ σὺ ἔμπειρος εἶ· ὅτι ὅσῳ ἂν πλείω τις παραθῆται τὰ περιττὰ τῶν ἱκανῶν, τοσούτῳ θᾶσσον κόρος ἐμπίπτει τῆς ἐδωδῆς, ὥστε καὶ τῷ χρόνῳ τῆς ἐδωδῆς μειονεκτεῖ ὁ παρατιθέμενος πολλὰ, τῶν μετρίως διαιτωμένων· ἀλλὰ

καὶ μὰ δία ἔφη ὁ σιμωνίδης· ὅσον ἂμ χρό
νον ἡ ψυχὴ προσίηται τοῦτον πολὺ μᾶλλον ἥ
δονται οἱ ταῖς πολυτελεστέραις παρασκευαῖς
τρεφόμενοι τῶν τὰ εὐτελέστερα παρατιθεμέ
νωμ· οὐκοῦν ἔφη ὁ ἱέρωμ ὦ σιμωνίδη· τὸμ
ἑκάστῳ ἡδόμενομ μάλιστα τοῦτομ οἴει καὶ ἐ
ρωτικώτατα ἔχειμ τοῦ ἔργου τούτου; πάνυ
μὲν οὖμ ἔφη· ἦ οὖν ὁρᾷς τι τοὺς τυράννους ἥδι
ομ ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν παρασκευὴν ἰόντας ἢ τοὺς
ἰδιώτας ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν; οὐ μὰ τὸμ δί᾽ ἔφη οὐ
μὲν οὖν· ἀλλὰ καὶ ἀγλυκέστερον· ὡς πολλοῖς ἂμ
δόξειε· τί γὰρ ἔφη ὁ ἱέρων τὰ πολλὰ ταῦτα
μηχανήματα κατανενόηκας· ἃ παρατίθεται
τοῖς τυράννοις· ὀξέα καὶ δριμέα καὶ στρυφνὰ καὶ τὰ
τούτων ἀδελφά; πάνυ μὲν οὖν ἔφη ὁ σιμω
νίδης· καὶ πάνυ γέ μοι δοκοῦντα παρὰ φύσιμ
εἶναι ταῦτα ἀνθρώποις. ἄλλ᾽ ὅ, τι οὖν οἴει ἔφη ὁ
ἱέρων ταῦτα τὰ ἐδέσματα εἶναι ἢ μαλα-
κῆς καὶ ἀσθενούσης ψυχῆς ἐπιθυμήματα
ἐπεὶ εὖ οἶδ᾽ ἔγωγε, ὅτι οἱ ἡδέως ἐσθίοντες καὶ
σύ που οἶσθα ὅτι οὐδὲμ προσδέονται τούτων
τῶν σοφισμάτωμ· ἀλλὰ μέντοι ἔφη ὁ σιμωνί

δης· τῶν τε πολυτελῶν ὀσμῶν τούτων αἰσ-
χρίεσθαι· τοὺς πλησιάζοντας οἶμαι μᾶλλον
ἀπολαύειν· ἢ αὐτοὺς ὑμᾶς· ὥσπερ γε καὶ
τῶν ἀχαρίστων ὀσμῶν, οὐκ αὐτὸς ὁ βεβρωκὼς αἰ-
σθάνεται· ἀλλὰ μᾶλλον οἱ πλησιάζοντες·
οὕτω μέντοι ἔφη ὁ ἱέρων καὶ τῶν σίτων· ὁ μὲν
ἔχων παντοδαπὰ ἀεὶ οὐδὲν μετὰ πόθου αὐ-
τῶν λαμβάνει· ὁ δὲ σπανίσας τινός, οὗτός ἐστιν ὁ
μεστὸς χαρᾶς πιμπλάμενος ὅταν αὐτῷ προ-
φανῇ τι· κινδυνεύουσιν ἔφη ὁ σιμωνίδης, αἱ
τῶν ἀφροδισίων μόνον ὑμῖν ἀπολαύσεις τοῦ
τυραννεῖν τὰς ἐπιθυμίας παρέχειν· ἐν γὰρ τού-
τῳ ἔξεστιν ὑμῖν ὅ τι ἂν, κάλλιστον ἴδητε τού-
τῳ συνεῖναι· νῦν δὴ ἔφη ὁ ἱέρων εἴρηκας· ἐν ᾧ
σάφ' ἴσθι μειονεκτοῦμεν τῶν ἰδιωτῶν· πρῶ- πλοῦτ. ἐν [illegible]
τον μὲν γὰρ γάμος, ὁ μὲν ἐκ μειζόνων δήπου
καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει κάλλιστος δοκεῖ εἶναι
καὶ παρέχει τῷ γήμαντι φιλοτιμίαν μεθ' ἡδο-
νῆς· δεύτερος δ' ὁ ἐκ τῶν ὁμοίων· ὁ δ' ἐκ τῶν φαυ-
λοτέρων, πάνυ ἄτιμός τε καὶ ἄχρηστος νομί-
ζεται· τῷ τοίνυν τυράννῳ ἂν μὴ ξένην γήμῃ, ἀ-
νάγκη ἐκ μειόνων γαμεῖν· ὥστε τὸ ἀγαπητὸν

οὐ πάνυ αὐτῷ παραγίγνονται. πολὺ δὲ καὶ αἱ θε
ραπεῖαι αἱ ἀπὸ τῶν μέγιστον φρονουσῶν γυ
ναικῶν εὐφραίνουσι μάλιστα. αἱ δ᾽ ὑπὸ δού,
λων, παροῦσαι μὲν οὐδέν τι ἀγαπῶνται. ἐὰν
δέ τι ἐλλείπωσι, δεινὰς ὀργὰς καὶ λύπας ἐμ-
ποιοῦσιν. ἐν δὲ τοῖς παιδικοῖς ἀφροδισίοις ἔτι
αὖ πολὺ μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς τεκνοποιοῖς μειονε
κτεῖ τῶν εὐφροσυνῶν ὁ τύραννος. ὅτι γὰρ τὰ με-
τ᾽ ἔρωτος ἀφροδίσια, πολὺ διαφερόντως εὐ
φραίνει, πάντες δήπου ἐπιστάμεθα. ὁ δὲ ἔρως
πολὺ αὖ ἐθέλει ἥκιστα τῷ τυράννῳ ἐγγίγνε
σθαι. οὐ γὰρ τῶν ἑτοίμων ἥδεται ἔρως ἐφιέμε-
νος. ἀλλὰ τῶν ἐλπιζομένων. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἄ
πειρος ὢν δίψους, τοῦ πιεῖν ἀπολαύοι. οὕτω
καὶ ὁ ἄπειρος ὢν ἔρωτος, ἄπειρός ἐστι τῶν ἡδίστων
ἀφροδισίων. ὁ μὲν οὖν ἱέρων οὕτως εἶπεν.
ὁ δὲ σιμωνίδης ἐπιγελάσας, πῶς λέγεις ἔ
φη ὦ ἱέρων. τυράννῳ οὐ φὴς παιδικῶν ἔρωτας
ἐμφύεσθαι; πῶς μὴν σὺ ἔφη ἐρᾷς δαϊλό
χου τοῦ καλλίστου ἐπικαλουμένου. ὅτι μὰ
τὸν δί᾽ ἔφη ὦ σιμωνίδη. οὐ τοῦ ἑτοίμου παρ᾽ αὐ
τοῦ δοκοῦντος εἶναι τυχεῖν, τούτου μάλιστα ἐπι

θυμῶ· ἀλλὰ τοῦ ἥκιστα τυράννῳ προσήκοντος,
κατεργάσασθαι· ἐγὼ γὰρ δὴ ἐρῶ μὲν δαϊλόχου
ὧμπερ ἴσως ἀμαγκάζει ἡ φύσις ἄμθρωπον δεῖ
σθαι παρὰ τῶμ καλῶμ. τούτωμ δὲ ὧν ἐρῶ τυ
χεῖν μετὰ μὲν φιλίας καὶ παρὰ βουλομένου
πάνυ ἰσχυρῶς ἐπιθυμῶ τυγχάνειμ· βίᾳ δὲ
λαμβάνειν παρ᾽ αὐτοῦ, ἧττομ ἄμ μοι δοκῶ ἐπι
θυμεῖμ· ἢ ἐμαυτὸν κακόν τι ποιεῖμ. παρὰ
μὲμ γὰρ πολεμίωμ ἀκόντωμ λαμβάνειμ, πάν
τωμ ἔγωγε ἥδιστον νομίζω εἶναι· παρὰ δὲ παι
δικῶν βουλομένωμ, ἥδισται οἶμαι αἱ χάριτες
εἰσίμ· εὐθὺς γὰρ παρὰ τοῦ ἀμτιφιλοῦντος ἡδεῖαι
μὲν αἱ ἀντιβλέψεις· ἡδεῖαι δὲ αἱ ἐρωτήσεις· ἡ
δεῖαι δὲ αἱ ἀποκρίσεις· ἥδισται δὲ καὶ ἐπαφρο
διτώταται αἱ μάχαι τε καὶ ἔριδες· τὸ δὲ ἀκόν
των παιδικῶμ ἀπολαύειμ, λεηλασίᾳ ἔφη ἔ
μοιγε δοκεῖ ἐοικέναι μᾶλλομ ἢ ἀφροδισίοις·
καίτοι τῷ μὲν λῃστῇ παρέχει τινὰς ὅμως ἡδο
νάς, τό τε κέρδος καὶ τὸ ἀνιᾶμ τὸν ἐχθρόν· τὸ δὲ
οὗ ἂν ἐρᾷ τις, τούτῳ ἥδεσθαι ἀνιωμένῳ· καὶ
φιλοῦντα μισεῖσθαι· καὶ ἅπτεσθαι ἀχθομέ
νου· πῶς οὐχὶ τοῦτο ἤδη δυσχερὲς τὸ πάθημα

καὶ οἰκτρόν. καὶ γὰρ δὴ τῶν μὲν ἰδιωτῶν εὐθὺς τεκ-
μήριόν ἐστιν. ὅταν ὁ ἐρώμενός τι ὑπουργῇ. ὅ-
τι ὡς φιλῶν χαρίζεται διὰ τὸ εἰδέναι. ὅτι οὐδε-
μιᾶς ἀνάγκης οὔσης ὑπηρετεῖ. τῷ δὲ τυράν-
νῳ οὔποτ᾽ ἔστι πιστεῦσαι ὡς φιλεῖται. ἐπιστά-
μεθα γὰρ αὐτούς. διὰ φόβον ὑπηρετοῦντας. ὡς
ᾗ μάλιστ᾽ ἂν δύνωνται ἐξεικάζουσιν αὐτοὺς ταῖς
τῶν φιλούντων ὑπουργίαις. καὶ τοίνυν αἱ ἐπιβου-
λαὶ ἐξ οὐδένων πλέονες τοῖς τυράννοις εἰσίν.
ἢ ἀπὸ τῶν μάλιστα φιλεῖν αὐτοὺς προσποιησα-
μένων. πρὸς ταῦτα δὲ εἶπεν ὁ σιμωνίδης.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν πάνυ ἔμοιγε μικρὰ δοκεῖ
εἶναι ἃ σὺ λέγεις. πολλοὺς γὰρ ἔφη ἔγωγε ὁρῶ
τῶν δοκούντων ἀνδρῶν εἶναι ἑκόντας μειονεκτοῦν-
τας. καὶ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ὄψων καὶ ἀφροδι-
σίων γε ἀπεχομένους. ἀλλ᾽ ἐν ἐκείνοις γε
πολὺ διαφέρετε τῶν ἰδιωτῶν. ὅτι μεγάλα μὲν
ἐπινοεῖτε. ταχὺ δὲ κατεργάζεσθε. πλεῖστα
δὲ τὰ περιττὰ ἔχετε. κέκτησθε δὲ διαφέ-
ροντας μὲν ἀρετῇ ἵππους. διαφέροντα δὲ κά-
λλει ὅπλα. ὑπερέχοντα δὲ κόσμον γυναιξί.
μεγαλοπρεπεστάτας δ᾽ οἰκίας. καὶ ταύτας

κατεσκευασμένας τῶν πλείστου ἀξίους. ἔτι δὲ
πλήθει καὶ ἐπιστήμαις θεράποντας ἀρίστους κέ-
κτησθε. ἱκανώτατοι δ᾽ ἐστὲ κακῶσαι μὲν ἐχ-
θρούς· ὀνῆσαι δὲ φίλους· Πρὸς ταῦτα δὲ ὁ
ἱέρων εἶπεν· ἀλλὰ τὸ μὲν πλῆθος τῶν ἀν-
θρώπων ὦ σιμωνίδη ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τῆς
τυραννίδος, οὐδέν τι θαυμάζω. μάλα γὰρ ὁ ὄ-
χλος μοι δοκεῖ δοξάζειν ὁρῶν, καὶ εὐδαίμονάς
τινας εἶναι καὶ ἀθλίους. ἡ δὲ τυραννὶς τὰ δο-
κοῦντα πολλοῦ ἄξια κτήματα εἶναι ἀνεπτυγ-
μένα θεᾶσθαι, φανερὰ πᾶσι παρέχεται. τὰ
δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων κέκτη-
ται ἀποκεκρυμμένα. ἔνθα περ καὶ τὸ εὐδαιμο-
νεῖν καὶ τὸ κακοδαιμονεῖν τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκει-
ται. τὸ μὲν οὖν πλῆθος περὶ τούτου λεληθέναι
ὥσπερ εἶπον, οὐ θαυμάζω. τὸ δὲ καὶ ὑμᾶς ταῦ-
τ᾽ ἀγνοεῖν. οἳ διὰ τῆς γνώμης δοκεῖτε θεᾶσθαι
κάλλιον. ἢ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ πλεῖστα τῶν
πραγμάτων, τοῦτο εἶναι δοκεῖ μοι θαυμαστόν.
ἐγὼ δὲ πεπειραμένος σαφῶς οἶδα ὦ σιμω-
νίδη. καὶ λέγω σοι, ὅτι οἱ τύραννοι, τῶν μεγίστων
ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι. τῶν δὲ μεγί

στων κακῶν, πλεῖστα κέκτηνται· αὐτίκα γὰρ εἰ
μὲν εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις
εἶναι· ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεστιν.
ὁ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλεῖστον
μέρος οἱ τύραννοι μετέχουσιν· εὐθὺς γὰρ τοῖς
μὲν ἰδιώταις ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινὸν πό
λεμον πολεμῇ, ἔξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πο
ρεύεσθαι μηδὲν φοβουμένους μή τις αὐτοὺς
ἀποκτείνῃ. οἱ δὲ τύραννοι πάντως, πανταχῇ
ὡς διὰ πολεμίας πορεύονται. αὐτοί τε γοῦν
ὡπλισμένοι οἴονται ἀνάγκην εἶναι διάγειν καὶ
ἄλλους ὁπλοφόρους ἀεὶ συμπεριάγεσθαι. ἔπει
τα δὲ οἱ μὲν ἰδιῶται ἐὰν καὶ στρατεύωνταί
που εἰς πολεμίαν, ἀλλ' οὖν ἐπειδάν γε ἔλθωσιν
οἴκαδε, ἀσφάλειαν σφίσιν ἡγοῦνται εἶναι· οἱ
δὲ τύραννοι ἐπειδὰν εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἀφί
κωνται, τότε ἐν πλείστοις πολεμίοις ἴσασιν ὄν
τες. ἐὰν δὲ δὴ καὶ ἄλλοι στρατεύωσιν εἰς τὴν πό
λιν κρείττονες, ἐὰν ἔξω τοῦ τείχους ὄντες οἱ ἥσ
σονες, ἐν κινδύνῳ δοκοῦσιν εἶναι, ἀλλ' ἐπειδάν
γε εἴσω τοῦ ἐρύματος ἔλθωσιν, ἐν ἀσφαλεί
ᾳ πάντες νομίζουσι καθεστάναι· ὁ δὲ τύραννος,

οὐδ᾽ ἐπειδὰν εἴσω τῆς οἰκίας παρέλθῃ, ἐν μάλιστα κινδύνῳ ἐστίν. ἀλλ᾽ ἐνταῦθα δὴ καὶ μάλιστα φυλακτέον οἴεται εἶναι. ἔπειτα τοῖς μὲμ ἰδιώταις καὶ διὰ σπονδῶμ καὶ δι᾽ εἰρήνης γίγνεται πολέμου ἀνάπαυσις· τοῖς δὲ τυράννοις οὔτε εἰρήνη ποτὲ πρὸς τοὺς τυραννευομένους γίγνεται· οὔτε σπονδαῖς ἄμ ποτε πιστεύσας ὁ τύραννος θαρσήσειε. καὶ πόλεμοι μὲμ δή εἰσιν οὕς τε αἱ πόλεις πολεμοῦσι· καὶ οὓς οἱ τύραννοι πρὸς τοὺς βεβιασμένους. τούτων δὴ τῶν πολέμων, ὅσα μὲμ ἔχει χαλεπὰ σὺμ ταῖς πόλεσι, ταῦτα καὶ ὁ τύραννος ἔχει. καὶ γὰρ ἐν ὅπλοις δεῖ εἶναι ἀμφοτέρους καὶ φυλάττεσθαι καὶ κινδυνεύειν· καὶ ἄν τι πάθωσι κακὸν ἡττηθέντες, λυποῦνται ἐπὶ τούτοις ἑκάτεροι. μέχρι μὲμ δὴ τούτου ἴσοι οἱ πόλεμοι· ἃ δὲ ἔχουσιν ἡδέα οἱ συνόντες πόλεσι πρὸς τὰς πόλεις, ταῦτα οὐκέτι ἔχουσιν οἱ τύραννοι· αἱ μὲν γὰρ πόλεις δήπου, ὅταμ κρατήσωσι μάχῃ τῶν ἐναντίων, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖμ ὅσην μὲμ ἡδονὴν ἔχουσιν ἐν τῷ τρέψασθαι τοὺς πολεμίους, ὅσην δ᾽ ἐν τῷ διώκειν, ὅσην δ᾽ ἐν τῷ ἀποκτείνειμ τοὺς πολεμίους· ὡς δὲ γαυροῦν

ται ἐπὶ τῷ ἔργῳ· ὡς δὲ δόξαν λαμπρὰμ ἀ-
ναλαμβάνουσιμ· ὡς δ᾽ εὐφραίνονται, τὴν πόλιν
νομίζοντες ηὐξηκέναι. ἕκαστος δέ τις προσποι-
εῖται καὶ τῆς βουλῆς μετεσχηκέναι καὶ πλείστους
ἀπεκτονέναι. χαλεπὸν δὲ εὑρεῖν ὅπου οὐχὶ,
καὶ ἐπιψεύδονται πλέονας φάσκοντες ἀπο-
κτονέναι ἢ ὅσοι ἂν τῷ ὄντι ἀποθάνωσιν· οὕτω
καλόμ τι αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι τὸ πολὺ νικᾶν· ὁ δὲ
τύραννος ὅταμ ὑποπτεύσῃ, καὶ αἰσθανόμε-
νος τῷ ὄντι ἀντιπραττομένους τινάς, ἀποκτεί-
νῃ, οἶδεν ὅτι οὐκ αὔξει ὅλην τὴν πόλιν· ἐπίσταταί
τε ὅτι μειόνων ἄρξει· φαιδρός τε οὐ δύναται εἶ-
ναι· οὐδὲ μεγαλύνεται ἐπὶ τῷ ἔργῳ. ἀλλὰ καὶ
μειοῖ καθ᾽ ὅσον ἂν δύνηται τὸ γεγενημένομ, καὶ
ἀπολογεῖται ἅμα πράττων, ὡς οὐκ ἀδικῶν πε-
ποίηκεν. οὕτως οὐδ᾽ αὐτῷ δοκεῖ καλὰ τὰ ποιού-
μενα εἶναι· καὶ ὅταν ἀποθάνωσιν οὓς ἐφοβή-
θη, οὐδέν τι μᾶλλον τοῦτο θαρρεῖ. ἀλλὰ φυλάτ-
τεται ἔτι μᾶλλον ἢ τὸ πρόσθεμ· καὶ πόλεμομ
δὴ τοιοῦτον ἔχων διατελεῖ ὁ τύραννος, ὃν ἐγὼ
δηλῶ· Φιλίας δ᾽ αὖ καταθέασαι ὡς κοινωνοῦσιμ
οἱ τύραννοι· Πρῶτομ μὲμ εἰ μέγα ἀγαθὸν ἂμ

θρώποις ἡ φιλία, τοῦτο ἐπισκεψώμεθα. ὅς γὰρ
ἀμ φιλῆται δήπου ὑπό τινων, ἡδέως μὲν τοῦ
τον οἱ φιλοῦντες παρόντα ὁρῶσι. ἡδέως δ' εὖ ποι
οῦσιμ. ποθοῦσι δὲ ἄν που ἀπίῃ. ἥδιστα δὲ πά
λιν προσιόντα δέχονται. συνήδονται δὲ ἐπὶ
τοῖς ἑαυτοῦ ἀγαθοῖς. συνεπικουροῦσι δὲ ἐάμ τι
σφαλλόμενον ὁρῶσιν. οὐ μὲμ δὴ λέληθεμ οὐδὲ
τὰς πόλεις ὅτι ἡ φιλία μέγιστομ ἀγαθὸν ὂν καὶ ἥδι
στομ ἀνθρώποις ἐστίμ. μόνους γοῦμ τοὺς μοι
χοὺς νομίζουσι πολλαὶ τῶν πόλεωμ, νηποινὶ ἀ
ποκτείνειμ. δῆλομ ὅτι διὰ ταῦτα. ὅτι λυμαντῆ
ρας αὐτοὺς νομίζουσι τῆς τῶν γυναικῶν φιλί
ας πρὸς τοὺς ἄμδρας εἶναι. ἐπεὶ ὅταμ γε ἀ
φροσιδιασθῇ κατὰ συμφοράν τινα γυνή, οὐδὲν
ἧττον. τούτου ἕνεκα τιμῶσιμ αὐτὰς οἱ ἄμδρες ἐ
άνπερ ἡ φιλία δοκῇ αὐταῖς ἀκήρατος διαμέ
νειν. τοσοῦτον δέ τι ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ φιλεῖ
σθαι εἶναι. ὥστε νομίζω τῷ ὄντι αὐτόματα ἀ
γαθὰ τῷ φιλουμένῳ γίγμεσθαι καὶ παρὰ θε
ῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπωμ. καὶ τούτου τοίνυν τοῦ
κτήματος τοιούτου ὄντος μειονεκτοῦσιμ οἱ τύραν
νοι πάντων μάλιστα. εἰ δὲ βούλει ὦ σιμωνίδη

ἐπίστασθαι ὅτι ἀληθῆ λέγω, ὧδε ἐπίσκεψαι. βεβαι
όταται μὲν γὰρ δήπου δοκοῦσι φιλίαι εἶναι γο
νεῦσι πρὸς παῖδας. καὶ παισὶ πρὸς γονέας. καὶ ἀ
δελφοῖς πρὸς ἀδελφοὺς καὶ γυναιξὶ πρὸς ἄν
δρας καὶ ἑταίροις πρὸς ἑταίρους. εἰ τοίνυν ἐθέλεις
κατανοεῖν, εὑρήσεις μὲν τοὺς ἰδιώτας ὑπὸ τού
των μάλιστα φιλουμένους. τοὺς δὲ τυράννους, πολ
λοὺς μὲν παῖδας ἑαυτῶν ἀπεκτονότας. πολ
λοὺς δ᾽ ὑπὸ παίδων αὐτοὺς ἀπολωλότας. πολ
λοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἐν τυραννίσιν ἀλληλοφόνους
γεγενημένους. πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ γυναικῶν τῶν
ἑαυτῶν τυράννους διεφθαρμένους. καὶ ὑπὸ ἑταί
ρων γε τῶν μάλιστα δοκούντων φίλων εἶναι. οἵτινες
οὖν ὑπὸ τῶν φύσει πεφυκότων μάλιστα φιλεῖν
καὶ νόμῳ συνηναγκασμένων οὕτω μισοῦνται.
πῶς ὑπ᾽ ἄλλου γέ τινος οἴεσθαι χρὴ αὐτοὺς φιλεῖ
σθαι. Ἀλλὰ μὴν καὶ πίστεως ὅστις ἐλάχιστον
μετέχει, πῶς οὐχὶ μεγάλου ἀγαθοῦ μειονεκτεῖ.
ποία μὲν γὰρ ξυνουσία ἡδεῖα ἄνευ πίστεως τῆς
πρὸς ἀλλήλους. ποία δ᾽ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ τερπνὴ ἄ
νευ πίστεως ὁμιλία. ποῖος δὲ θεράπων ἡδὺς
ἀπιστούμενος. καὶ τούτου τοίνυν τοῦ πιστῶς πρός τι

νας ἔχειν ἐλάχιστον μέτεστι τυράννῳ ὁπότε γε
οὔτε σιτίοις ἀκρατίστοις πιστεύων διάγει. ἀλλὰ
καὶ τούτων πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς, τοὺς δια
κόνους πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύσασθαι
διὰ τὸ ἀπιστεῖν· μὴ καὶ ἐν τούτοις κακόν τι φάγω
σιν ἢ πίωσιν· ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ πατρίδες τοῖς
μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις πλείστου ἄξιαι· πολῖ-
ται δορυφοροῦσι μὲν ἀλλήλους ἄνευ μισθοῦ
ἐπὶ τοὺς δούλους· δορυφοροῦσι δὲ ἐπὶ τοὺς κα
κούργους. ὑπὲρ τοῦ μηδένα τῶν πολιτῶν βι-
αίῳ θανάτῳ ἀποθνήσκειν. οὕτω δὲ πόρρω
προεληλύθασι φυλακῆς, ὥστε πεποίηνται
πολλοὶ νόμον τῷ μιαιφόνῳ μηδὲ τὸν συ-
νόντα καθαρεύειν. ὥστε διὰ τὰς πατρίδας ἀσ
φαλῶς ἕκαστος βιοτεύει τῶν πολιτῶν· τοῖς δὲ
τυράννοις, καὶ τοῦτο ἔμπαλιν ἀνέστραπται·
ἀντὶ γὰρ τοῦ τιμωρεῖν αἱ πόλεις αὐτοῖς, μεγά
λως τιμῶσι τὸν ἀποκτείναντα τὸν τύραννον· καὶ
ἀντί γε τοῦ εἴργειν ἐκ τῶν ἱερῶν ὥσπερ τοὺς
τῶν ἰδιωτῶν φονέας, ἀντὶ τούτου καὶ εἰκόνας
ἐν τοῖς ἱεροῖς ἱστᾶσιν αἱ πόλεις τῶν τοιοῦτο ποιη-
σάντων. εἰ δὲ σὺ οἴει ὡς πλείω ἔχων τῶν ἰδιω

τῶν κτημάτων ὁ τύραννος· διὰ τοῦτο καὶ πλείω ἀπ' αὐτῶν εὐφραίνεται· οὐ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὦ Σιμωνίδη· ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀθληταὶ οὐχ ὅταν ἰδιωτῶν γένωνται κρείττονες, τοῦτ' αὐτοὺς εὐφραίνει· ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἥττους, τοῦτ' αὐτοὺς ἀνιᾷ· οὕτω καὶ ὁ τύραννος οὐχ ὅταν τῶν ἰδιωτῶν πλείω φαίνηται ἔχων, τότ' εὐφραίνεται· ἀλλ' ὅταν ἑτέρων τυράννων ἐλάττω ἔχῃ, τούτῳ λυπεῖται· τούτους γὰρ ἀνταγωνιστὰς ἡγεῖται αὑτῷ τοῦ πλούτου εἶναι· οὐ δέ γε θᾶττόν τι γίγνεται τῷ τυράννῳ ἢ τῷ ἰδιώτῃ ὧν ἐπιθυμεῖ· ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οἰκίας ἢ ἀγροῦ ἢ οἰκέτου ἐπιθυμεῖ· ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεων ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυρῶν· ἅ ἐστι πολὺ χαλεπώτερα καὶ ἐπικινδυνώτερα κατεργάσασθαι τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιθυμημάτων· ἀλλὰ μέντοι καὶ πλουσίους ὄψει οὐχ οὕτως ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν ὡς πένητας πολλοὺς τῶν τυράννων· οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ἱκανά· ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ πολλά ἐστι· τὰ δὲ τῶν ἱκανῶν ἐλλείποντα, ὀλίγα.

τῷ οὖμ τυράμνῳ τὰ πολλαπλάσια ἧττον ἱκα-
νά ἐστιν εἰς τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα, ἢ τῷ
ἰδιώτῃ. τοῖς μὲν γὰρ ἰδιώταις ἔξεστι τὰς δαπά-
νας συμτέμνειν εἰς τὰ καθ' ἡμέραν ὅπῃ βούλον-
ται. τοῖς δὲ τυράμνοις οὐκ ἐνδέχεται. αἱ γὰρ μέ-
γισται αὐτοῖς δαπάναι καὶ ἀναγκαιόταται εἰς τὰς
τῆς ψυχῆς φυλακάς εἰσι. τὸ δὲ τούτων συμ-
τέμνειν, ὄλεθρος δοκεῖ εἶναι. ἔπειτα δὲ ὅσοι
μὲν δύνανται ἔχειν ἀπὸ τοῦ δικαίου ὅσων δέ-
ονται· τί τούτους οἰκτείρει τις ὡς πένητας. ὅσοι
δ' ἀναγκάζονται δι' ἔνδειαν κακόν τι καὶ αἰσχρὸν
μηχανώμενοι ζῆν. πῶς οὐ τούτους ἀθλίους
ἄν τις καὶ πένητας δικαίως καλοίη; οἱ τύραμ-
νοι τοίνυν ἀναγκάζονται πλεῖστα συλᾶν ἀδί-
κως καὶ ἱερὰ καὶ ἀνθρώπους· διὰ τὸ εἰς τὰς
ἀναγκαίας δαπάνας ἀεὶ προσδεῖσθαι χρη-
μάτων. Ὥσπερ γὰρ πολέμου ὄντος, ἀεὶ ἀνα-
γκάζονται στράτευμα τρέφειν· ἢ ἀπολωλέναι.
Χαλεπὸν δ' ἐρῶ σοι καὶ ἄλλο πάθημα ὦ σιμω-
νίδη τῶν τυράννων. γιγνώσκουσι μὲν γὰρ οὐ-
δὲν ἧττον τῶν ἰδιωτῶν τοὺς κοσμίους τε καὶ σο-
φοὺς καὶ δικαίους, τούτους δ' ἀντὶ τοῦ ἄγα-

σθαι φοβοῦνται· τοὺς μὲμ ἀμδρείους μή τι τολ
μήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἕνεκεν· τοὺς δὲ σο-
φοὺς, μή τι μηχανήσωνται· τοὺς δὲ δικαίους
μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προ
στατεῖσθαι· ὅταμ δὲ τοὺς τοιούτους διὰ τὸμ
φόβον ὑπεξαίρωνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς κατα-
λείπονται χρῆσθαι, ἀλλ' ἢ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖς
καὶ ἀνδραποδώδεις· οἱ μὲν ἄδικοι πιστευόμε
νοι, διότι φοβοῦνται ὥσπερ οἱ τύραννοι τὰς
πόλεις μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι, ἐγκρα-
τεῖς αὐτῶν γένωνται· οἱ δ' ἀκρατεῖς, τῆς εἰς τὸ
παρὸν ἐξουσίας ἕνεκα· οἱ δ' ἀνδραποδώδεις,
διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιμ ἐλεύθεροι εἶναι. χαλε
πὸμ οὖμ καὶ τοῦτο τὸ πάθημα ἔμοιγε δοκεῖ
εἶναι· τὸ ἄλλους μὲν ἡγεῖσθαι ἀγαθοὺς ἄμδρας
ἄλλοις δὲ χρῆσθαι ἀναγκάζεσθαι. ἔτι δὲ φιλό
πολιν μὲν ἀνάγκη τὸν τύραννομ εἶναι. ἄνευ γὰρ
τῆς πόλεως οὔτ' ἂμ σώζεσθαι δύναιτο, οὔτ' εὐ
δαιμονεῖν· ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυ-
τῶμ πατρίσιν ἐγκαλεῖν. οὔτε γὰρ ἀλκίμους οὔ
τ' εὐόπλους χαίρουσι τοὺς πολίτας παρα-
σκευάζοντες· ἀλλὰ τοὺς ξένους δεινοτέρους τῶν

πολιτῶν ποιοῦντες ἥδονται μᾶλλον ἢ τού
τοις χρῶνται δορυφόροις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν εὐ
θηριῶν γινομένων ἀφθονία τῶν ἀγαθῶν γίγνη
ται, οὐδὲ τότε συγχωρεῖ ὁ τύραννος. ἐνδεεστέ
ροις γὰρ οὖσι, ταπεινοτέροις αὐτοῖς οἴονται χρῆ
σθαι. βούλομαι δέ σοι ἔφη ὦ σιμωνίδη κἀ
κείνας τὰς εὐφροσύνας δηλῶσαι. ὅσαις ἐγὼ
χρώμενος ὅτ' ἦν ἰδιώτης νῦν ἐπειδὴ τύραννος
ἐγενόμην, αἰσθάνομαι στερόμενος αὐτῶν. ἐγὼ
γὰρ ξυνῆν μὲν ἡλικιώταις ἡδόμενος, ἡδομέ
νοις ἐμοί. συνῆν δὲ ἐμαυτῷ. ὁπότε ἡσυχίας
ἐπιθυμήσαιμι. διῆγον δ' ἐν συμποσίοις. πολ
λάκις μὲν μέχρι τοῦ ἐπιλαθέσθαι πάντων. εἴ
τι χαλεπὸν ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἦν. πολλα
κις δὲ μέχρι τοῦ ᾠδαῖς καὶ θαλίαις καὶ χο
ροῖς τὴν ψυχὴν συγκαταμιγνύναι. πολλάκις
δὲ μέχρι κοινῆς ἐπιθυμίας, ἐμῆς τε καὶ
τῶν παρόντων. νῦν δὲ ἀπεστέρημαι μὲν τῶν ἡ
δομένων ἐμοί, διὰ τὸ δούλους ἀντὶ φί
λων ἔχειν τοὺς ἑταίρους. ἀπεστέρημαι δ' αὐ
τὸς τοῦ ἡδέως ἐκείνοις ὁμιλεῖν. διὰ τὸ μη
δεμίαν ἐνορᾶν εὔνοιαν ἐμοὶ παρ' αὐτῶν, μό

πίνειν δὲ καὶ ὕπνον ὁμοίως ἐμέδρᾳ φυλάττομαι.
τὸ δὲ φοβεῖσθαι μὲν ὄχλον. φοβεῖσθαι δ' ἐρημί
αμ. φοβεῖσθαι δὲ ἀφυλαξίαν. φοβεῖσθαι δὲ καὶ
αὐτοὺσ τοὺς φυλάττομτας. καὶ μήτ' ἀμόπλουσ
ἔχειμ ἐθέλειν περὶ αὐτόν. μήθ' ὡπλισμένουσ
ἡδέως θεᾶσθαι, πῶς οὐκ ἀργαλέομ ἐστὶ πρᾶγ
μα. ἔτι δὲ ξένοις μᾶλλον ἢ πολίταις πιστεύ
ειν. βαρβάροισ τε μᾶλλον ἢ ἕλλησιν. ἐπιθυ
μεῖν δὲ τοὺς μὲν ἐλευθέρους δούλους ἔχειμ.
τοὺς δὲ δούλους ἀναγκάζεσθαι ποιεῖν ἐλευ
θέρους. οὐ πάντα σοι ταῦτα δοκεῖ, ψυχῆσ
ὑπὸ φόβωμ τε καταπεπληγμένης τεκμήρι
α εἶναι; ὅ γέ τοι φόβοσ. οὐ μόνομ αὐτὸσ ἐμὼν
ταῖς ψυχαῖς λυπηρός ἐστιν. ἀλλὰ καὶ πάντωμ
τῶν ἡδέων, συμπαρακολουθῶμ λυμεὼν γίγνε
ται. εἰ δὲ καὶ σὺ πολεμικῶμ ἔμπειρος εἶ ὦ Σι
μωνίδη. καὶ ἤδη ποτὲ πολεμίᾳ φάλαγγι πλη
σίομ ἀντετάξω, ἀναμνήσθητι ποῖομ μέμ τι
να σῖτον ᾑροῦ ἐμ ἐκείνῳ τῷ χρόμῳ. ποῖον δὲ
τινα ὕπνον ἐκοιμῶ. οἷα μέντοι σοι τότ' ἦμ
τὰ λυπηρά. τοιαῦτ' ἐστι τὰ τῶν τυράμμων. καὶ
ἔτι δεινότερα. οὐ γὰρ ἐξ ἐναντίας μόνον, ἀλλὰ

καὶ πάντοθεμ πολεμίους ὁρᾶν νομίζουσιμ οἱ
τύραννοι. Ταῦτα δ' ἀκούσας σιμωνίδης ὑπο
λαβὼν εἶπεν· ὑπέρευ μοι δοκεῖς ἔνια λέγειν.
ὁ γὰρ πόλεμος φοβερὸν μέμ· ἀλλ' ὅμως ὦ ἱέ
ρωμ ἡμεῖς τε ὅταν ὦμεμ ἐμ στρατιᾷ φύλακας
προκαθισάμενοι θαῤῥαλέως δείπνου τε καὶ ὕ
πνου τυγχάνομεμ. καὶ ὁ ἱέρων ἔφη· ναὶ μὰ
δία ὦ σιμωνίδη. αὐτῶμ μὲν γὰρ προφυλάτ
τουσιν οἱ νόμοι· ὥστε περὶ ἑαυτῶν φοβοῦνται καὶ
ὑπὲρ ὑμῶν. οἱ δὲ τύραννοι μισθοῦ φύλακα
ἔχουσιμ· ὥσπερ θεριστάς· καὶ δεῖ μὲμ δήπου
τοὺς φύλακας μηδὲμ οὕτω ποιεῖν δύνασθαι.
ὡς πιστοὺς εἶναι· πιστὸν δὲ ἕνα πολὺ χαλε
πώτερον εὑρεῖμ. ἢ πάμυ πολλοὺς ἐργάτας
ὁποίου βούλει ἔργου· ἄλλως τε καὶ ὁπόταν
χρημάτων μὲν ἕμεκα παρῶσιν οἱ φυλάττοντες
ἐξῇ δ' αὐτοῖς ἐν ὀλίγῳ χρόμῳ πλείω λαβεῖν. ἀ
ποκτείνασι τὸν τύραννον· ἢ ὅσα πολὺμ χρόνον
φυλάττοντες παρὰ τοῦ τυράννου λαμβάνουσιμ.
ὃ δ' ἐζήλωσας ἡμᾶς· ὡς τοὺς μὲμ φίλους μά
λιστα εὖ ποιεῖν δυνάμεθα· τοὺς δὲ ἐχθροὺς

πάντων μάλιστα χρούμεθα, οὐ δὲ ταῦθ' οὕ
τως ἔχει. φίλους μὲν γὰρ πῶς ἂν νομίσαις πο-
τὲ εὖ ποιεῖν ὅταν εὖ εἰδῇς ὅτι ὁ τὰ πλεῖστα λα
μβάνων παρὰ σοῦ ἥδιστ' ἂν ὡς τάχιστα ἐξ ὀ
φθαλμῶν σου γένοιτο. ὅτι γὰρ ἄν τις λάβῃ πα
ρὰ τυράννου οὐδεὶς οὐδὲν ἑαυτοῦ νομίζει. πρὶν
ἂν ἔξω τῆς τούτου ἐπικρατείας γένηται. ἐχ
θροὺς δ' αὖ πῶς ἂν φαίης μάλιστα τοῖς τυραν
νοις ἐξεῖναι χειροῦσθαι. ὅταν εὖ εἰδῶσιν ὅτι ἐχ
θροὶ αὐτῶν εἰσὶ πάντες οἱ τυραννούμενοι. τού
τους δὲ μήτε κατακαίνειν ἅπαντας μήτε
δεσμεύειν οἷόν τε ᾖ. τίνων γὰρ ἔτι ἄρξει. ἀλλ' εἰ
δότα ὅτι ἐχθροί εἰσι. τούτους ἅμα μὲν φυ
λάττεσθαι δέῃ καὶ χρῆσθαι δ' αὐτοῖς ἀναγκάζε
σθαι. εὖ δ' ἴσθι καὶ τοῦτο ὦ σιμωνίδη. ὅτι καὶ
οὓς τῶν πολιτῶν δεδίασι, χαλεπῶς μὲν αὐ
τοὺς ζῶντας ὁρῶσι. χαλεπῶς δ' ἀποκτείνου-
σιν. Ὥσπερ γὰρ καὶ ὁ ἵππος εἰ ἀγαθὸς μὲν εἴη
φοβερὸς δὲ μὴ, ἀνήκεστόν τι ποιήσῃ. χαλε-
πῶς μὲν ἄν τις αὐτὸν ἀποκτείναι διὰ τὴν ἀ-
ρετήν. χαλεπῶς δὲ ζῶντι χρῷτο εὐλαβούμε
νος μὴ τι ἀνήκεστον ἐν τοῖς κινδύνοις ἐργάσηται

ται. καὶ τἆλλα τὰ κτήματα ὅσα χαλεπὰ μὲν
χρήσιμα δέ ἐστιν, ὁμοίως ἅπαντα λυπεῖ μὲν
τοὺς κεκτημένους· λυπεῖ δὲ ἀπαλλαττομέ-
νους· ἐπεὶ δὲ ταῦτα αὐτοῦ ἤκουσεμ ὁ σι-
μωνίδης, εἶπεν. Ἔοικεμ ἔφη ὦ ἱέρων, μέγα τι
εἶναι ἡ τιμὴ ἧς ὀρεγόμενοι οἱ ἄνθρωποι πάν-
τα μὲμ πόνον ὑποδύονται· πάμτα δὲ κίνδυνον
ὑπομένουσι· καὶ ὑμεῖς ὡς ἔοικε τοσαῦτα πρά-
γματα ἐχούσης ὁπόσα λέγεις τῆς τυραννίδος
ὅμως προπετῶς φέρεσθε εἰς αὐτήν· ὅπως τι-
μᾶσθε. καὶ ὑπηρετῶσι μὲν ὑμῖμ πάμτες πάμ-
τα τὰ προσταττόμενα ἀπροφασίστως· περιβλέ-
πωσι δὲ πάμτες· ὑπανιστῶνται δ' ἀπὸ τῶν θά-
κων· ὁδῶν τε παραχωρῶσιμ· γεραίρωσι δὲ
καὶ λόγοις καὶ ἔργοις πάμτες οἱ παρόντες ἀεὶ
ὑμᾶς· τοιαῦτα γὰρ δὴ ποιοῦσι τοῖς τυράμμοις
οἱ ἀρχόμενοι· καὶ ἄλλομ ὃμ τιμᾶ ἀεὶ τιμῶντες
τυγχάνουσι. καὶ γάρ μοι δοκεῖ ὦ ἱέρων· τούτῳ
διαφέρειν ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζῴων· τῷ τιμῆς ὀρέγε-
σθαι. ἐπεὶ σιτίοις τε καὶ ποτοῖς καὶ ὕπνοις
καὶ ἀφροδισίοις, πάντα ὁμοίως ἥδεσθαι ἔοικε
τὰ ζῷα· ἡ δὲ φιλοτιμία οὔτεμ τοῖς ἀλόγοις

ζώοις ἐμφύεται, οὔτ' ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις.
οἷς δ' ἂν ἐμφυῇ τιμῆς τε καὶ ἐπαίνου ἔρως. οὗ
τοί εἰσιν ἤδη οἱ πλεῖστον μὲν τῶν βοσκημάτων
διαφέροντες. ἄνδρες δὲ καὶ οὐκέτι ἄνθρωποι
μόνον νομιζόμενοι. ὥστε ἐμοὶ μὲν εἰκότως
δοκεῖτε ταῦτα πάντα ὑπομένειν ἃ φέρετε
πάντα ἐν τῇ τυραννίδι. ἐπείπερ τιμᾶσθε
διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ οὐ
δὲ μία ἀνθρωπίνη ἡδονὴ τοῦ θείου ἐγγυτέρω
δοκεῖ εἶναι. ἢ ἡ περὶ τὰς τιμὰς εὐφροσύνη.
Πρὸς ταῦτα δὴ εἶπεν ὁ ἱέρων. Ἀλλ' ὦ σι-
μωνίδη. καὶ αἱ τιμαὶ τῶν τυράννων, ὅμοιαι ἐ
μοὶ δοκοῦσιν εἶναι. οἷάπερ ἐγώ σοι τὰ ἀφρο
δίσια ὄντα αὐτῶν ἀπέδειξα. οὔτε γὰρ αἱ μὴ
ἐξ ἀντιφιλούντων ὑπουργίαι. χάριτες ἡμῖν ἐδό
κουν εἶναι. οὔτε τὰ ἀφροδίσια τὰ βίαια ἡδέ
α ἐφαίνετο. ὡσαύτως τοίνυν οὐδὲ αἱ ὑπουρ
γίαι παρὰ τῶν φοβουμένων, τιμαί εἰσι. πῶς
γὰρ ἂν φαῖμεν ἢ τοὺς βία ἐξανισταμένους θά
κων, διὰ τὸ τιμᾶν τοὺς ἀδικοῦντας ἐξανί
στασθαι, ἢ τοὺς ὁδῶν παραχωροῦντας τοῖς
κρείττοσι, διὰ τὸ τιμᾶν τοὺς ἀδικοῦντας πα

ραχωρῶσιμ. καὶ δῶρά γε διδόασιν οἱ φίλοι
τούτοις οὓς μισοῦσι. καὶ ταῦτα ὅταμ μάλι
στα φοβῶνται, μή τι κακὸμ ὑπ᾽ αὐτῶν πάθωσιν.
Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἶμαι δουλείας ἔργα
εἰκότως ἂν νομίζοιτο. αἱ δέ γε τιμαὶ ἔμοιγε δο
κοῦσιμ ἐκ τῶν ἐναντίων τούτοις γίγνεσθαι. ὅταν
γὰρ ἄνθρωποι ἄνδρα ἡγησάμενοι εὐεργετεῖν
ἱκανὸν εἶναι καὶ ἀπολαύειμ αὐτοῦ ἀγαθὰ νομί
σαντες ἔπειτα τοῦτομ ἀνὰ στόμα τε ἔχωσιν
ἐπαινοῦντες, θεῶνται τ᾽ αὐτὸν ὡς οἰκεῖον ἕκαστος
ἀγαθόν. ἑκόντες τε παραχωρῶσι τούτῳ ὁδῶν.
καὶ θάκωμ ὑπανιστῶνται. φιλοῦντές τε καὶ μὴ
φοβούμενοι. καὶ στεφανῶσι κοινῆς ἀρετῆς καὶ εὐ
εργεσίας ἕνεκα. καὶ δωρεῖσθαι ἐθέλωσιν, οἱ
αὐτοὶ οὗτοι ἔμοιγε δοκοῦσι τιμᾶν τε τοῦτον
ἀληθῶς οἳ ἂν τοιαῦτα ὑπουργήσωσι. καὶ ὁ τού
των ἀξιούμενος τιμᾶσθαι τῷ ὄντι. καὶ ἔγωγε
τὸν μὲν οὕτω τιμώμενομ μακαρίζω. αἰσθά
νομαι γὰρ αὐτὸμ οὐκ ἐπιβουλευόμενομ. ἀλλὰ
φροντιζόμενομ μή τι πάθῃ. καὶ ἀφόβως καὶ ἀνε
πιφθόνως καὶ ἀκινδύνως καὶ εὐδαιμόνως τὸμ

βίον διάγοντα. ὁ δὲ τύραννος ὡς ὑπὸ πάντων
ἀνθρώπων κατακεκριμένος δι' ἀδικίαν ἀπο-
θνήσκειν, οὕτως ὦ σιμωνίδη εὖ ἴσθι καὶ νύ-
κτα καὶ ἡμέραν διάγει. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα πάν-
τα διήκουσεν ὁ σιμωνίδης, καὶ πῶς ἔφη ὦ ἱέ-
ρων. εἰ οὕτω πονηρόν ἐστι τὸ τυραννεῖν. καὶ τοῦτο
σὺ ἔγνωκας οὐκ ἀπαλλάττῃ οὕτω μεγάλου κα-
κοῦ οὔτε σύ. οὔτε ἄλλος οὐδεὶς πώποτε ἑκὼν
εἶναι τυραννίδος ἀφεῖτο ὅσπερ ἂν ἅπαξ κτή-
σηται. Ὅτι ἔφη ὦ σιμωνίδη καὶ ταύτῃ ἀθλι-
ώτατόν ἐστιν ἡ τυρραννίς. οὐδὲ γὰρ ἀπαλλαγῆ-
ναι δυνατὸν αὐτῆς ἐστι. πῶς γὰρ ἄν τις ποτε
ἐξαρκέσειε τύραννος. ἢ χρήματα ἐκτίνων ὅσους
ἀφείλετο. ἢ δεσμοὺς ἀντιπαράσχοι ὅσους δὴ
ἐδέσμευσεν. ἢ ὅσους κατέκτανε πῶς ἂν ἱκα-
νὰς ψυχὰς ἀντιπαράσχοιτο ἀποθανουμένας.
Ἀλλ' εἴπερ τῳ ἄλλῳ ὦ σιμωνίδη λυσιτελεῖ
ἀπάγξασθαι, ἴσθι ἔφη ὅτι τυράννῳ ἔγωγε εὑρί-
σκω μάλιστα τοῦτο λυσιτελοῦν ποιῆσαι. μόνῳ
γὰρ αὐτῷ οὔτε ἔχειν οὔτε καταθέσθαι τὰ κακὰ
λυσιτελεῖ. Καὶ ὁ σιμωνίδης ὑπολαβὼν εἶπεν.
Ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ὦ ἱέρων, ἀθύμως ἔχειν σε

πρὸς τὴν τυραννίδα, οὐ θαυμάζω· ἐπεί περ
ἐπιθυμῶν φιλεῖσθαι ὑπ' ἀνθρώπων, ἐμπο-
δών σοι τοῦτο νομίζεις αὐτὴν εἶναι. ἐγὼ μέν-
τοι ἔχειν μοι δοκῶ διδάξαι σε ὡς τὸ ἄρχειν οὐ-
δὲν ἀποκωλύει τοῦ φιλεῖσθαι· ἀλλὰ καὶ πλε-
ονεκτεῖν γε τῆς ἰδιωτείας· ἐπισκοποῦντες δ' αὐτὸ
εἰ οὕτως ἔχει, μή πω ἐκεῖνο σκοπῶμεν, εἰ διὰ
τὸ μεῖζον δύνασθαι ὁ ἄρχων καὶ χαρίζεσθαι,
πλείω δύναιτ' ἄν· ἀλλ' ἂν τὰ ὅμοια ποιῶσιν
ὅ τε ἰδιώτης καὶ ὁ τύραννος, ἐννόει πότερος,
μείζω ἀπὸ τῶν ἴσων κτᾶται χάριν· ἄρξομαι
δέ σοι ἀπὸ τῶν μικροτάτων παραδειγμάτων.
Ἰδὼν γὰρ πρῶτον προσειπάτω τινὰ φιλικῶς
ὅτε ἄρχων καὶ ὁ ἰδιώτης. ἐν τούτῳ, τὴν ποτέρου
πρόσρησιν μᾶλλον εὐφραίνειν τὸν ἀκούσαν-
τα νομίζεις· ἴθι δὴ ἐπαινεσάντων ἀμφοτέ-
ρων τὸν αὐτόν, τὸν ποτέρου δοκεῖς ἔπαινον ἐξι-
κνεῖσθαι μᾶλλον εἰς εὐφροσύνην. θύσας δὲ τι-
μησάτω ἑκάτερος, τὴν παρ' ὁποτέρου τιμὴν
μείζονος ἂν χάριτος δοκεῖς τυγχάνειν. κάμνον-
τα θεραπευσάτωσαν, ὁμοίως. οὐκοῦν τοῦτο
σαφὲς ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων θερα-

πεσθαι, καὶ χαρὰν μὲν ποιοῦσι μεγίστην. δότω
σαν δὴ ταῦτα ἴσα. οὐκοῦν καὶ ἐν τούτῳ σαφὲς ὅτι αἱ ἀ
πὸ τῶν δυνατωτάτων ἡμίσειαι χάριτες, πλέον
ἢ ὅλον τὸ παρὰ τοῦ ἰδιώτου δώρημα δύναν
ται; ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν τιμή τις καὶ
χάρις συμπαρέπεσθαι ἀνδρὶ ἄρχοντι· μὴ
γὰρ ὅτι καλλίονα ποιεῖ ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐ
τὸν τοῦτον ἥδιον θεώμεθα ὅταν ἄρχῃ· ἢ ὅταν ἰδι
ωτεύῃ· διαλεγόμενοί τε ἀγαλλόμεθα· τοῖς
προτετιμημένοις μᾶλλον, ἢ τοῖς ἐκ τοῦ ἴ
σου ἡμῖν οὖσι· καὶ μὴν παιδικά γε ἐν οἷς
δὴ καὶ σὺ μάλιστα κατεμέμψω τὴν τυραννί
δα, ἥκιστα μὲν γῆρας ἄρχοντος δυσχεραίνει· ἥ
κιστα δ' αἶσχος πρὸς ὃν ἄν, τυγχάνει ὁμιλῶν
τοῦτο ὑπολογίζεται· αὐτὸ γὰρ τὸ τετιμῆσθαι
μάλιστα συνεπικοσμεῖ· ὥστε τὰ μὲν δυσχε
ρῆ ἀφανίζειν· τὰ δὲ καλὰ λαμπρότερα ἀνα
φαίνειν. ὁπότε γε μὴν ἐκ τῶν ἴσων ὑπουρ
γημάτων μειζόνων χαρίτων ὑμεῖς τυγχάνε
τε· πῶς οὐκ ἐπειδὰν ὑμεῖς πολλαπλάσι
α μὲν διαπράττοντες ὠφελεῖν δύνησθε· πολ
λαπλάσια δὲ δωρεῖσθαι ἔχητε, ὑμᾶς καὶ

πολὺ μᾶλλον φιλεῖσθαι τῶμ ἰδιωτῶν προσή
κει. Καὶ ὁ ἱέρων εὐθὺς ὑπολαβὼμ, ὅτι νὴ Δί
α ἔφη. ὦ σιμωνίδη. καὶ ἐξ ὧμ ἀπεχθάνον
ται οἱ ἄνθρωποι, ἡμᾶς πολὺ πλείω τῶμ ἰδι
ωτῶν ἀνάγκη ἐστὶ πραγματεύεσθαι. πρακτέομ
μέμ γε χρήματα εἰ μέλλοιμεν ἕξειν δαπα
νᾶμ ἐς τὰ δέοντα. ἀναγκαστέομ δὲ φυλάττειν
ὅσα δεῖται φυλακῆς. κολαστέον δὲ τοὺς ἀδί
κους. κωλυτέομ δὲ τοὺς ὑβρίζειν βουλομένους
καὶ ὅταμ γε τάχους καιρὸς παραστῇ ἢ πεζῇ
ἢ κατὰ θάλατταν ἐξορμᾶσθαι. οὐκ ἐπιτρεπτέ
ον τοῖς ῥαδιουργοῦσιμ. ἔτι δὲ μισθοφόρωμ μὲν
ἀνδρὶ τυράννῳ δεῖ. τούτου δὲ βαρύτερον φόρη
μα οὐδέν ἐστι τοῖς πολίταις. οὐ γὰρ τυράννοις ἰσ
οτίμους ἀλλὰ πλεονεξίας ἕνεκα νομίζουσι
τούτους τρέφεσθαι. Πρὸς ταῦτα δὴ πάλιν
ὁ σιμωνίδης εἶπεν. Ἀλλ' ὅπως μὲν οὐ πάν
των τούτων ἐπιμελιτέον ὦ ἱέρωμ, οὐ λέγω. ἐπι
μέλειαι μέντοι μοι δοκοῦσιν. αἱ μὲν πάνυ
πρὸς ἔχθραμ ἄγειν. αἱ δὲ πάνυ διὰ χαρίτων εἶ
ναι. τὸ μὲμ γὰρ διδάσκειν ἅ ἐστι βέλτιστα. καὶ

τοῦ κάλλιστα ταῦτα ἐξεργαζόμενον ἐπαινεῖν
καὶ τιμᾶν. αὕτη μὲν ἡ ἐπιμέλεια διὰ χαρί-
των γίγνεται. τὸ δὲ τοῦ ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοι-
δορεῖν τε καὶ ἀναγκάζειν καὶ ζημιοῦν καὶ κο-
λάζειν. ταῦτα δὲ ἀνάγκη δι' ἀπεχθείας
μᾶλλον γίγνεσθαι. ἐγὼ οὖν φημι. ἀνδρὶ ἄρ-
χοντι, τὸ μὲν ἀναγκαστοῦ δεόμενον, ἄλλοις
προστακτέον εἶναι κολάζειν. τὸ δὲ τὰ ἆθλα ἀπο-
διδόναι, δι' αὑτοῦ ποιητέον. ὡς δὲ ταῦτα κα-
λῶς ἔχει, μαρτυρεῖ τὰ γιγνόμενα. καὶ γὰρ ὅταν
χοροὺς ἡμῖν βουλώμεθα ἀγωνίζεσθαι, ἆθλα
ὁ ἄρχων προτίθησιν. ἀθροίζειν δὲ αὐτοὺς προσ-
τέτακται χορηγοῖς. καὶ ἄλλοις διδάσκειν. καὶ ἀ-
νάγκην προστιθέναι τοῖς ἐνδεῶς τι ποιοῦσιν.
οὐκοῦν εὐθὺς ἐν τούτοις, τὸ μὲν ἐπίχαρι διὰ
τοῦ ἄρχοντος ἐγένετο. τὰ δ' ἀντίτυπα δι' ἄλ-
λων. τί οὖν κωλύει. καὶ τἆλλα τὰ κωλυτικὰ
οὕτως περαίνεσθαι. διῄρηνται μὲν γὰρ ἅπα-
σαι αἱ πόλεις. αἱ μὲν κατὰ φυλακάς. αἱ δὲ κα-
τὰ μοίρας. αἱ δὲ κατὰ λόχους. καὶ ἄρχοντες ἐφ' ἑ-
κάστῳ μέρει ἐφεστήκασιν. οὐκοῦν εἴ τις καὶ τούτοις
ὥσπερ τοῖς χοροῖς ἆθλα προστιθείη καὶ εὐοπλίας

καὶ εὐταξίας· καὶ ἱππικῆς καὶ ἀλκῆς τῆς ἐν πο-
λέμῳ· καὶ δικαιοσύνης τῆς ἐν τοῖς συμβολαί-
οις· εἰκὸς καὶ ταῦτα πάντα διὰ φιλονικίαν εὐ-
τόνως ἀσκεῖσθαι· καὶ ναὶ μὰ δία ὁρμῶν τό
γε θᾶττον ὅποι δέοι τιμῆς ὀρεγόμενοι· καὶ χρή-
ματα θᾶττον εἰσφέροιεν, ὁπόταν τούτου καιρὸς εἴ-
η· καὶ τὸ πάντων γε χρησιμώτατον· ἥκιστα δὲ
ἐθισμένον διὰ φιλονικίας πράττεσθαι· ἡ γε-
ωργία αὐτὴ ἄν, πολὺ ἐπιδοίη, εἴ τις ἆθλα προ-
τιθείη κατ᾽ ἀγροὺς· ἢ κατὰ κώμας τοῖς καλλι-
στα τὴν γῆν ἐξεργαζομένοις· καὶ τοῖς εἰς τοῦ-
το τῶν πολιτῶν ἐρρωμένως τρεπομένοις· πολ-
λὰ ἂν ἀγαθὰ περαίνοιτο· καὶ γὰρ αἱ πρόσοδοι
αὔξοιντ᾽ ἄν, καὶ ἡ σωφροσύνη πολὺ μᾶλλον σὺν
τῇ ἀσχολίᾳ συμπαρομαρτεῖ· καὶ μὴν κακουρ-
γίαι γε ἧττον τοῖς ἐνεργοῖς ἐμφύονται· εἰ δὲ καὶ
ἐμπορία ὠφελεῖ τι πόλιν, τιμώμενος ἂν ὁ
πλεῖστα τοῦτο ποιῶν, καὶ ἐμπόρους ἂν πλεί-
ους ἀγείροι· εἰ δὲ φανερὸν γένοιτο ὅτι καὶ ὁ πρόσο-
δόν τινα ἄλυπον εὑρίσκων τῇ πόλει τιμήσεται
οὐδ᾽ αὕτη ἂν ἡ σκέψις ἀργοῖτο· ὡς δὲ συνελόν-
τι εἰπεῖν· καὶ κατὰ πάντα ἐμφανὲς εἴη· ὅτι

ὁ ἀγαθόν τι ἀσκούμενος οὐκ ἄτιμος ἔσται.
πολλοὺς ἂν καὶ τοῦτο ἐξορμήσειων. ἔργομ ποι-
εῖσθαι τὸ σκοπεῖν τι ἀγαθόν. καὶ ὅταμ γε πολ-
λοῖς περὶ τῶν ὠφελίμων μέλῃ, ἀνάγκη εὑρί-
σκεσθαί τε μᾶλλον καὶ ἐπιμελεῖσθαι. εἰ δὲ
φοβῇ ὦ ἱέρωμ μὴ ἐμ πολλοῖς ἆθλον προτιθε-
μένωμ· πολλαὶ δαπάναι γίγνωνται ἐννόησον ὅ-
τι οὐκ ἔστιν ἐμπορεύματα λυσιτελέστερα ἢ ὅ-
σα ἄμθρωποι ἄθλων ὠνοῦνται. ὁρᾷς ἐν ἱππι-
κοῖς καὶ γυμνικοῖς καὶ χορηγικοῖς ἀγῶσιν, ὡς
μικρὰ ἆθλα, μεγάλας δαπάνας καὶ πολλοὺς
πόνους καὶ πολλὰς ἐπιμελείας ἐξάγωται ἀν-
θρώπωμ. Καὶ ὁ ἱέρων εἶπεμ. Ἀλλὰ ταῦ-
τα μὲμ ὦ σιμωνίδη καλῶς μοι δοκεῖς λέ-
γειν. περὶ δὲ τῶμ μισθοφόρωμ ἔχεις τι εἰπεῖμ
ὡς μὴ μισεῖσθαι δι' αὐτούς. ἢ λέγεις ὡς φιλί-
αμ κτησάμενος ἄρχωμ. οὐδὲν ἔτι δεήσεται
δορυφόρωμ. Ναὶ μὰ δία εἶπεν ὁ σιμωνίδης
δεήσεται μὲν οὖμ. οἶδα γὰρ ὅτι ὥσπερ ἐμ ἵπ-
ποις, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρώποις τισὶν ἐγγίγνεται. ὅ-
σῳ ἂμ ἔκπλεα τὰ δέοντα ἔχωσι. τοσούτῳ ὑ-
βριστοτέρους εἶναι. τοὺς μὲμ οὖμ τοιούτους, μᾶλ

λομ ἂμ σωφρονίζοι ὁ ἀπὸ τῶν δορυφόρων φόβος.
τοῖς δὲ καλοῖς κἀγαθοῖς ἀπ᾽ οὐδενὸς ἄμ μοι
δοκεῖς τοσαῦτα ὠφελήματα παρασχεῖμ, ὅ-
σα ἀπὸ τῶμ μισθοφόρωμ. τρέφεις μὲμ γὰρ δή
που καὶ σὺ αὐτοὺς σαυτῷ φύλακας. ἤδη δὲ
πολλοὶ καὶ δεσπόται βίᾳ ὑπὸ τῶν δούλων ἀπέ-
θανον. εἰ οὖμ ἓμ πρῶτομ τοῦτ᾽ εἴη. τῶν προσ-
τεταγμένωμ τοῖς μισθοφόροις. ὡς πάν-
των ὄντας δορυφόρους τῶν πολιτῶμ βοηθεῖν πᾶ-
σιμ ἄν τι τοιοῦτομ αἰσθάνωνται. γίγνονται δέ που
ὡς πάντες ἐπιστάμεθα, κακοῦργοι ἐμ πόλεσιμ.
εἰ οὖν καὶ τούτους φυλάττειν εἶεμ τεταγμένοι.
τοῦτ᾽ ἂν εἰδεῖεν ὑπ᾽ αὐτῶμ ὠφελούμενοι. πρὸς
δὲ τούτοις, καὶ τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐργάταις καὶ κτή-
νεσιν, οὗτοι ἂν εἰκότως καὶ θάρσος καὶ ἀσφά-
λειαν δύναιντο μάλιστα παρέχειν. ὁμοίως
μὲμ τοῖς σοῖς ἰδίοις. ὁμοίως δὲ τοῖς ἀνὰ
τὴν χώραν. ἱκανοί γε μὴμ εἰσὶ καὶ σχολὴμ παρέ-
χειν τοῖς πολίταις τῶν ἰδίωτῶν ἐπιμελεῖσθαι.
τὰ ἐπίκαιρα φυλάττοντες. πρὸς δὲ τούτοις καὶ
πολεμίων ἐφόδους κρυφαίας καὶ ἐξαπιναίας
τίνες ἑτοιμότεροι ἢ προαισθέσθαι ἢ κωλῦσαι

τῶν ἀεὶ ἐν ὅπλοις τε ὄντων καὶ συντεταγμένων.
ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν στρατιᾷ, τί ἐστιν ὠφελιμώτε-
ρον πολίταις, μισθοφόρων. τούτους γὰρ προπο-
νεῖν καὶ προκινδυνεύειν καὶ προφυλάττειν εἰκὸς ἑ-
τοιμοτάτους εἶναι. τὰς δ' ἀγχιτέρμονας πόλεις
οὐκ ἀνάγκη διὰ τοὺς ἀεὶ ἐν ὅπλοις ὄντας καὶ εἰ-
ρήνης μάλιστα ἐπιθυμεῖν; οἱ γὰρ συντεταγμέ-
νοι, καὶ σώζειν τὰ τῶν φίλων μάλιστα. καὶ σφάλλειν
τὰ τῶν πολεμίων δύναιντ' ἄν. ὅταν γε μὴν γνῶ-
σιν οἱ πολῖται ὅτι οὗτοι κακὸν μὲν οὐδὲν ποι-
οῦσι τὸν μηδὲν ἀδικοῦντα. τοὺς δὲ κακουργεῖν
βουλομένους κωλύουσι. βοηθοῦσι δὲ τοῖς ἀδι-
κουμένοις. προνοοῦσι δὲ καὶ προκινδυνεύουσι
τῶν πολιτῶν. πῶς οὐκ ἀνάγκη καὶ δαπανᾶν εἰς τού-
τους ἥδιστα. τρέφουσι γοῦν καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ μείοσι
τούτων φύλακας. χρὴ δὲ ὦ ἱέρων, οὐδ' ἀπὸ τῶν
ἰδίων κτημάτων ὀκνεῖν δαπανᾶν εἰς τὸ κοινὸν ἀ-
γαθόν. καὶ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ τὰ εἰς τὴν πόλιν ἀνα-
λούμενα μᾶλλον εἰς τὸ δέον τελεῖσθαι, ἢ τὰ
εἰς τὸ ἴδιον, ἀνδρὶ τυράννῳ. καθ' ἓν δὲ ἕκαστον σκο-
πῶμεν οἰκίαν πρῶτον ὑπερβαλλούσῃ δαπά-
νῃ κεκαλλωπισμένην μᾶλλον ἡγῇ κόσμον

ἂμ σοι παρέχειν ἢ πᾶσαμ τὴν πόλιν τείχεσί
τε καὶ ναοῖς καὶ παραστάσι καὶ ἀγοραῖς καὶ λιμέ
σι κατεσκευασμένην· ὅπλοις δὲ πότερον τοῖς
ἐκπαγλοτάτοις αὐτὸς κατακεκοσμημένος δει
νότερος ἂν φαίνοιο τοῖς πολεμίοις, ἢ τῆς πό
λεως ὅλης εὐόπλου σοι οὔσης· προσόδους δὲ
ποτέρως ἂν δοκεῖς πλείονας γίγνεσθαι εἰ τὰ σὰ
ἴδια μόνον ἐνεργὰ ἔχοις ἢ εἰ τὰ πάντων τῶν πο
λιτῶν μεμηχανημένος εἴης ἐνεργὰ εἶναι· τὸ
δὲ πάντων κάλλιστον καὶ μεγαλοπρεπέστα
τον νομιζόμενον εἶναι ἐπιτήδευμα· ἁρμα
τοτροφίαν, ποτέρως ἂν δοκεῖς μᾶλλον κοσ
μεῖν· εἰ αὐτὸς πλεῖστα τῶν ἑλλήνων ἅρμα
τα τρέφοις τε καὶ πέμποις εἰς τὰς πανηγύρεις
ἢ εἰ ἐκ τῆς σῆς πόλεως πλεῖστοι μὲν ἱπποτρό
φοι εἶεν· πλεῖστοι δ' ἀγωνίζοιντο· νικᾶν δὲ πότε
ρα δοκεῖς κάλλιον εἶναι, ἅρματος ἀρετῇ ἢ πό
λεως ἧς προστατεύεις εὐδαιμονίᾳ· ἐγὼ μὲν
γὰρ οὐδὲ προσήκειν φημὶ ἀνδρὶ τυράννῳ πρὸς
ἰδιώτας ἀγωνίζεσθαι· νικῶν μὲν γὰρ οὐκ ἂν θαυ
μάζοιο. ἀλλὰ φθονοῖο· ὡς ἀπὸ πολλῶν οἴκων
τὰς δαπάνας ποιούμενος· νικώμενος δ' ἂν,

πάντων μάλιστα καταγελῶ. Ἀλλ' ἐγώ σοι φη-
μί, ὦ Ἱέρων, πρὸς ἄλλους προστάτας πόλεων τὸν
ἀγῶνα εἶναι· ὧν ἐὰν σὺ εὐδαιμονεστάτην τὴν
πόλιν ἧς προστατεύεις παρέχῃς, εὖ ἴσθι νικῶν
τῷ καλλίστῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἐν ἀνθρώ-
ποις ἀγωνίσματι. καὶ πρῶτον μὲν εὐθὺς κατει-
ργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομέ-
νων. οὗ δὴ σὺ ἐπιθυμῶν τυγχάνεις· ἔπειτα δὲ
τὴν σὴν νίκην οὐκ ἂν εἷς εἴη ὁ ἀνακηρύττων· ἀλλὰ
πάντες ἄνθρωποι ὑμνοῖεν ἂν τὴν σὴν ἀρετήν. πε-
ρίβλεπτος δὲ ὢν, οὐχ ὑπὸ ἰδιωτῶν μόνον ἀλλὰ
καὶ ὑπὸ πολλῶν πόλεων ἀγαπῷο ἄν. καὶ θαυμα-
στὸς οὐκ ἰδίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ παρὰ πᾶ-
σιν ἂν εἴης. καὶ ἐξείη μὲν ἄν σοι ἕνεκεν ἀσφαλεί-
ας, εἴ που βούλοιο θεωρήσοντι πορεύεσθαι· ἐξείη
δ' ἂν αὐτοῦ μένοντι τοῦτο πράττειν. ἀεὶ γὰρ ἂν παρὰ
σοὶ πανήγυρις εἴη τῶν βουλομένων ἐπιδεικνύναι
εἴ τίς τι σοφὸν ἢ καλὸν ἢ ἀγαθὸν ἔχοι. τῶν δὲ, καὶ
ἐπιθυμούντων ὑπηρετεῖν. πᾶς δὲ ὁ μὲν παρὼν
σύμμαχος ἂν εἴη σοι. ὁ δὲ ἀπὼν ἐπιθυμοίη
ἂν ἰδεῖν σε· ὥστε οὐ μόνον φιλοῖο ἂν, ἀλλὰ καὶ
ἐρῷο ὑπ' ἀνθρώπων. καὶ τοὺς καλοὺς οὐ πειρᾶν ἀλλὰ

πειρώμενον ὑπ' αὐτῶν ἀπέχεσθαι, ἄνευ σοῦ δέοι.
Φόβον δὲ οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλ' ἄλλοις παρέχοις
μή τι πάθης. ἐκόντας δὲ τοὺς πειθομένους ἔχοις
ἂν. καὶ ἐθελουσίως σου προνοοῦντας θεῷο ἄν. εἰ δέ
τις κίνδυνος εἴη, οὐ συμμάχους μόνον ἀλλὰ καὶ προ-
μάχους καὶ προθύμως ὁρῴης ἄν. πολλῶν μὲν
δωρεῶν ἀξιούμενος. οὐκ ἀπορῶν δὲ ὅτῳ τούτων
εὐμενεῖ μεταδώσεις. πάντας μὲν συγχαίρον-
τας ἔχων ἐπὶ τοῖς σοῖς ἀγαθοῖς. πάντας δὲ
πρὸ τῶν σῶν ἰδίων ὥσπερ τῶν ἰδίων μαχομέ-
νους. θησαυρούς τε μὴ ἔχοις πάντας τοὺς παρὰ
τοῖς φίλοις πλούτους. ἀλλὰ θαρρῶν ὦ Ἱέρων πλού-
τιζε μὲν τοὺς φίλους. σαυτὸν γὰρ πλουτιεῖς. αὔξω
δὲ τὴν πόλιν. σαυτῷ γὰρ δύναμιν περιάψεις. κτῶ
δὲ αὐτῇ συμμάχους. νόμιζε δὲ τὴν μὲν πατρί-
δα οἶκον. τοὺς δὲ πολίτας ἑταίρους. τοὺς δὲ φί-
λους τέκνα σεαυτοῦ. τοὺς δὲ παῖδας ὅτι περ τὴν
σὴν ψυχήν. καὶ τούτους πάντας πειρῶ νικᾶν εὖ
ποιῶν. ἐὰν γὰρ τοὺς φίλους κρατῇς εὖ ποιῶν οὐ
μή σοι δύνωνται ἀντέχειν οἱ πολέμιοι. κἂν ταῦ-
τα πάντα ποιῇς, εὖ ἴσθι πάντων τῶν ἐν ἀνθρώ-
ποις κάλλιστον καὶ μακαριώτατον κτῆμα κεκτή-
σῃ. εὐδαιμονῶν γὰρ οὐ φθονηθήσῃ. Τέλος.

